

КПІ ім. Ігоря Сікорського
Факультет лінгвістики

ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДІ ТА НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

XVII МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

11 КВІТНЯ 2025

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови
Кафедра теорії, практики та перекладу французької мови

**ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДІ
ТА НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Збірник матеріалів

XVII Міжнародної науково-практичної конференції

здобувачів вищої освіти та молодих учених

11 квітня 2025 року

Київ

КПІ ім. Ігоря Сікорського

2025

Редакційна колегія:

З.М. Корнева (голова редакційної ради)

І.О. Андрущенко (відповідальний редактор)

І.О. Крикніцька

Людина як суб'єкт міжкультурної комунікації: сучасні тенденції у філології, перекладі та навчанні іноземних мов (*A Person as a Subject of Intercultural Communication: Current Trends in Philology, Translation and Teaching of Foreign Languages*): матеріали XVII Міжнародної студентської науково-практичної конференції, 11 квітня 2025 р. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2025. 132 с. 1703 Кб [Електронний ресурс]

Висвітлено результати досліджень здобувачів вищої освіти та молодих учених, присвячені питанням сучасної лінгвістики в семіотичному, когнітивно-дискурсивному, полікультурному, психолінгвістичному та інших аспектах, проблемам перекладу в контексті професійної й міжкультурної комунікації, а також питанням методики викладання іноземних мов та особливостям застосування інноваційних технологій навчання.

Для науковців, викладачів і здобувачів вищої освіти.

Наукове видання затверджено рішенням

Вченої ради факультету лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

(Протокол № 10 від 15.05.2025 р.)

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В СЕМІОТИЧНОМУ, КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНОМУ, ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОМУ ТА ІНШИХ АСПЕКТАХ.....	4
<i>Білюк Ангеліна.</i> Модифікація ідіом у художньому тексті: стилістичний та комунікативний потенціал.....	8
<i>Горлова Олександра.</i> Політкоректна лексика в сучасних англомовних медіатекстах та шляхи її відтворення українською мовою	10
<i>Довгалюк Анна.</i> Емфатичні особливості англомовних наукових фільмів	12
<i>Ківенко Таїсія.</i> Дослідження поняття «фантастика» як окремого жанру літератури.....	13
<i>Колосенко Анна.</i> Лексико-семантичні та прагматичні аспекти функціонування лексеми «war» у ЗМІ	15
<i>Костенко Дарина.</i> Прямі та непрямі форми реалізації локутивної сили спонування у німецькомовному політичному дискурсі.....	17
<i>Кравченко Антон.</i> Мовнотилістичні засоби формування іміджу кандидатів-республіканців у президенти США в українськомовних ЗМІ.....	19
<i>Кравченко Наталія.</i> Вербалізація чорного гумору в історико-алегоричній драмі Бертольда Брехта «Матінка Кураж та її діти»	23
<i>Лавренчук Анна.</i> Культурні виміри в жанрі science fiction	25
<i>Марков Микита.</i> Гендерні питання у творчості М.М. Дові.....	27
<i>Мартинюк Юлія.</i> Фотографії як мультимодальний засіб створення фентезійного світу у романі Ренсома Ріггза «Дім дивних дітей».....	29
<i>Мяло Анастасія.</i> Лінгвістичні засоби маніпуляції у промовах українських президентів (на матеріалі виступу В. Зеленського у парламенті Великої Британії)	33
<i>Олешко Лілія.</i> Сенсорна образність у контексті неприродного оповідача: типологія і функції (на матеріалі роману Джоан Гарріс “Blackberry Wine”)	36
<i>Піхота Ірина.</i> Особливості застосування сленгу в англомовному медіа-просторі	38
<i>Руслана Пурик.</i> Формування мовної особистості: чинники впливу та структурні компоненти.....	41
<i>Руденко Владислава.</i> До питання термінології екологічної політики	43

Семененко Анастасія. Функціонування та переклад англомовних суфіксальних термінів у науково-технічній літературі (на матеріалі підмов телекомунікацій та радіотехніки)	45
Спаська Валерія. Особливості відтворення англійських медичних термінів українською мовою	49
Сизоненко Катерина. Англомовний політичний піар як засіб маніпуляції електоральною прихильністю	52
Поліна Цюцюра. Мовно-дискурсивні особливості французької кулінарної галузі	54
Шеремет Наталія. Вербалізація негативних емоційних станів у сучасній німецькій та англійській мовах: лінгвостилістичний аспект (на прикладі романів-жахів)	58
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	62
Андрійчук Андрій. Труднощі перекладу німецькомовних інструкцій з експлуатації українською мовою	62
Бурдюг Аліна. Стратегії перекладу культурно маркованої лексики в австралійських казках українською мовою	64
Бут Вікторія. Лексико-граматичні та стилістичні особливості перекладу англомовних політичних промов (на матеріалі виступів Джо Байдена, Бориса Джонсона і Барака Обами)	66
Валла Марта. Особливості перекладу глютонічної лексики у французьких кулінарних текстах	69
Вдовиченко Олексій. Семантичне переосмислення функційної лексики англійської мови сфери сучасних інформаційних технологій: перекладацький аспект	72
Висоцька Єлизавета. Особливості відтворення англійських термінів галузі штучного інтелекту українською мовою: перекладацький аспект	74
Євдокименко Ілля. Особливості відтворення англомовної термінології комп'ютерної документації в українськомовному перекладі	77
Зарішняк Сергій. Лінгвостилістичні та функційно-прагматичні особливості перекладу онімів в англомовних серіалах (на матеріалі комедійного серіалу "Jeeves and Wooster")	79
Головенчак Лілія. Фемінізація спортивної термінології (на основі франкомовних та українськомовних онлайн видань)	81

Денисова Поліна. Особливості перекладу українською мовою англійських фразеологічних одиниць з кулінарним компонентом	85
Качайло Анна. Класифікація англомовної наукової термінології у галузі космології	87
Кирпонос Ольга. Мовностилістичні особливості перекладу на українську мову TED-лекцій з освітньої тематики.....	89
Кокаревич Денис. Лінгвопрагматичні особливості реалізації гумору в англомовних публічних виступах та їх переклад	91
Комаринська Єлизавета. Лексико-семантичні особливості перекладу англомовних термінів-словосполучень технічної галузі на українську.....	92
Комарянська Анастасія. Концепт КОЛПР в англомовній фразеологічній картині світу як вияв національної специфіки	94
Королєвська Анастасія. Мовні засоби реалізації впливу в англомовних політичних промовах та їх переклад на українську мову	97
Кравченко Анастасія. Структурні особливості промов та підходи до їх перекладу	99
Кривошея Маргарита. Лексико-семантичні особливості англомовних технічних текстів та їх відтворення в українськомовному перекладі	101
Лобунько Катерина. Основні способи перекладу сучасної англомовної преси на тему війни.....	103
Олійник Марк. Структурно-функційний контентфахового тексту в перекладі.....	106
Прядка Анна. Лексико-семантичні особливості англомовної термінології мирних угод та їхній переклад українською мовою.....	108
Самар Назар. Особливості повідомлень в англомовних соціальних мережах та їх переклад українською мовою	110
Сергієнко Поліна. Лінгвістичні та перекладознавчі особливості зоологічної термінології	112
Stolachshuk Lyubomir. Jargon militaire dans les medias francophones des États-Unis d’Amerique	114
Тараненко Олександр. Лексико-граматичні та стилістичні особливості перекладу англомовних текстів політичних новин українською мовою	117
Федорова Ксенія. Основні способи перекладу англомовного рекламного дискурсу в б’юті-індустрії.....	119

Хугаєва Анна. Промптинг у машинному перекладі: перспективи та виклики.	122
Худина Ольга. Проблеми перекладу актів Acquis communautaire	124
Чмихал Марія. Особливості перекладу англомовних інструкцій до лікарських засобів	126
Шахова Яна. Складності перекладу науково-технічних термінів у міжкультурному дискурсі.....	128
Щербина Лілія. Лексико-семантичні особливості перекладу англомовних військових звань	131
МІСІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ	134
Stenko Daria, Arhypenko Julia. Fernunterricht an Universitäten: Eine vorübergehende Notwendigkeit oder die Zukunft der Bildung?	134

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В
СЕМІОТИЧНОМУ, КОГНІТИВНО-ДИСКУРСИВНОМУ,
ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОМУ
ТА ІНШИХ АСПЕКТАХ**

**МОДИФІКАЦІЯ ІДІОМ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ: СТИЛІСТИЧНИЙ
ТА КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ**

Білюк Ангеліна

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Сокирська О.С.

Ідіоми відіграють важливу роль у створенні стилістичної виразності та комунікативного впливу художнього тексту. Вони не лише передають зміст, а й відображають культурні особливості, настрій персонажів та інтенції автора. У художній літературі ідіоми часто зазнають модифікації, що дозволяє авторам надавати їм нових відтінків значення та адаптувати до контексту. Дослідження цих змін є важливим для розуміння еволюції фразеологічної системи, що впливає на формування мовної картини світу.

Модифікація ідіом у художньому тексті відбувається через зміну їхньої структури, адаптацію до контексту або використання в нестандартному значенні. Така трансформація може здійснюватися шляхом авторських варіацій, контекстуальної адаптації, скорочення або розширення фрази, а також гри слів. Головною особливістю модифікованих ідіом є їхній вплив на комунікативну функцію тексту: вони допомагають створювати стилістичні ефекти, підсилювати емоційне забарвлення та розкривати характери персонажів. Використання модифікованих ідіом є засобом художньої виразності, що дозволяє авторам гнучко працювати з мовою, адаптуючи її до стилю твору та потреб сюжету [1, с. 73-74].

Модифікація ідіом є невід'ємною частиною творчого процесу у літературі, оскільки дозволяє авторам створювати унікальні мовні звороти, які підсилюють образність та експресивність тексту. Наприклад, варіація класичної ідіоми *“the last straw”* на *“the final straw”* у реченні *“That was the final straw for Severus [3, с. 359]”* підкреслює остаточність ситуації, додаючи драматичності. Інший приклад – трансформація *“To keep one’s nose out of something”* у *“To keep his abnormally large nose out of other people’s business [3, с. 241]”*, що підсилює гумористичний ефект через гіперболізацію.

У реченні *“I had to pay an arm and a leg for it [2, с. 556]”* модифікація ідіоми *“to cost an arm and a leg”* акцентує увагу на персональному досвіді витрат, а не просто високій ціні, створюючи комічний ефект – додає гіперболічного емоційного забарвлення, посилюючи скаргу персонажа. Варіація оригінальної ідіоми *“to give someone a leg up”* у *“The Ministry’s littered with Slughorn’s old favorites, he was always good at giving leg ups [2, с. 106]”* створює характер персонажа, показуючи, що Слизорог систематично просував своїх улюбленців, оскільки множина не характерна для стандартного використання ідіоми, адже вона зазвичай стосується одноразової дії, а не систематичної практики.

Аналіз модифікованих ідіом у художньому тексті показав, що вони виконують важливу стилістичну та комунікативну роль. Їх використання сприяє розкриттю характерів персонажів, передачі емоційного забарвлення та підсиленню художнього ефекту тексту. Отримані результати можуть бути корисними для подальших досліджень перекладу та адаптації ідіом у міжмовній комунікації, а також для аналізу стилістичних особливостей авторських текстів.

Література

1. Omazić M. Processing of idioms and idiom modifications: A view from cognitive linguistics. *Phraseology: An interdisciplinary perspective* / ed. by

F. Meunier, S. Granger. Croatia, 2008. P. 67–79.

URL: <https://doi.org/10.1075/z.139.09oma> (дата звернення: 24.02.2025).

2. Rowling J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince. U.S.A. : Scholastic Publishing, 2005. 607 p.

3. Rowling J. K. Harry Potter and the Prisoner of Azkaban. U.S.A. : Scholastic Publishing, 1999. 317 p.

ПОЛІТКОРЕКТНА ЛЕКСИКА В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТАХ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Горлова Олександра

студентка I курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Ващило О. В.

Політкоректна лексика, спрямована на забезпечення толерантності та рівності, є невід’ємною частиною сучасного медійного дискурсу. Її переклад є складним завданням, адже потребує врахування не лише мовних аспектів, а й культурного контексту, соціальних реалій і емоційного забарвлення. Вивчення політкоректної лексики та методів її відтворення іншими мовами є важливим напрямом лінгвістичних і перекладацьких досліджень, що підтверджується працями таких науковців, як О.В. Завадська, О.В. Каптюрова, М.М. Літвінова, D. Cameron, G. Hughes, O. Pretty, D. Cameron, G. Hughes та інші.

Політкоректна лексика – це система мовних засобів, покликана запобігати дискримінації та образливим висловлюванням щодо соціальних груп, що сприяє толерантному спілкуванню [3]. Одним із ключових інструментів її реалізації є евфемізми – «непрямі, пом’якшені вирази» [1, с. 23], що замінюють потенційно стигматизуючі терміни. Евфемізми також слугують засобом відображення соціальних трансформацій, етичних норм, політичних рухів та допомагають уникати прямих або потенційно образливих висловів.

Відповідно до класифікації, наведеної у роботі А.І. Пашковської, розрізняють кілька груп евфемізмів [2]:

- **евфемізми на позначення фізичних та розумових недоліків** – замість *disabled* використовують *differently-abled*; *old person* замінюють на *senior citizen*;
- **етнічні евфемізми** – *black* замінюють на *African American*; *foreigner* – на *international resident*;
- **соціальні евфемізми** – *poor* замінюють на *economically disadvantaged*; *janitor* – на *custodial worker*.

Політкоректна лексика, зокрема евфемізми, відіграє важливу роль у медійному дискурсі, сприяючи толерантному спілкуванню та повазі до різних соціальних груп. У контексті глобалізації та мультикультуралізму медіатексти не лише формують суспільну думку, а й впливають на сприйняття політичних і соціальних процесів. Медіатекст є інформаційним продуктом, що створюється та поширюється через ЗМІ для донесення певних повідомлень до аудиторії; він є немаловажною частиною сучасної комунікації та активно впливає на формування суспільної думки. Медіатексти та політкоректна лексика взаємопов'язані через спільне прагнення до формування позитивного іміджу, уникнення конфліктів і створення сприятливого середовища для комунікації.

Переклад медіатекстів із дотриманням норм перекладу політкоректної лексики, зокрема евфемізмів, є складним завданням, оскільки вимагає не лише лексичної точності, а й урахування соціокультурних особливостей мови-реципієнта. Перекладачам необхідно адаптувати термінологію, зберігаючи баланс між точністю змісту та відповідністю нормам толерантної комунікації.

Література

1. Пилипенко, Р. П. Вербалізація стратегій політкоректності у англійському медійному тексті (перекладацький аспект): робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : спец. 035 Філологія / наук. кер. Д.В. Мовчан. Суми: СумДУ, 2020. 73 с.

2. Пашковська А. І. Переклад евфемізмів французького політичного дискурсу українською мовою: лінгвопрагматичний аспект: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра: спец. 035 Філологія / наук. кер. Н.Г. Філоненко. Київ: КНЛУ, 2019. 83 с.
3. Fairclough, N. Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research. London: Routledge, 2003. 288 с.

ЕМФАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ НАУКОВИХ ФІЛЬМІВ

Довгалюк Анна

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Борбенчук І.М.

Комплексний аналіз англомовних наукових фільмів дозволяє глибше зрозуміти, як саме лексичні, синтаксичні та семантичні засоби сприяють побудові наукового дискурсу, який одночасно є інформативним, захопливим й емоційно привабливим.

Власне, написання наукових текстів також вимагає дотримання певних правил, серед яких номіналізація, використання пасивного стану, вживання складнопідрядних конструкцій та логічних маркерів, що забезпечують чіткість і когезію викладу [2, с. 52]. У англомовних наукових фільмах широко застосовуються емфатичні конструкції, інтонаційні засоби й стилістичні прийоми, що допомагають підкреслити ключові поняття та сприяють ефективній передачі інформації. Окрему роль у наукових фільмах відіграє інтонація, пауза й візуальний супровід. Зокрема, інтонація допомагає зберігати структуру і логіку наукової інформації, а її зміна може вказувати на перехід до нового розділу. Пауза часто використовується перед ключовими елементами, аби створити напругу, залучити глядача до наступної ідеї. Візуальний супровід підсилює вербальну інформацію, створюючи синергію між текстом і зображенням, що значно підвищує ефективність передачі знань [1, с. 125].

Не менш важливою є зміна темпу, що служить для підкреслення різних частин наукового процесу: при поясненні теорії або ідеї темп може бути повільним і чітким, щоб забезпечити легкість сприйняття складної інформації. Натомість при описі результатів або грандіозних відкриттів темп може бути швидшим, що допомагає створити атмосферу емоційного напруження.

Варто зазначити, що при перекладі англомовних наукових фільмів слід враховувати емоційні особливості, що дозволить посилити емоційну виразність та сприятиме формуванню критичного мислення в аудиторії.

Література

1. Мельник М.Є. Кінотекст як особливий вид дискурсу. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2014. № 12. С. 123–127.
2. Олійник Е.В. Семантико-синтаксичні особливості з'ясувальних конструкцій у науковому дискурсі. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика". 2021. Т. 1, Вип. 17. С. 50–52.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФАНТАСТИКА» ЯК ОКРЕМОГО ЖАНРУ ЛІТЕРАТУРИ

Ківенко Таїсія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Борбенчук І.М.

Термін «фантастика» з'явився у повсякденному мовному вжитку не так давно, хоча загальне розуміння фантастичного твору було сформоване із появою самого жанру. Для виокремлення нового жанру потрібно, щоб читачі могли його впізнати, мати про нього чітке уявлення та відчувати зацікавленість та інтерес. Працюючи в новому стилі й манері, автор має оцінити вплив свого творіння на аудиторію та зацікавленість читача у ньому.

Поштовхом до виокремлення фантастики як окремого жанру В. Арєнєв вбачає стрімкий розвиток західноєвропейських країн, що також вплинуло на зміну свідомості суспільства та викликало прагнення до зміни ідеалів в різних сферах життя. Це могло створити підґрунтя для утворення й устаткування нового жанру літератури, який допомагав людям реалізувати власні переконання та амбіції щодо технологічного розвитку у майбутньому, висловити свої побоювання щодо стрімких змін у суспільстві [1].

Варто зазначити, фантастика відносно новий жанр, оскільки подібна література існувала раніше у вигляді легенд, міфів, утопічних уявлень різних народів. Зокрема, В. Мاستияк зазначає, що є фантастика, яка в літературі була завжди, тобто існувала давно у вигляді умовності, казки, міфу. Спочатку вона мала дуже обмежені визначення, проте пізніше з'явилося бажання розширити сферу її побутування, і вона стала різноманітною за родами, видами і жанрами [2, с. 93]. А. Трокай наголошує [3, с. 29], що фантастика прийшла до сучасного читача у вигляді казок, епосу, алегорії, притч та сатирах, що змальовують нереальні події, зображені як щось реальне та правдоподібне.

В. Арєнєв не погоджується із такими думками та зазначає, що не можна називати твори, які світ побачив до устаткування терміну фантастика як окремого жанру, тому що їх автори писали з відмінною метою, для інших потреб читача та за інших обставин [1]. Оскільки такого поняття, як «фантастика», банально не існувало, читачі просто не могли бажати отримати тест в цьому жанрі й надавали перевагу знайому та зрозумілому.

Отже, дослідження походження терміну «фантастика» допомагає глибше зануритися у зміст цього поняття, визначити його вплив на літературний процес та окреслити його значення у формуванні наукової фантастики.

Література

1. Арєнєв В. Слон, що кукурікає: як розібратися у жанрах фантастики. *Читомо*. URL:<https://archive.chytomo.com/uncategorized/slon-shho-kukurikaye-yak-rozibratisya-u-zhanrax-fantastiki> (дата звернення: 23.03.2025).

2. Мاستиляк В. Сучасні уявлення про фантастику як різновид літератури. *Studia Methodologica*. 2002. Вип.12. С. 93–99.
3. Трокай А. Фантастика і фентезі в сучасній українській літературі. *Бібліотечна планета*. 2010. № 2. С. 28–30.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛЕКСЕМИ «WAR» У ЗМІ

Колосенко Анна

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Попова Л.М.

Значення лексики «war» у сучасному англомовному дискурсі є надзвичайно розгалуженим і багатовимірним, що зумовлено як історичними факторами, так і комунікативними потребами суспільства. Згідно з словником «Cambridge», «war» у найширшому розумінні позначає збройне протистояння між державами чи групами, а також будь-яку сильну форму боротьби чи конкуренції проти чогось згубного або шкідливого [5]. У медійному просторі слово «war» виступає базовою номінацією актуальної події або явища і водночас бере участь у формуванні сукупності вторинних смислів. За спостереженнями дослідників, у межах англомовної картини світу лексема «war» має чимало корелятивів на позначення збройного конфлікту, боротьби, ворожнечі чи змагання (зокрема, *battle, conflict, combat, struggle, campaign, hostilities* та ін.) [4, с. 135; 1, с. 29–30].

Значна частина публікацій у пресі та на інтернет-ресурсах створюється з огляду на **прагматичний ефект**, який автор прагне справити на аудиторію. Саме тому лексема «war» часто доповнюється атрибутивними означеннями, що деталізують, емоційно підсилюють чи трансформують основний зміст [2, с. 111-112].

Щодо **прагматичного аспекту**, то в медійному дискурсі лексема *war* може слугувати засобом акцентування уваги на драматичності ситуації або викликати у читача сильні емоції. Використання такого слова здатне сприяти формуванню образу загрози, примусити аудиторію замислитися над небезпекою чи підтримати певну сторону конфлікту. Разом із тим журналісти можуть підсилювати негативне враження завдяки метафоричним означенням (*devastating war, brutal war, bloody war*) чи контрастним описам (*war and peace, war and chaos* [3, с. 108–109]).

Слід відзначити тенденцію відтворювати лексему «war» або її відповідники (*війна, боротьба, конфлікт, агресія*) у численних контекстах, що часто включають оціночну лексику (наприклад, *нав'язана нам війна, несправедлива війна*), а також фразеологічні й метафоричні звороти (*дати відсіч, пішли війною*) [2, с. 111–112].

Таким чином, **лексико-семантичне поле** «war» у медійному просторі характеризується широкою палітрою значень. Прагматика вживання цього слова залежить передусім від жанрово-стильових особливостей видання, цільової аудиторії й авторських інтенцій. Відповідно, «war» у ЗМІ виконує одразу кілька функцій: номінативну (називає реальні бойові дії чи їхні аналогії), експресивно-оцінну (через атрибутивні поширення, метафори, епітети) та регулятивну (спонукання до певного ставлення чи дії).

Література

1. Брославська Л. Я. Номінативний простір концепту war/війна в американській мовній картині світу. *Англістика та американістика*. 2016. Випуск 13. С. 27–32.
2. Вільчинська Т. Концепт – війна: особливості мовної об'єктивації у газетному тексті. *Лінгвістичні студії*. Випуск 24. 2017. С. 110–114.
3. Коваленко Р. В. Фреймова структура концептів WAR/PEACE. *Нова філологія*. 2012. Випуск 52. С. 106 –109.

4. Шевченко О. М. Репрезентація концепту WAR в англомовній лінгвокультурі. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2021. Випуск 193. С. 133–139.

5. War. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/war> (дата звернення: 19.03.2025).

ПРЯМІ ТА НЕПРЯМІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІЛОКУТИВНОЇ СИЛИ СПОНУКАННЯ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Костенко Дарина

студентка 3 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук., доц. Моїсєєва Н.О.

Дослідження аналізує ілокутивну силу спонування у прямих та непрямих директивних мовленнєвих актах німецькомовного політичного дискурсу, які відіграють ключову роль у стимулюванні та переконанні аудиторії. Слід зазначити, що політики використовують обидва типи директив залежно від комунікативної ситуації, цільової аудиторії та політичного контексту.

Директивні мовленнєві акти є важливим засобом впливу, оскільки вони спонукають адресата до виконання певної дії [6]. Вони реалізуються у формі наказів, закликів, рекомендацій чи застережень, сприяючи мобілізації громадян, формуванню суспільної думки та регулюванню поведінки [1].

Прямі директиви є найекспліцитнішою формою спонування, що виражається через імперативи, накази та вимоги. Вони ефективні у ситуаціях, що потребують чітких наказів, швидкої реакції або регулювання поведінки, оскільки не залишають можливості для альтернативної інтерпретації [3]. Часто вони реалізуються через імперативні конструкції: „*Schließen Sie die Grenzen!*“ (Закрийте кордони!), „*Gehen Sie wählen!*“ (Ідіть голосувати!). У кризових ситуаціях політики застосовують подібні висловлювання, як-от під час пандемії

COVID-19: „*Bleiben Sie zu Hause!*“ (Залишайтеся вдома!), „*Tragen Sie eine Maske!*“ (Носіть маску!) [8]. Водночас їх часте використання може викликати опір, особливо у демократичних суспільствах [7].

Непрямі директиви дозволяють політикам впливати на аудиторію м'якше, створюючи ілюзію вибору та знижуючи рівень психологічного опору. Такі стратегії широко застосовуються у передвиборчих кампаніях та дипломатичних промовах, оскільки вони зберігають гнучкість висловлювання та ввічливість. Непрямі директиви часто будуються через риторичні запитання, натяки та умовні конструкції, наприклад: „*Wäre es nicht besser, wenn wir gemeinsam handeln?*“ (Чи не було б краще, якби ми діяли разом?), „*Jede Stimme zählt. Vergessen Sie das nicht.*“ (Кожен голос має значення. Не забувайте про це) [4]. Вони допомагають уникати прямого примусу, але водночас ефективно спонукають аудиторію до дії.

Вибір між прямими та непрямими директивами визначається комунікативною ситуацією, політичним контекстом та очікуваною реакцією аудиторії. Прямі директиви ефективні у випадках, коли необхідно швидко мобілізувати громадян, підкреслити авторитет влади або надати чіткі інструкції. Непрямі директиви використовуються, коли важливо уникнути примусу, зберегти довіру аудиторії або створити відчуття добровільної участі у процесі прийняття рішень.

Політики часто поєднують обидва типи директив, наприклад: „*Wir alle wünschen uns eine sichere Zukunft. Lassen Sie uns gemeinsam handeln!*“ (Ми всі бажаємо безпечного майбутнього. Давайте діяти разом!) [5]. Директивні мовленнєві акти залишаються важливим інструментом політичного дискурсу, оскільки дозволяють ефективно впливати на громадську думку та регулювати поведінку аудиторії.

Література

1. Austin J. L. How to do things with words. Cambridge : Harvard University Press, 1962. 166 p.

2. Fairclough N. Language and power. 2nd ed. Harlow, Eng : Longman, 2001. 226 p.
3. Politeness: some universals in language usage / ed. by L. S. C. Cambridge [Cambridgeshire] : Cambridge University Press, 1987. 345 p.
4. Politics as text and talk: analytic approaches to political discourse / ed. by C. P. A, S. Christina. Amsterdam : John Benjamins Pub. Co., 2002. 245 p.
5. Searle J. R. Expression and meaning: studies in the theory of speech acts. Cambridge, Eng : Cambridge University Press, 1979. 187 p.
6. Searle J. R. Speech acts: an essay in the philosophy of language. 1969. 203 p.
7. van Dijk T. A. Discourse and power. London : Macmillan Education UK, 2008. URL: <https://doi.org/10.1007/978-1-137-07299-3> (date of access: 18.03.2025).
8. Wodak R. Discourse of politics in action: politics as usual. Palgrave Macmillan, 2009. 252 p.

**МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ
КАНДИДАТІВ-РЕСПУБЛІКАНЦІВ У ПРЕЗИДЕНТИ США В
УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ЗМІ**

Кравченко Антон

студент 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Андрущенко І.О.

У сучасному світі засоби масової інформації відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, головними техніками впливу слугують мовностилістичні засоби зображення, такі як емоційно забарвленні слова та стилістичні фігури, які можуть суттєво впливати на електоральні та політичні настрої суспільства. Ці засоби використовуються для створення яскравих

образів, формування суспільної думки та маніпуляції громадською свідомістю, зокрема щодо політичних лідерів. Оскільки політика США має виключний вплив на міжнародну безпеку та напряму впливає на політичну та економічну ситуацію в Україні, українські ЗМІ активно висвітлюють президентські кампанії у США, а республіканські кандидати часто стають об'єктом уваги через їхні позиції щодо України. Тому й дослідження, якими мовними механізмами українські медіа формують їхній імідж, набувають особливої актуальності, оскільки у сучасному світі інформаційні засоби мають виключний вплив на суспільство” [1].

Метою нашої наукової розвідки є встановити мовностилістичні засоби формування іміджу кандидатів-республіканців на пост президента США в українськомовних ЗМІ. Матеріалом дослідження слугували статті, присвячені президентським перегонам у США 2024 року, опубліковані провідними українськомовними ЗМІ у мережі Інтернет. Так, у статті "Трамп заявив, що Зеленський не мав 'допустити початок війни'", "Українська правда" від 17.10.2024 [2], Д. Трамп зображається як самовпевнений політик із схильністю до спрощень і перекладання відповідальності, що ілюструється прикладом: *“Трамп укотре наговорив, що цього б не сталося, якби я був там, поклавши відповідальність на Зеленського”*. Лексичний засіб "укотре наговорив" несе іронічний відтінок і підкреслює критику до повторюваності його заяв. Синтаксична конструкція "цього б не сталося" із прямою мовою відображає категоричність і спрощений погляд на війну. Гіпербола *"майже кожне місто знесене до фундаменту"* посилює емоційність, але може сприйматися як перебільшення з маніпулятивним ефектом. Такі мовні засоби створюють імідж Трампа як популіста, який уникає реальних рішень, звинувачуючи інших, зокрема В. Зеленського, що викликає занепокоєння в контексті підтримки України.

У статті "Трамп чи Гарріс: хто буде президентом США та як американці українського походження можуть вплинути на результат виборів", "Громадське" від 16.10.2024, [3], Д. Трамп постає як контroversійний і маніпулятивний політик, що зрозуміло з прикладу: *“Трамп зробив понад 20 000*

неправдивих заяв, створивши альтернативну реальність для своїх прихильників". Лексичні одиниці "неправдиві заяви" та "альтернативна реальність" підкреслюють його нещирість і схильність до дезінформації. Синтаксичне протиставлення "Якщо Трамп виграє – він увійде зі списком ворогів" акцентує авторитарні тенденції, а гіпербола "загроза американській демократії" драматизує його образ. Іронія в ремарці "навіть найбагатші люди не хочуть потрапити до його списку ворогів" підсилює негативне сприйняття. Ці засоби формують імідж Трампа як поляризуючого лідера, який становить ризик не лише для США, а й для України через його ізоляціоністські погляди.

У статті "Трамп обіцяє вивести США з війни в Україні у разі переобрання", "Суспільне" від 15.10.2024, [4], Д. Трамп зображений як ізоляціоніст із транзакційним підходом і зневажливим ставленням до України, що ілюструється прикладом: "Трамп назвав Зеленського найбільшим торговцем і пообіцяв: 'Я досягну переговорів'". Фраза "найбільший торговець" має саркастичний і принизливий відтінок, применшуючи роль Зеленського до "вимагача". Категоричні короткі речення "Я з цим впораюся" підкреслюють самовпевненість, але фраза "не розповідає, як саме" додає невизначеності. Гіпербола "найбільший торговець на землі" і повтори "Я... Я..." акцентують егоцентризм і популізм. У підсумку створюється образ Трампа як політика, який розглядає війну як "угоду" і може пожертвувати інтересами України заради власних цілей.

Таким чином, результати проведеного дослідження трьох статей із "Української правди", "Громадського" та "Суспільного" дозволяють стверджувати, що українські ЗМІ застосовують емоційно забарвлену лексику ("укотре наговорив", "найбільший торговець", "неправдиві заяви"), синтаксичні конструкції (категоричні твердження, протиставлення) та стилістичні прийоми (гіпербола, іронія, повтори) для формування переважно негативного іміджу Дональда Трампа. Його образ коливається від самовпевненого популіста, який спрощує складні проблеми та звинувачує інших, до маніпулятивного ізоляціоніста, чії дії можуть загрожувати Україні через скептицизм щодо її

підтримки та потенційні проросійські тенденції. При цьому, автори уникають прямих оцінок, але через вибір цитат і мовних засобів створюють критичний ефект, що відображає тривогу щодо його можливої політики стосовно України.

Література

1. Разуваєв О.О. Моделі впливу засобів масової інформації на масову політичну свідомість. *Journlib*. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1659> (дата звернення: 26.03.2025).
2. Свиридчук Ю. Трамп заявив, що Зеленський не мав "допустити початок війни". *Українська правда*. 17 жовтня 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/10/17/7480200/> (дата звернення: 26.03.2025).
3. Гаврилець С. Трамп чи Гарріс. Хто буде президентом США та як американці українського походження можуть вплинути на результат виборів. *Громадське*. 31 жовтня 2024. URL: <https://hromadske.ua/svit/233826-tramp-chy-harris-khto-bude-prezydentom-ssha-ta-iaak-amerykantsi-ukrayinskoho-pokhodzennia-mozut-vplynuty-na-rezultat-vyboriv> (дата звернення: 26.03.2025).
4. Павлюк О., Олійник Т. Трамп обіцяє "вивести" США з війни в Україні у разі переобрання. *Суспільне*. 25 вересня 2024. URL: <https://suspilne.media/843767-tramp-obicae-vivesti-ssa-z-vijni-v-ukraini-u-razi-pereobranna/> (дата звернення: 26.03.2025).

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ЧОРНОГО ГУМОРУ В ІСТОРИКО-АЛЕГОРИЧНІЙ ДРАМІ БЕРТОЛЬДА БРЕХТА «МАТІНКА КУРАЖ ТА ЇЇ ДІТИ»

Кравченко Наталія

студентка 3 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Лазебна О.А.

Автори художніх творів часто вдаються до використання чорного гумору, особливо якщо мета їх праці – висміяти певну систему, ситуації чи наголосити на гострих соціальних проблемах. Використання чорного гумору допомагає краще вплинути на читача, а також зробити твір більш виразним й емоційно насиченим.

Одним із яскравих прикладів використання чорного гумору в художніх текстах є історико-алегорична драма Б. Брехта «Матінка Кураж та її діти». Письменник створив твір, в якому за допомогою чорного гумору розкриваються жорстокість війни, абсурдність людської жадоби та втрата людьми всіх моральних цінностей. Чорний гумор у цій драмі слугує не лише засобом висміювання страшних подій, а й способом донести антивоєнне послання.

Чорний гумор проявляється в такому фрагменті: «*Heißt dich Courage, he? Und fürchtest den Krieg, deinen Brotgeber?*» [1, с. 15]. Такий невеликий уривок, проте з глибоким сенсом. По-перше, ім'я головної героїні «*Courage*» (означає «мужність», «сміливість») є іронічним, адже її відвага полягає не в героїчних вчинках, а в здатності виживати під час війни. Чорний гумор тут проявляється в риторичному запитанні, адресованому Матінці Кураж, бо, називаючи війну «хлібом», можна зрозуміти, що та живе за рахунок війни і ще має з цього вигоду.

Ще одна цитата, за допомогою якої можна виокремити наступну проблему, порушену у тексті і висвітлену за допомогою чорного гумору, – стосунки батьків і дітей: «*Er ist mein kühner und kluger Sohn. Ich hab noch einen dummen, der aber redlich ist. Die Tochter ist nix. Wenigstens red sie nicht, das ist schon etwas*» [1, с. 24]. У цьому прикладі чорний гумор проявляється через цинічний і жорстокий тон, яким Матінка Кураж описує своїх дітей. Її оцінки

дуже прагматичні: вона хвалить одного «кмітливого і розумного» сина, але при цьому принижує іншого, який, за її словами, є «тупим, але чесним». Фраза про дочку, яка «є нічим» але «хоча б не розмовляє», підкреслює абсурдність ситуації, адже дочка є німою і не може висловлюватися. Таким чином чорний гумор у наведеному прикладі створюється за допомогою таких засобів, як: іронія, порівняння та абсурдність ситуації.

Інший приклад розкриває ще одну проблему, а саме – корупційність. «*Die Bestechlichkeit ist bei die Menschen dasselbe wie beim lieben Gott die Barmherzigkeit. Bestechlichkeit ist unsere einzige Aussicht*» [1, с. 50] є яскравим прикладом застосування чорного гумору з метою висвітлення проблеми, пов'язаною з продажністю, що підкреслює цинічне ставлення до моральних принципів, де хабарництво порівнюється з милосердям Бога, що є абсурдним. Це демонструє перекинування етичних норм, де корупція стає «єдиною надією» для досягнення певного результату. Таке твердження створює ефект чорного гумору, оскільки персонаж сприймає хабарництво як норму і навіть порівнює його зі святим.

Підсумовуючи викладане вище, зазначимо, що однією з головних функцій чорного гумору є порушення суспільно важливих тем. Б. Брехт використовує цей прийом як засіб критики війни та бездушної військової бюрократії, показуючи, як війна не лише забирає життя, а й перетворює людей на цинічних і байдужих. Чорний гумор у творі створюється за допомогою сарказму, іронії, гіперболізації, риторичних запитань та парадоксальних порівнянь.

Література

1. Brecht B. Mutter Courage und ihre Kinder: eine Chronik aus dem Dreißigjährigen Krieg. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1999. 184 p.

КУЛЬТУРНІ ВИМІРИ В ЖАНРІ SCIENCE FICTION

Лавренчук Анна

студентка I курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Волощук І.П.

Наукова фантастика – це не лише літературний жанр, а й простір для осмислення культурних, соціальних і філософських аспектів людського існування. Її багатовимірною природою дозволяє авторам і дослідникам моделювати альтернативні реальності, прогнозувати суспільні трансформації та рефлексувати над наслідками науково-технічного прогресу.

Попри складність у формулюванні єдиної дефініції жанру, авторські та наукові підходи окреслюють його ключові ідейно-естетичні межі. Наприклад, Р. Бредбері бачив фантастику як соціологічний прогноз майбутнього, Б. Олдісс – як філософський пошук статусу людини у Всесвіті, а Г. Франке – як інструмент прогнозування наслідків наукового прогресу. Д. Мерріл і Д. Найт підкреслювали критичний потенціал жанру, що стимулює переосмислення сучасності [2]. Теоретичні дослідження XX та XXI століття також сприяли осмисленню жанру. Д. Сувін увів поняття «когнітивного відчуження», що стало основою для аналізу фантастики як простору інтелектуальної рефлексії. П. Парріндер визначав фантастику як «мисленнєвий експеримент», що дозволяє моделювати альтернативні реальності для аналізу потенційних суспільних і наукових змін [3, с. 24]. Тож, наукова фантастика є багатовимірним жанром, який поєднує наукову раціональність із фантастичним припущенням для дослідження цивілізаційних трансформацій.

Культурні виміри у жанрі science fiction охоплюють широкий спектр тем, що відображають уявлення суспільства про науку, технології, мораль та майбутнє. Жанр виступає дзеркалом культурних трансформацій, дозволяючи досліджувати вплив науково-технічного прогресу на колективну свідомість і культурні парадигми [1, с. 50]. Наукова фантастика реагує на глобальні

соціальні виклики, моделюючи альтернативні суспільні устрої або критично переосмислюючи існуючі норми. Антиутопічні твори, як-от "The Handmaid's Tale" М. Атвуд, висвітлюють загрози авторитаризму та гендерної нерівності, стимулюючи суспільний діалог щодо фундаментальних прав і свобод.

Фантастичні світи виступають експериментальними моделями для дослідження культурної різноманітності. Автори конструюють вигадані цивілізації, щоб крізь їхню призму аналізувати реальні етнічні, релігійні та соціальні взаємини. Твори Урсули Ле Гуїн, зокрема "The Left Hand of Darkness", порушують питання гендерної ідентичності та соціальної структури, демонструючи здатність жанру до глибокого культурного аналізу. Наукова фантастика також пропонує концептуальні сценарії культурних наслідків наукових відкриттів, досліджуючи, як технології трансформують мистецтво, освіту, комунікацію та саму природу людського існування. Наприклад, кіберпанк-романи, такі як "Neuromancer" В. Гібсона, відображають культурні тривоги щодо інтеграції людини з машиною, піднімаючи питання цифрової ідентичності та меж людяності.

Отже, наукова фантастика формує когнітивні фрейми, що впливають на поп-культуру, кіно, відеоігри та навіть науковий дискурс. Ці фрейми створюють колективну уяву про космос, штучний інтелект і постлюдські перспективи, інтегруючись у культурний код сучасності. Таким чином, science fiction постає не лише жанром про майбутнє, а й потужним культурним феноменом, що через моделювання альтернативних реальностей дозволяє глибше осмислити динаміку соціокультурного розвитку цивілізації.

Література

1. Oleinikova G. O. Time – an integral feature of the vector movement of science-fiction narrative. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2021. Вип. 47(2). С. 50 –52.
2. Menadue C. B., Giselsson K., Guez, D. An empirical revision of the definition of science fiction: it is all in the techne... *Sage Open*. 2020. № 10(4).

3. Parrinder, P. Science Fiction (1st ed.). Routledge, 2013.192 p.

ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ У ТВОРЧОСТІ М.М. ДОВІ

Марков Микита

студент 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Борбенчук І.М.

У сучасному світі праці, присвячені гендерним питанням, набувають поширення у наукових колах та різносторонньо досліджуються в лінгвістиці, літературознавстві, психології, культурології (С. Єрмоленко, А. Белова, Г. Волчанська, А. Мартинюк, Ю. Маслова, Л. Ставицька, О. Халіман). Однак потребує обговорення і те, хто своєю діяльністю і життєвим устроєм впливав на руйнування гендерних стереотипів та встановлював нові традиції в літературі.

Варто згадати британську письменницю Мені Мюріел Дові (1867–1945), яка ламала стереотипи у поведінці жінки в тогочасному суспільстві та писала твори, де висвітлювала прогресивні ідеї. З дитинства привчена до важкої праці, дівчина з 14 років не відвідувала школу, оскільки вважала, що в ній дівчат не вчать втілювати свій прихований потенціал [3], та мріяла стати хірургом [2, с. 315]. Захоплюючись псевдотеорією про покращення генетичної якості людського населення (євгеніка) як засобом висвітлення неоконкретності суспільних норм та ідеалів [2, с. 314], у своєму романі «Галлія» письменниця розмірковує про людське тіло як засіб продовження роду. «Авторка пішла далі у відвертій сміливості трактування сексуальних стосунків і сексуальних почуттів чоловіків і жінок, ніж будь-яка жінка до неї. Галлія вирізняється надзвичайною простотою висловлювань на теми, яких прийнято було торкатися злегка або й взагалі уникати» [5].

Після роману «Дівчина в Карпатах» до М.М. Дові прийшло справжнє визнання, а з ним і розмови про поведінку письменниці: паління цигарок, нетиповий одяг, який називали «хлоп'яча сукня», заклик жінок не вступати до профспілок [2, с. 321]. Завдяки виступам та прогресивним ідеям, М.М. Дові

почали вважати однією з Жінок Нового часу, які «дидактично зверталися до людей через пресу і художні твори, відстоювали соціальне і політичне просування жінок через освіту, й робили особливий акцент на питаннях материнства і шлюбу, питаннях суспільної і особистої моралі» [4]. Сама письменниця писала: «Той, хто читає мої романи уважно, побачить, що вони є дослідженнями, настільки правдивими, наскільки я змогла їх зробити, про жінок, які вчинили досить гротескний безлад, намагаючись перебудувати життя» [2, с. 327].

Творчість М.М. Дові потребує комплексного вивчення, що дозволить розширити знання про письменницю та визначити основні ідеї прогресивних поглядів і гендерних стереотипів, які є відображенням авторського світогляду.

Література

1. Волчанська Г., Єрещенко Є. Гендерні стереотипи у поетичних творах Б. Ревчуна. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2024. № 207. С. 42–47. DOI: 10.32782/2522-4077-2023-207-6.
2. Adams J. *Ménie Muriel Dowie: The "Modern" Woman of Choices*. *English Literature in Transition, 1880–1920*. 2015. Т. 58, № 3. Р. 313–340.
3. Leluan-Pinker A.-S. "Have everything new and made new again": gendered vision and the "great sex question" in *Ménie Muriel Dowie's Gallia*. *Nineteenth-Century Gender Studies*. 2007. Т. 3, № 3. Р. 1.
4. Small H. Introduction. *Dowie M. M. Gallia*. London. 1995. Р. XXV.

ФОТОГРАФІЇ ЯК МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ ЗАСІБ СТВОРЕННЯ ФЕНТЕЗІЙНОГО СВІТУ У РОМАНІ РЕНСОМА РІГґЗА «ДІМ ДИВНИХ ДІТЕЙ»

Мартинюк Юлія

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Андрущенко І.О.

Жанр фентезі за своєю суттю є репрезентацією вторинного паралельного світу, що є авторською уявою. Для належного розкриття та донесення цілісної картини магічної реальності автори вдаються до різних засобів, що здатні впливати на п'ять каналів людського сприйняття: зоровий, слуховий, нюховий, пропріоцептивний та тактильний. Почуття є основою людського досвіду та формування життєвих поглядів, а отже їхня роль у побудові художнього фентезійного світу є визначальною. Більш того, вони можуть розглядатися крізь призму модальності, що у свою чергу і є фундаментальною складовою людського сприйняття [1].

З поняття модальності випливає концепція мультимодальності, тобто здатності людини співставляти та поєднувати кілька шляхів пізнання світу. Цей принцип покладений в основу людського буття, адже індивіди не спілкуються лише за допомогою письма, а й долучають до цього інші системи: мову, жести, зображення та безліч інших знакових систем. Текст є однією з таких комплексних систем передачі інформації. Ця комплексність і є ознакою його мультимодальності: він містить вербальні, невербальні та паравербальні елементи, що представляють текст у межах кількох семіотичних систем. Мультимодальність тексту проявляється у комбінації цих складових, а його семіотична структура визначається мультимодальними кодами. Автори, відповідно до свого жанру та особливостей твору обирають власний код або їх комбінацію, щоб відтворити головні обриси світу, персонажів та атмосфери.

На прикладі роману Ренсома Ріггза «Дім дивних дітей» розберемо роль фотографій у конструюванні чіткого послідовного зображення паралельного фентезійного світу. Здебільшого ілюстрації та візуальний супровід не є першочерговим доповненням історії. Він може додаватися під час оформлення та публікації книги і відтак не є головним засобом створення фентезійної атмосфери, проте Ренсом Ріггз цілеспрямовано додає візуальні деталі у вигляді фотографій, роблячи їх головним зв'язуючим компонентом між реальним світом та паралельним.

У загальному значенні візуальні конструкції відіграють роль коригувальників перспективи читача задля досягнення найвищого емоційного ефекту. Їхня виразність визначається такими характеристиками, як колір, тон, глибина, гармонія, деталізація та ступінь наближеності до текстової складової [7]. Візуальні компоненти, а в цьому випадку – фотографії, включають в себе сенс та смисл, що транслюється кольоровою палітрою, стилем зображень, насиченістю кольорів, а також виступають засобом інтертекстуальності твору [3, р 78; 4, р. 229].

Візуально-вербальне поєднання корпусів твору розкриває іконічні візуальні образи, що доповнюють вже відому інформацію з тексту новими деталями та елементами. Така взаємодія вербальних і невербальних модусів демонструє складність семіотичної структури твору та сприяє глибшому зануренню читача у фантастичний світ [5, р. 196].

У ході нашого дослідження можемо відзначити, що автор притримується загального похмурого, майже готичного атмосферного обрамлення тексту, що стосується фантастичної складової історії. Фотографії є чорно-білими, вінтажними, з потертостями задля відповідності часових особливостей паралельної реальності. Фотографії зображуються на червоному або коричневому фоні, немов у фотоальбомі старих часів. Чіткість зображення, але відсутність кольорів коригує створення образу в читацькій уяві, проте залишає місце для додавання відповідної кольорової гами для передачі настрою твору. Фотографії, що зображують дітей, дозволяють читачеві чітко вибудувати образ

персонажа, їхній вік та провести поєднання між текстовою складовою їхнього портрета та реального бачення автора.

Під час прочитання твору, першим персонажем з яким ми знайомимося стає Мілард – хлопець-невидимка. Текстовий опис звучить так: *The first was a blurry picture of what looked like a suit of clothes with no person in them. Either that or the person didn't have a head* [6, p. 14]. *Перше являло собою знімок предмета, схожого на комплект одяжі, але без людини всередині. Ані комплект, ані людина не мали голови* [2, с.12].

Під час першого прочитання майже неможливо у повній мірі вималювати образ персонажа, адже у текстовій частині портрету вказана лише фантастична здібність героя – невидимість, та загальний нарис – комплект одягу. Деталі розкриваються вже на фотографії, що дозволяє читачеві чітко зрозуміти розташування хлопчика/комплекту одягу – він стоїть. Специфіка видимого комплекту одягу – відповідає часовим рамкам оповіді (30-40 роки двадцятого століття). Таким чином утворюється зв'язок із читачем на трьох рівнях: зоровому, пропріоцептивному та можемо додати й тактильний (відчуття паперу як основи фото).

Рис 1. Хлопчик-невидимка

Рис 2. Дівчинка у пляшці

Наступним прикладом може слугувати опис ще одної дитини з Дому дивних дітей: *One was a laughable double exposure of a girl "trapped" in a bottle* [6, p. 49]. *Одна з фотографій зображувала до сміху примітивну подвійну експозицію дівчинки, начебто заточеної в пляшку* [2, с. 56].

Лише опис фотографії не дає повного уявлення про представленого персонажа, адже залишається багато питань до зовнішності, форми пляшки, розміщення дівчинки в пляшці і т.д. Тут деталізація та невербальний

компонент модусу знову створює зв'язок читача зі світом на трьох основних рівнях вказаних вище.

Ще один приклад, що можемо розглянути, це опис хлопчика-силача: *...taking the picture and replacing it with another, this one of a scrawny boy lifting a boulder.* [6, p. 15] *...дід зібрав фото і поклав інше, на якому був зображений худорлявий хлопець, що однією рукою підіймав величезний камінь.* [2, с. 13].

Вербальний компонент є досить суб'єктивним, адже слова «худорлявий» та «величезний» можуть сприйматися по різному кожним читачем. Для запобігання неправильної інтерпретації та розбіжності між реальним образом та образом, що створить читач, автор вдало додає візуальний супровід та коригує бачення аудиторії.

Варто зазначити, що в підбір візуальної частини твору є також дуже вдалим, адже всі знімки, що присутні в книзі, є реальними та взятими із різноманітних колекцій людей з усіх куточків планети [2, с. 426-428]. Це також створює зв'язок між реальною та фантастичною площинами, що є наскрізним у творі.

Таким чином, мультимодальність є однією з провідних рис жанру фентезі, позаяк модальність текстів поєднує в собі не лише вербальну, але й невербальну складову задля належної репрезентації описаних компонентів. Роман Ренсома Ріггза «Дім дивних дітей» є прикладом співставлення в одній площині тексту вербальних та невербальних модусів для створення цілісної картини фентезійного світу.

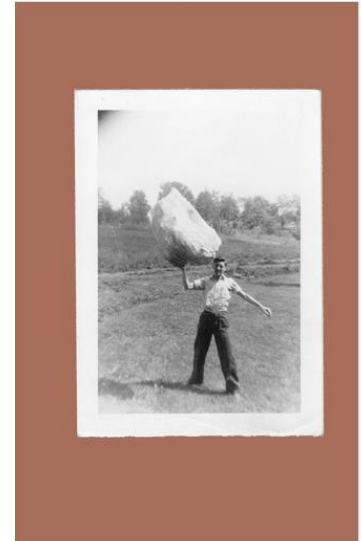

Рис 3. Хлопчик-силач

Література

1. Івасишин М. Р. Мультимодальність англomовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри : дис. ... канд. філ. наук : 10.02.04. Львів, 2019. 404 с.

2. Ріттз Р. Дім дивних дітей / пер. з англ. В. Горбатька. Харків: КСД, 2021. 432 с.
3. Beauvais C. The Mighty Child: Time and Power in Children's Literature. Amsterdam Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2015. 209 p.
4. Doonan J. The modern picture book. *International companion encyclopedia of children's literature*. London and New York: Routledge, 1996. pp. 228-238.
5. Nodelman P. Words about pictures : the narrative art of children's picture books. Athens : University of Georgia Press, 1988. 360 p.
6. Riggs R. Miss Peregrine's Home for Peculiar Children. Philadelphia Quick books. 2013. 382 p.
7. Xie T., Long Zh. Research on Multimodal Visual Narrative of Digital Interactive Picture Books. *Proceedings of the 2nd International Conference on Contemporary Education, Social Sciences and Humanities (ICCESSH 2017)*. 2016. pp. 432-435.

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗАСОБИ МАНІПУЛЯЦІЇ У ПРОМОВАХ УКРАЇНСЬКИХ ПРЕЗИДЕНТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПУ В. ЗЕЛЕНСЬКОГО У ПАРЛАМЕНТІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ)

Мяло Анастасія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Андрущенко І.О.

Дослідження лінгвістичних засобів маніпуляції у промовах політичних лідерів набуває особливої актуальності в умовах сучасного геополітичного протистояння, коли політична комунікація стає стратегічним інструментом формування міжнародної підтримки. Виступ Президента України перед парламентом Великої Британії 8 лютого 2023 року демонструє майстерне використання різноманітних мовних прийомів для впливу на аудиторію,

включаючи емоційно забарвлену лексику, модальні конструкції та негативно марковані мовні одиниці, що ефективно формують чітке протиставлення між добром і злом та спонукають до рішучих дій. Метою цієї роботи є аналіз лінгвістичних засобів маніпуляції у промові українського президента, виявлення їхньої специфіки та визначення ролі у створенні переконливого політичного наративу, спрямованого на зміцнення позиції України на міжнародній арені.

Лінгвістичні засоби маніпуляції проявляються в словесних зверненнях, коли мовець через мову впливає на поведінку слухача. Це може спонукати співрозмовника долучитися до розмови, продовжити або доповнити її за потреби. Основна мета такого впливу полягає у формуванні в аудиторії певної поведінки, яка відповідає намірам мовця [1, с.6].

У своїй роботі В. Гурко [2, с.19] виділяє такі лінгвістичні засоби маніпуляції, які політики найчастіше використовують у своїх промовах:

- **Неологізми** сприяють формуванню нових понять і викликають потрібні емоції.
- **Негативно забарвлені мовні одиниці** формують негативне ставлення, посилюючи недовіру аудиторії до певних осіб.
- **Емоційно забарвлена лексика** викликає у слухачів сильні почуття, такі як страх, обурення, гордість чи надія.
- **Пасивні конструкції** дозволяють змістити фокус з діяча на саму дію або її наслідки, що допомагає уникнути персональної відповідальності.
- **Модальні конструкції**, такі як "потрібно," "можливо," "необхідно," широко використовуються у політичних промовах для формування уявлення про обов'язковість або ймовірність дій.
- **Номіналізація**, тобто перетворення дієслів на іменники, що робить висловлювання нейтральними та абстрактними.
- **Еліпсис** – пропуск частини фрази для акцентування на ключових моментах та емоційному впливі на слухачів.
- **Наказовий спосіб**, який передає чіткі вимоги або заклики до дії, що створюють відчуття рішучості.

- **Форми найвищого ступеня порівняння** для акцентування позитивної патріотичної оцінки та підсилення значущості України.
- **Перформативні висловлення**: наприклад, "я знаю" чи "я впевнений," що підкреслюють впевненість мовця.
- **Компаративні конструкції**, наприклад, "не брехня, а правда," для підкреслення контрасту.
- **Кондиційні конструкції**: Використання умов для створення уявного майбутнього ("Якби це було зроблено вчасно...").
- **Інверсія**, тобто перестановка елементів у реченні для акцентування на ключових ідеях.
- **Зміна тону та темпу мовлення**, тобто здійснення переходу від спокійного до емоційного викладу для посилення емоційного впливу.
- **Прислівники-інтенсифікатори**, а саме слова, як "надзвичайно" чи "абсолютно", для підсилення емоційного ефекту.

Проаналізувавши політичну промову Володимира Зеленського [3] перед обома палатами парламенту Великої Британії, яку він виголосив 8 лютого 2023 року, ми можемо виокремити такі найяскравіші приклади застосування лінгвістичних засобів маніпуляції:

Негативно забарвлені мовні одиниці: Зеленський навмисно використовує слова з негативною конотацією щодо ворога, наприклад, "зло", "тиранія", "агресія". У промові є такі слова: *"**зло** виступає проти людства. Воно руйнує і вбиває. Воно починає **агресію** й ламає людські життя"*. Таке формулювання створює чітке протиставлення між добром і злом, змушуючи аудиторію підтримати українську сторону.

Модальні конструкції: Використання виразів "має бути", "повинен", "необхідно" створює враження невідворотності певних дій. Наприклад: *"Кожен, хто інвестує в терор, **повинен** за це відповідати"*. Це спонукає слухачів до активної позиції та підтримки рішучих дій.

Отже, лінгвістичні засоби маніпуляції є важливим інструментом у політичному та публічному дискурсі, оскільки вони дозволяють ефективно

впливати на думки та поведінку аудиторії. Завдяки таким технікам В. Зеленський зміг підкреслити необхідність рішучих дій у боротьбі з агресією та створити відчуття моральної правоти, що сприяє зміцненню політичної позиції України на міжнародній арені.

Література

1. Альбота С. М. Лінгвістична маніпуляція: поняття та типи. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2019. Вип. 16. С. 5-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2019_16_3 (дата звернення: 26.03.2025).
2. Гурко О. В. Лінгвостилістична специфіка політичних промов В. Зеленського [Електронний ресурс]. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33(72), № 4(1). С. 18-22. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2022_33\(72\)_4\(1\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_filol_2022_33(72)_4(1)_6) (дата звернення: 26.03.2025).
3. Зеленський, В. (2023, 8 лютого). Бойові літаки – для України, крила – для свободи – виступ Президента Володимира Зеленського перед обома палатами парламенту Великої Британії. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/news/bojovi-litaki-dlya-ukrayini-krila-dlya-svobodi-vistup-prezid-> (дата звернення: 26.03.2025).

СЕНСОРНА ОБРАЗНІСТЬ У КОНТЕКСТІ НЕПРИРОДНОГО ОПОВІДАЧА: ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ДЖОАН ГАРРІС “BLACKBERRY WINE”)

Олешко Лілія

студентка I курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: докт. філол. наук, проф. Воробйова О.П.

Одним з виявів художності прозових і поетичних текстів є притаманна їм сенсорна образність, яка ґрунтується на тропологічному відтворенні людських

відчуттів. Для створення сенсорних образів використовують різні засоби виразності: метафори, епітети, порівняння, персоніфікації [1, с. 89-90]. Особливо цікавим у цьому плані видається розгляд сенсорних образів крізь призму (не)природності оповідача [4].

Класифікуючи сенсорну образність, дослідники [3], переважно, дотримуються моделі «п'яти почуттів»: зір, слух, смак, нюх і дотик, відповідно розмежовуючи візуальну, аудіальну, густаторну, ольфакторну і тактильну тропеїку [3, с. 3]. З-поміж сучасних англомовних романів, де така образність займає особливе місце, вирізняються твори британської письменниці Джоан Гарріс, зокрема її роман *“Blackberry Wine”* [2]. Аналіз підтверджує, що в цьому романі можна простежити вияви усіх п'яти типів сенсорності. Порівняймо, до прикладу: аудіальна образність: *“In the cellar the remaining bottles **rattled boisterously**, as if in anticipation.”* [2, с. 13]; густаторна образність: *“It had **an acrid taste, like smoke and burning rubber**, and yet it was evocative, catching at his throat and his memory, drawing out images he thought were lost for ever.”* [2, с. 14]; ольфакторна образність: *“The agent must have **scented his eagerness**.”* [2, с. 23].

Хоча сенсорна образність залишається провідною протягом усього роману, однак її роль змінюється залежно від задіяного різновиду оповідача — природного або неприродного. Неприродними вважають тих оповідачів, які порушують традиційні наративні конвенції, з тих чи інших причин виходячи за межі природної оповіді, тобто в реальному світі вони б ніколи не змогли розповісти будь-яку історію [4, с. 114]. Саме таким оповідачем у романі Джоан Гарріс є пляшка вина.

Загалом, пляшка вина як неприродний оповідач реалізує у романі певне функційне навантаження: просуває сюжет, додає нові деталі, структурує події; фіксує та описує емоції і емоційні стани героїв, з якими вона як неживий об'єкт взаємодіє; розкриває уявні почуття речей, які в реальному світі жодних почуттів не мали б. Не менш важливим є і те, що пляшка ожинового вина як оповідач бере активну участь у породженні і використанні сенсорної образності. У своєму творі Джоан Гарріс «оживлює» пляшки вина, які

гримлять, дзвенять, торохтять, тому у контексті неприродного оповідача переважають саме звукові образи, адже пляшки спілкуються між собою — голосно (the carnival, catcalls, laughter, distant fanfare, eager voices urging, coaxing) або тихо (whispered). Наприклад: “*Inside the duffel bag **the carnival** had begun again. **Catcalls, laughter, distant fanfare.** It sounded like coming home.*” [2, с. 46]. Подекуди, на цьому тлі виникають і інші сенсорні образи — нюхові (“*Here he pours me, releasing the **scents of summers** forgotten and places long past.*” [2, с. 161]) або смакові (“***Blackcurrant aftertaste** or not, I have my own magic, uncorked at last after thirty-seven years of waiting*” [2, с.161]).

Отже, сенсорна образність у ракурсі неприродного оповідача додає нових відтінків до сприйняття твору, «оживлюючи» оповідь, наділяючи наратора цілком природними відчуттями. Подальші дослідження передбачають зіставлення сенсорних образів у контекстах (не)природності та (не)надійності оповідачів.

Література

1. Волошина О., Станішевська В. Роль сенсорної лексики у створенні художньої образності в романі Ф.С. Фіцджеральда “Ніч лагідна”. *Молодь і ринок*. 2022. № 1/199. С. 89–94. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.254061>
2. Harris J. Blackberry Wine. New York: Doubleday, 2000. 409 p.
3. Perception Metaphors / ed. by L. J. Speed et al. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2019. 382 p. <https://doi.org/10.1075/celcr.19?locatt=mode:legacy>
4. Alber Ja., Iversen S., Nielsen H.S., and Richardson B. Unnatural Narratives, Unnatural Narratology: Beyond Mimetic Models. *Narrative*. 2010. Vol. 18, No. 2. P. 113–136.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СЛЕНГУ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІА-ПРОСТОРИ

Піхота Ірина

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Крикніцька І. О.

Актуальність цієї теми полягає в тому, що розвиток інформаційних технологій здійснив вплив на комунікативні ситуації, які застосовуються у віртуальному середовищі, у зв'язку з чим виникає необхідність здійснення аналізу застосування сленгу в англomовному медіа-просторі. У комунікативному просторі в мережі Інтернет феномен сленгу, охоплює в собі різні властивості та якості, і акумулює мовні засоби, які допомагають реалізувати комунікативний намір.

Метою є виявлення особливостей використання сленгу в англomовному медіа-просторі.

Сленг є важливою частиною молодіжної культури, а його переклад впливає на сприйняття іншомовного контенту, включаючи меми, чати, соціальні мережі тощо. Дослідження закономірностей перекладу англomовного сленгу в електронному спілкуванні є актуальним як у теоретичному, так і в практичному аспектах, оскільки воно сприяє ефективній міжкультурній комунікації в умовах цифрової епохи.

Інтернет як сучасне комунікативне середовище надає можливість висловлюватися представникам різних соціальних груп, дозволяючи їм ідентифікувати свою приналежність за допомогою сленгу. Завдяки стрімкому розвитку цифрових технологій сучасне суспільство переходить на новий рівень масової комунікації, що охоплює всі сфери людської діяльності [1].

Англійський мережевий сленг можна розділити на дві категорії: загальноновживаний, що включає лексику різного походження, та спеціалізований, який стосується певних сфер. Його характерними рисами є відхилення від норм правопису та граматики, використання великих літер, порушення пунктуації, застосування аббревіатур, акронімів та емотиконів. Важливою особливістю такого сленгу є його динамічний розвиток, оскільки

нові вирази постійно створюються самими користувачами, що свідчить про автономність процесу формування лексики [2].

Сленг є невід'ємною частиною інтернет-комунікації, проникаючи в загальновживану мову. Його активне використання в соціальних мережах зумовлене бажанням виділитися, «закодувати» зміст повідомлення, скоротити текст, а також впливом літератури, кінематографу, відеоігор, блогінгу та популяризацією соціальних платформ.

Соціальні медіа здійснюють вплив на поширення нових слів та виразів, оскільки люди прагнуть обмінюватись інформацією і створювати нові мовні тенденції. Деякі з виразів стають частиною загальновживаної лексики, тоді як інші залишаються короткочасними мовними явищами [3].

Отже, мережа Інтернет сприяє розповсюдженню сленгових термінів не лише серед носіїв англійської мови, формуючи транскультурний мовний феномен. Деякі слова та вирази поступово закріплюються в загальному вжитку, збагачуючи мову новими значеннями та формами. Англomовний сленг в медіа-просторі допомагає спілкуватись, підтримувати швидку комунікацію за допомогою скорочень та знаходити нові знайомства.

Література

1. Бездітко А. Англійський sms-сленг як сучасна форма усно-письмової електронної комунікації. *Південний архів. Сер. Філологічні науки*. 2020. № 81. С. 56–60.
2. Венідіктов С. В. Молодіжний сленг як результат медіа споживання. *Обрії друкарства*. 2022. № 1(11). С. 6–16.
3. Шліхтенко Ю. В., Колонюк С. М., Ваколюк Т. А. Вплив масової культури та технологій на розвиток молодіжного сленгу в англійській мові. *Молодий вчений*. 2024. 6.1 (130.1). С. 87–91. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-6.1-131.1-19>.

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ ТА СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ

Руслана Пурик

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Ващило О.В.

На початку минулого століття наукова спільнота почала активно досліджувати роботу мозку, звертаючи особливу увагу на питання сутності й функціонування мови. З розвитком філософії й міждисциплінарних галузей лінгвістики сприйняття мови як основного засобу вираження людської думки поступово змінилося, укріпилася концепція корелятивності мови і людини. Мова починає трактуватися не ізольовано, а як інструмент взаємодії людини зі світом. Оскільки, особистість людини закладається через її соціалізацію, життєвий досвід та культурно-ціннісне засвоєння, то мова є її фундаментальною складовою. Поглиблений інтерес до понять мови та людської особистості у XX столітті призвів до зародження терміна «мовна особистість».

У 1980-1990х роках було сформовано два основні підходи до визначення цього поняття: **лінгводидактичний** і **лінгвокультурний**. У межах лінгводидактичного напрямку мовна особистість вивчається як носій мовленнєвих здібностей, досліджується мовна компетентність окремого індивіда, його здатність до опанування мови і вербальної взаємодії. Прихильники лінгвокультурного підходу сприймають мову як відображення національної свідомості, тому вважають мовну особистість носієм культурно-історичних знань, соціальних норм і мовних стереотипів [1].

На формування мовної особистості впливає низка чинників, серед яких залежні від зовнішнього середовища (об'єктивні) та залежні від самої людини й її особистісних характеристик (суб'єктивні). До об'єктивних факторів належить рівень розвитку й функціонування мови, суспільно-політичні умови, усталені норми мовного вжитку (зокрема, соціально-статусні особливості комунікації);

тоді як до суб'єктивних відноситься рівень мовної підготовки й культури, внутрішня мотивація до вдосконалення мови, моральна потреба самовираження через мовні засоби та дотримання мовних зобов'язань громадянина [2].

Варто зазначити, що вагомий вплив на мовленнєву реалізацію особистості також здійснює індивідуальний когнітивний стиль мислення, який визначає мовленнєву стратегію індивіда. Так, наприклад, носії логіко-аналітичного мислення тяжіють до структурного і лаконічного мовлення з дотриманням об'єктивності та граматичної точності висловлювань. Натомість особи з образним мисленням частіше застосовують експресивні засоби й асоціативні зв'язки для посилення емоційного впливу [2]. Тож, індивідуальні особливості мислення можуть безпосередньо впливати на вибір граматичних і лексичних засобів, організацію мовлення, комунікативні стратегії та спосіб тлумачення інформації.

У сучасному мовознавстві виділяють такі компоненти мовної особистості [3]: *ціннісний*, який позначає систему моральних, соціальних і культурних ідеалів особистості; *світоглядний*, який відображає систему життєвих переконань та ідеологічних принципів; *культурологічний*, який визначає рівень культурного засвоєння і його вплив на мовлення; *особистісний*, який відтворює комунікативний стиль, індивідуальні риси, експресивність і рівень мовної гнучкості комуніканта; *пізнавальний*, який охоплює рівень мовної компетентності та знання всіх рівнів мови; *поведінковий*, який окреслює мовну поведінку особистості у типових мовленнєвих актах та визначає комунікативну стратегію мовця. Усі вищезазначені компоненти закладають основу для формування мовної особистості, відображаючи як соціальні, так індивідуальні особливості мовця.

Таким чином, мовна особистість є багаторівневою динамічною когнітивно-комунікативною системою, яка розвивається під впливом мовного досвіду і соціокультурної взаємодії.

Література

1. Вовк О.І. Мовна особистість як науковий феномен. *Мовна особистість: лінгвістика і лінгводидактика*. 2018. № 4. С. 27-30. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/1517/1/movna_2018.pdf (дата звернення: 12.03.2025).

2. Глазова О.П. Мовна особистість як homo loquens – людина, яка творить і сприймає висловлювання. *Методичні діалоги*. 2014. № 1-2. С. 23-29. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9052> (дата звернення: 10.03.2025).

3. Дика Н.М. Реалізація концепту мовної особистості у сучасній Лінгводидактиці. *Педагогічний процес: теорія та практика*. 2016. № 2. С. 32-36. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16769/> (дата звернення: 12.03.2025).

ДО ПИТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Руденко Владислава

студентка 3 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: викл. Северина Г.Г.

Термінологія екологічної політики є динамічною та варіативною, що обумовлено як загальними мовними закономірностями, так і особливостями екологічного дискурсу. Термінологічна система цієї галузі відображає міждисциплінарний характер екології, поєднуючи поняття з природничих, соціальних та політичних наук. Деякі терміни мають вузькоспеціалізоване значення й використовуються лише у сфері екологічної політики, тоді як інші набувають ширшого вжитку, поширюючись у правовий, економічний і громадський дискурси. Аналіз лексико-семантичних особливостей екологічних термінів демонструє їхню складну структуру та прагматичне навантаження [4, с. 21-22].

Проблема визначення екологічного терміна та його розмежування з іншими мовними одиницями залишається **актуальною** через відсутність універсальних лінгвістичних критеріїв. У сучасному екологічному дискурсі спостерігається активне утворення нових термінів, що відображають глобальні виклики, пов'язані зі змінами клімату, стійким розвитком та політикою

екологічного захисту. Значна частина таких термінів формується шляхом калькування або запозичення з англійської мови, що підкреслює міжнародний характер екологічної термінології [2, с. 49].

Аналіз термінології, представленої у професійному мовленні екологів, у наукових текстах та в офіційних документах, свідчить про різний ступінь спеціалізації термінів. Деякі з них є загальнозрозумілими та використовуються в суспільному дискурсі тоді як інші мають вузьке, технічне значення. Така варіативність відображає взаємодію екологічної термінології з іншими науковими сферами та соціальними процесами. [4, с. 21].

Екологічна терміносистема підпорядковується загальним принципам структуризації термінів в англійській та українській мовах. Вона включає прості: *power, sun*; складні: *photochemical, ecosystem, rainforest*; а також багатокомпонентні терміни: *solar photovoltaic system, sustainable recovery of energy infrastructure*. Особливістю екологічної термінології є її семантична залежність від загальновживаної лексики: багато слів, що функціонують у звичайному мовленні, у контексті екологічної політики набувають термінологічного значення) [1, с. 28].

Будучи частиною загальної лексичної системи, екологічна термінолексика зберігає основні семантичні особливості загальновживаної лексики, пристосовуючи їх до використання у професійній діяльності екологів та політиків. У контексті екологічного дискурсу важливу роль відіграє також прагматичний аспект термінів, що визначає їхню емоційно-експресивну складову, адже використання певних термінів у медіа та офіційних документах може мати значний вплив на громадську думку щодо екологічних проблем [3, с. 74].

Однією з провідних ролей у популяризації екологічної термінології та формуванні глобального екологічного дискурсу відіграє організація GreenPeace. У своїх англomовних публікаціях вона активно використовує як наукові терміни, так і емоційно забарвлені лексичні одиниці, що сприяють приверненню уваги до екологічних проблем. Завдяки цьому термінологія у дискурсі GreenPeace виконує не лише номінативну, а й соціально-

комунікативну функцію, впливаючи на формування екологічної свідомості та політики сталого розвитку.

Підсумовуючи, екологічна термінологія є складним і багатшаровим явищем, що відображає як лінгвістичні, так і суспільних трансформацій. Термінологія цієї галузі не тільки стає віддзеркаленням соціально-політичних процесів та адаптується до викликів сьогодення, але й відіграє ключову роль у формування громадської думки щодо екологічних змін, проблем та шляхів їх вирішення.

Література

1. Бевзо Г. А. Джерела походження екологічної термінології в англійській та українській мовах. URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/dis_bevzo.pdf (дата звернення: 26.03.2025).

2. Сергєєва Г. А. Термін і термінологія як об'єкти лінгвістичного аналізу: поняття та диференційні ознаки. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2021. № 35. С. 48-52. URL: <http://www.scinotes.mgu.od.ua/archive/v35/14.pdf> (дата звернення: 26.03.2025).

3. Теплова М. В. Гіперонімія в англійській термінології комплексу наукових екологічних знань. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2014. № 11(2). С. 72-74.

4. Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник: [монографія]. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2020. 172 с. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/1984/1/2020_NP_Furt_Terminolohiia.pdf (дата звернення: 26.03.2025).

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ СУФІКСАЛЬНИХ ТЕРМІНІВ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ (НА МАТЕРІАЛІ ПІДМОВ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ ТА РАДІОТЕХНІКИ)

Семененко Анастасія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Ващило О.В.

Технічна та наукова термінологія відіграє ключову роль у професійному спілкуванні, оскільки саме вона забезпечує чіткість, системність і однозначність передавання знань у різних науково-технічних сферах [1, с. 2-3].

Проблематика дослідження суфіксальних термінів у науково-технічній літературі вивчається низкою науковців, зокрема О.А. Литвинком [7, с.75], який аналізує словотвірні характеристики багатокomпонентних термінів та їх мотивацію, М.М. Невревою [8, с.176-180], яка вивчає суфіксальні морфеми в науково-технічній термінології, М.К. Вороніною [5, с.201-210], яка досліджує афіксацію в термінотворенні, В.І. Кульчицький [6, с.39-42] досліджує суфіксацію як спосіб словотвору англійської авіаційної термінології, А.В. Вітязь та О.П. Биконя аналізують особливості суфіксального словотворення в англійській мові [4, с.285-288].

Актуальність дослідження обумовлена зростанням впливу англійської мови як основної мови міжнародної науково-технічної комунікації, що створює потребу у глибокому вивченні англomовної термінології та способів її перекладу. На особливу увагу заслуговують підмови телекомунікацій та радіотехніки, де терміносистема динамічно розвивається під впливом появи нових понять і термінів, пов'язаних із технологічним прогресом.

Терміни у науково-технічному дискурсі сприяють точному, логічному та послідовному викладенню інформації. Серед ключових функцій термінів виділено такі: номінативну – для позначення конкретних понять і розмежування об'єктів за видовими та родовими ознаками; інформативну – для передачі знань про властивості об'єктів, явищ або процесів; репрезентативну – для вираження значущих наукових ідей, важливих для певної спільноти; евристичну – для відкриття нового знання та його узагальнення; дефінітивну – для відображення зв'язку між терміном і його визначенням; а також

комунікаційну – для забезпечення ефективного обміну інформацією між дослідниками [2, с.222-224].

У межах нашого дослідження було проаналізовано особливості суфіксального словотворення у терміносистемах телекомунікацій і радіотехніки. Встановлено, що найчастотнішим суфіксом у термінах підмови телекомунікацій є *-er* (96 одиниць, 32%): *buzzer, controller support, mobile router, receiver, object eraser*. Другу позицію займають суфікси *-ing* (44) та *-(t)ion* (42), що складає 28,7%. Приклади: *setting, sharing, application, interaction, instruction*. Третє місце посідають суфікси *-ed, -al, -or* (загалом 63 одиниці, 21%). Приклади: *registered user, internal wires, signal indicator*. Менш уживаними є суфікси *-able, -ance, -less* тощо – 18,3% вибірки (59 одиниць): *available, contactless payment, measurement, successful reset*. Найчастотнішим суфіксом у термінах підмови радіотехніки є *-ing*, що складає 21% вибірки (63 одиниці): *blocking, buffering, building, circulating*. На другому місці – суфікси *-er* (58 одиниць) та *-(t)ion* (46 одиниць), загалом 34,6%. Приклади: *adapter plug converter, amplifier, modulation, optical indications*. Суфікси *-ed, -al, -able, -ity, -or* разом складають 29,6% вибірки: *inverted code, pointed object, polarised plug, optical indications*. Менш уживані суфікси: *-free, -ance, -ible, -ary, -ent, -less, -ness, -ence, -ful, -ory, -ant, -ism, -oid, -ate* – 14,8%. Приклади: *crackle-free sound quality, insurance, feasible replacement, secondary device, permanent sites*.

Встановлено, що найчастотнішими трансформаціями при перекладі термінів підмови телекомунікацій є еквівалент, що складає 76,7% вибірки (230 одиниць): *charging* – *зарядження*, *charging port* – *зарядний порт*, *colourful image* – *кольорове зображення*, *personal data* – *особисті дані*. Другим за частотністю є транслітерація – 11% (33 одиниці): *authentication* – *автентифікація*, *calculator* – *калькулятор*, *configuration* – *конфігурація*, *decoder* – *декодер*. Трансформація додавання посідає третє місце – 5% (15 одиниць): *Buddy controller* – *режим «Контролер-помічник»*, *qi-certified charger* – *Qi-сумісний зарядний пристрій*, *ruler* – *інструмент лінійка*. Менш поширеним є трансформація конкретизації – 2,3% (7 одиниць): *card holder* – *тримач картки*

nam'яti, carrier – оператор зв'язку, controller support – сімейний доступ. З'ясовано, що найчастотнішими трансформаціями при перекладі термінів підмови радіотехніки є підбір словникового еквіваленту, що складає 76,7% від загального обсягу вибірки. Інші методи, такі як транслітерація та додавання, становлять 7% і 5% відповідно.

Отже, терміни виконують роль інструментів для позначення конкретних явищ, процесів та об'єктів, що робить наукове та професійне спілкування більш точним. Вони слугують засобами передачі спеціалізованих знань, забезпечуючи чітке розуміння між науковцями, дослідниками та практиками, незалежно від їхньої національної чи культурної приналежності [3, с.6-10].

Отримані результати свідчать не лише про важливість проблематики перекладу суфіксальних термінів у підмові телекомунікацій та радіотехніки, але й про потребу в подальшому дослідженні процесів термінотворення та вдосконаленні перекладацьких підходів з метою забезпечення якісної та ефективної наукової комунікації.

Література

1. Білодід І. К., Лагутіна А. В. Наукова термінологія доби – органічний складник сучасної літературної мови. *Культура мови на щодень*. 2015. С. 2–3.
2. Бойко І. І, Прагмастилістичні функції термінів у наукових текстах. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*. 2020. С. 222–224.
3. Василенко В. В. Уніфікація понять «концептуальна система» і «концептуальна картина світу» у сучасному термінознавстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. С. 6–10.
4. Вітязь А. В., Биконя О. П. Суфіксальний спосіб словотворення в англійській мові. *Grail of Science*. 2022. С. 285–288.

5. Вороніна М. К. Особливості перекладу лексичного нонсенсу: вплив інтерпретації на вибір перекладацького відповідника. *Науковий вісник Чернівецького університету: Германська філологія*. 2013. С. 201–210.
6. Кульчицький В. І. Суфіксація як спосіб словотвору англійської авіаційної термінології. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2022. С. 39–42.
7. Литвинко О. А. Словотвірні та семантичні характеристики англійської термінологічної підсистеми : автореф. дис. канд. Харків, 2007. 75 с.
8. Неврева М. М. Взаємозв'язок статистичних та лексичних особливостей іменних суфіксальних морфем у текстах наукового функціонального стилю (на матеріалі англійських текстів з хімічного машинобудування, автомобілебудування та електротехніки). *Одеський лінгвістичний вісник*. 2014. С. 176–180.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Спаська Валерія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Ващило О.В.

Медична термінологія як складова наукової мови є ключовим елементом для забезпечення якісної комунікації між фахівцями у галузі охорони здоров'я. У зв'язку з постійним розвитком медицини перед перекладачами постає нагальна потреба в уніфікації підходів до перекладу англomовних медичних термінів, що обумовлює актуальність дослідження.

Проблемою перекладу та систематизації термінології в медичному дискурсі займалися: Бондар Ю. О., Коновалова В. Б., Краєвська Г. П., Снежик О. П. Снітовська О. Ю., Хацер Г. О. та інші.

За визначенням Козоріз І. С. та Куцак А. Ю., медичний термін є складовою «системи понять, котрі називають стан і процеси, які відбуваються в людському організмі, хвороби та їх симптоматику, методи діагностики, профілактики та лікування захворювань, медичне обладнання, лікарські засоби» [1, с. 52].

Для впорядкування розгалуженої терміносистеми медичної галузі науковці класифікують медичні терміни за етимологічним, структурним і семантичним принципами, а також за сферою використання.

Основними проблемами, з якими стикаються перекладачі під час відтворення англомовних медичних термінів українською, є ймовірність вживання «хибних друзів» перекладача, нерозуміння макро- та мікроконтексту перекладу, підбір еквівалентного відповідника в разі існування кількох синонімічних лексем у межах однієї терміносистеми, складність перекладу вузькоспеціалізованих понять, омонімія аббревіатур і скорочень [2, с. 289; 5, с. 147-148].

Структурні особливості англомовної медичної термінології, у поєднанні з істотними мовними й культурними відмінностями між вихідною та цільовою мовами, змушують перекладача застосовувати спеціальні методи адаптації, відомі як перекладацькі трансформації.

Найбільш вживаними перекладацькими підходами для відтворення англомовних медичних термінів є [4, с. 176; 6; 3]:

- 1) лексичні трансформації (транслітерація: *autopsy* / аутопсія, *dyslexic* / дислексія; калькування: *internal examination* / внутрішнє дослідження, *burning around the wound* / опік навколо рани);
- 2) лексико-семантичні заміни (конкретизація: *external examinations* / зовнішній огляд тіл, *knuckles* / суглоби пальців; генералізація: *medical diagnosis* / діагноз; модуляція: *become scratched* / укритий шрами, *mind* / голова);
- 3) синтаксичні трансформації (членування речень: *I was young and keen and it had taken many years to qualify* [6, с. 1] / Я був молодий і сповнений ентузіазму. Професійне навчання тривало багато років [3, с. 14]; об'єднання речень: *As*

humans, we have a need to know. About specific deaths. About death in general [6, с. 12] / *Ми, люди, маємо знати і про кожну окрему смерть, і про смерть взагалі* [3, с. 23]; перестановки: *Shock has no place in the work of a pathologist* [6, с. 18] / *У роботі патологоанатома немає місця шоку* [3, с. 29].);

4) граматичні заміни (заміна частини мови та форми слова: *damaged* / *ушкодження*, *incision* / *розрізати тіло*);

5) лексико-граматичні трансформації (описовий переклад: *post-mortem report* / *звіт щодо посмертного розтину*, *natural death* / *смерть з природних причин*).

Отже, переклад англomовних медичних текстів є складним і відповідальним процесом, що вимагає надзвичайної професійної компетентності, зокрема під час роботи з відтворення термінологічних одиниць. Для того щоб отримати еквівалентний переклад фахівцям варто пам'ятати про головні перекладацькі труднощі, що можуть виникнути процесі перекладу, та уникати їх шляхом застосування різноманітних перекладацьких трансформацій.

Література

1. Козоріз І. С., Куцак А. Ю. Англійська медична термінологія та її функціонування в текстах різних стилів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. № 4 (37). С. 52–54.

2. Халимоник Г. О. До проблеми типології перекладацьких помилок (на матеріалі близькоспоріднених мов). *Наука і освіта: наук.-практ. журнал*. 2008. № 8–9. С. 287–290.

3. Шеперд Р. Неприродні випадки. Нотатки судмедексперта в 34 розтинах. Київ : Видавництво Букшеф, 2024. 448 с.

4. Шепітько С. В., Тарапатов М. М. Особливості перекладу сучасної медичної термінології. *Вчені записки. Перекладознавство*. 2019. Т. 30 (69), № 1, Ч. 1. С. 175–179.

5. Lee-Jahnke H. L'enseignement de la traduction médicale: un double défi? *Meta: Journal des traducteurs*. 2001. Vol. 46, No 1. P. 145–153.

6. Shepherd R. Unnatural Causes. London : Penguin Books, 2018. 445 p.

АНГЛОМОВНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПІАР ЯК ЗАСІБ МАНІПУЛЯЦІЇ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЮ ПРИХИЛЬНІСТЮ

Сизоненко Катерина

студентка 3 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: викл. Северина Г.Г.

Політичну науку сьогодення неможливо уявити без комунікації, яка є потужним інструментом впливу у ході виборчих процесів. Політичні діячі будь-якого ґатунку мають на меті не лише донесення власних ідей до електорату, а й формування суспільного дискурсу, маніпулювання емоціями виборців та конструювання бажаного іміджу. Тому, **актуальність** даного дослідження зумовлена значущістю дискурсивного впливу, маніпулятивних тактики й стратегій, невербальних компонентів комунікації на формування думки реципієнта політичного повідомлення.

Політичний піар є своєрідним механізмом впливу на формування громадської думки шляхом ефективної комунікації між суб'єктом і об'єктом політичного повідомлення [1, с. 8]. Серед ключових «інструментів» маніпулятивного дискурсу, які дозволяють здійснювати безпосередній вплив на учасників політичного процесу є застосування персуазивних і сугестивних тактик. *Персуазивність* спирається більше на логічну аргументацію, яка стимулює раціональне осмислення виборцями отриманої інформації. Водночас *сугестія* працює на рівні підсвідомості, викликаючи емоційні реакції та створюючи ефект неминучості певних рішень [2, с. 200]. Поєднання цих двох підходів дозволяє політикам не лише впливати на громадську думку, а й формувати довготривалі електоральні зв'язки [1, с. 75-80].

Не менш важливу роль у політичному піарі відіграє невербальна комунікація. Інтонація, жести, міміка та навіть положення тіла здатні

підсилювати або змінювати сприйняття політичного меседжу. Як приклад, можна навести поведінку представників американської передвиборчої гонки – Д. Трампа та К. Гарріс. Дональд Трамп використовує активну жестикуляцію для створення іміджу сильної й рішучої особистості, в той час як Камала Гарріс застосовує більш спокійні рухи тіла, підкреслюючи відкритість і доброзичливість до реципієнта політичного повідомлення [5, с. 6]. Саме тому грамотне використання невербальних засобів є критично важливим у формуванні довіри виборців до політичного лідера.

З розвитком цифрових технологій політичний піар зазнав суттєвих змін. Соціальні мережі стали не просто платформами для комунікації, а інструментами імпліцитного просування політичних меседжів відповідно до інтересів цільової аудиторії. Персоналізований контент, створений на основі поведінкового аналізу, дозволяє політикам ефективніше взаємодіяти з виборцями, зміцнюючи їхню лояльність [7, с. 95-100]. З цього випливає, що політичні кампанії стають дедалі більш адаптивними та орієнтованими на конкретного споживача інформації. Поряд із соціальними мережами важливу роль у формуванні політичних наративів також відіграють традиційні мас-медіа, а саме: телебачення, цифрові платформи соціальні мережі, алгоритми яких створюють інформаційні простори, що впливають на суспільну свідомість. На додачу, використання візуальних маніпулятивних технік, таких як монтаж виступів, змінення ракурсів зйомки та емоційно насичені заголовки, дозволяють формувати бажане сприйняття політичних подій та лідерів у свідомості пересічного виборця [3, с. 93; 6]. Таким чином, медіа не просто передають інформацію, а й активно беруть участь у її інтерпретації, визначаючи пріоритети суспільства.

Ще одним важливим фактором у політичному піарі є використання новітніх технологій, таких як аналіз великих даних, штучний інтелект та алгоритми поведінкового таргетингу. Ці інструменти дають змогу не лише прогнозувати електоральні настрої, а й оперативно змінювати комунікативні стратегії в режимі реального часу. У США такі технології активно

застосовуються у виборчих кампаніях, дозволяючи персоналізувати контент та підвищувати рівень залученості виборців [4, с. 66].

Зважаючи на все вищезазначене, англомовний політичний піар можна розглядати як складний механізм, що об'єднує риторику, невербальні засоби, цифрові технології та стратегічні маніпулятивні техніки. Політики, які вміють грамотно поєднувати ці елементи, не лише отримують підтримку виборців, а й активно формують суспільні орієнтири, визначаючи політичний порядок денний сучасного світу.

Література

1. Лівіцька О. В. Практика PR-діяльності: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 164 с.
2. Романюк А., Заяць А. Аналіз досліджень політичного дискурсу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 743. С. 200–209.
3. Arterton. Ch. F. Strategy in Politics Plotting Victory in a Democracy. Oxford University Press, 2023. 220 p.
4. Druckman J. N. A Framework for the Study of Persuasion. *Annual Review of Political Science*. 2021. pp. 65–88.
5. Dumitrescu D. Nonverbal Communication in Politics: A Review of Research Developments. *American Behavioral Scientist*. 2016. № 60. pp. 1656–1675.
6. Oldhoven K. A Personal Brand in a political environment #PersonalityTip. Moderating.eu. URL: <https://moderating.eu/personalitytip-the-importance-of-a-personal-brand-in-a-political-environment/> (дата звернення: 25.01.2025).
7. Pronoza I. The impact of modern information strategies on the mechanisms of formation and development of political leadership. *Науковий журнал «Політикус»*. 2023. № 6. pp. 95–100.

МОВНО-ДИСКУРСИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОЇ КУЛІНАРНОЇ ГАЛУЗІ

Поліна Цюцюра

студентка 3 курсу, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Дегтярьова Є.О.

Дослідження мовно-дискурсивних особливостей французької кулінарної галузі має важливе значення для сучасної науки з декількох причин. По-перше, воно допомагає краще зрозуміти спеціалізовані терміни унікального гастрономічного словника французької мови, які відображають як традиційні, так і сучасні кулінарні тенденції. Вивчення цих мовних особливостей сприяє розширенню знань про семантику, стилістику та спеціальну лексику французького кулінарного дискурсу. По-друге, французька кухня є невід'ємною частиною національної ідентичності, і її дискурс ілюструє соціальні, культурні та історичні процеси.

Дослідження мовно-дискурсивних особливостей французької кулінарної галузі цікавить багатьох науковців. Значна увага приділяється аналізу гастрономічного дискурсу у французькій культурі, зокрема у працях французьких та англійських лінгвістів, культурологів та антропологів, таких як Ролан Барт, який у своїх роботах досліджує символічне значення та функції їжі у французькому суспільстві. Проте досліджень, що аналізують мовно-дискурсивні особливості французької кулінарної галузі з точки зору лінгвістики досі недостатньо. Таким чином, ця тема залишається актуальною і перспективною для подальших досліджень.

Метою дослідження є виявлення та класифікація мовно-дискурсивних особливостей французької кулінарної лексики, зокрема стилістичних, лексичних та комунікативних аспектів гастрономічного дискурсу. Основними методами дослідження є контент-аналіз, порівняльний метод та дискурс-аналіз. Своєрідність кулінарного дискурсу полягає у використанні специфічного набору мовних засобів, які допомагають структурувати й передавати зміст із високою точністю та естетичною виразністю. Розглянемо основні мовно-дискурсивні особливості французького кулінарного дискурсу детальніше.

Лексична специфіка: французький кулінарний дискурс вирізняється значною кількістю спеціалізованої лексики, що стосується інгредієнтів, методів приготування та подачі страв. У кулінарних текстах використовуються терміни, які мають вузьке значення й чітко відображають технологічний процес: *faites chauffer* – *підігріти інгредієнти до потрібної температури*; *démoulez et servez* – *розріжте та подайте*; *étalez la pâte sur le plan* – *розкладіть тісто на робочій поверхні*; *laissez tiédir et dépieutez* – *дайте охолонути і очистіть від шкірки*; *beurrez un plat* – *змажте тарілку вершковим маслом* [1, с. 19-21, 86]. Ці лексичні одиниці є невід’ємною частиною кулінарної термінології та слугують для точної передачі процесу приготування їжі.

Метафоричність і фразеологія: французький кулінарний дискурс багатий на метафори та фразеологізми, які часто переносять значення із загальноновживаної мови на кулінарну сферу. Метафори дозволяють не лише точніше описати процес приготування їжі, але й наділити його образністю та емоційністю: дослівно «*докласти руку до тіста*», а в переносному значенні – *взятися до справи, активно долучитися до роботи*.

C’est la cerise sur le gâteau – *це вишенька на торті*, що означає фінальний штрих або приємне завершення справи. Подібні вирази збагачують кулінарну термінологію, надають їй національного колориту та роблять тексти більш яскравими й образними.

Імперативність і процедурність: тексти, особливо рецепти, будуються на основі чітких покрокових інструкцій, які найчастіше виражаються наказовими формами дієслів: *Ajoutez deux œufs et mélangez délicatement* – *Додайте два яйця й обережно перемішайте*. *Enfournez pour 25 minutes* – *Запікайте протягом 25 хвилин* [1, с. 29]. Процедурність допомагає максимально точно передати послідовність кулінарних дій, що є важливим для досягнення очікуваного результату.

Деталізація: є невід’ємною рисою кулінарних текстів, оскільки точність є ключовим фактором у процесі приготування страв. У рецептах широко використовуються числові значення, часові позначки та конкретні інструкції.

Cuire pendant 20 minutes à 180 degrés – Готуйте 20 хвилин при температурі 180 градусів. Ajoutez 50 g de sucre et 200 ml de lait – Додайте 50 г цукру й 200 мл молока.

Детальність у кулінарному дискурсі дозволяє досягти максимальної точності й зменшує ризик помилок під час приготування. Це особливо важливо для французької кухні, яка відома своєю вимогливістю до точних пропорцій і методів обробки продуктів.

Емоційно-оцінна лексика: у французькому кулінарному дискурсі часто використовуються емоційно забарвлені слова й оціночна лексика, щоб підкреслити смакові якості страв або їхню естетичну привабливість: *délicieux* – смачний, *spécialité* – фірмовий, *emblématique* – символічний, *traditionnel* – традиційний [2, с.210-214]. Подібна лексика часто зустрічається в рекламних текстах, меню ресторанів та кулінарних блогах.

Фонетико-графічні особливості: Французький кулінарний дискурс вирізняється використанням спеціальних графічних позначень і скорочень для позначення мір і ваги: *g* – грам, *cl* – сантиметр, *°C* – градуси Цельсія [1, с.33]. Подібні скорочення роблять тексти більш лаконічними й зручними для читання. Таким чином, поєднання термінологічної точності, емоційної виразності та структурованості робить кулінарний дискурс ефективним засобом передачі інформації про гастрономічну культуру Франції.

Французький кулінарний дискурс є унікальним феноменом, що поєднує лексичну точність, культурну символіку та стилістичну виразність. Його особливості проявляються у використанні спеціалізованої термінології, метафоричності, імперативних конструкцій, детальної інструктивності та емоційно-оцінної лексики. Завдяки цим характеристикам кулінарні тексти не лише передають технологічну інформацію, а й відображають національні традиції та культурні цінності Франції. Дослідження мовно-дискурсивних особливостей французької кулінарної галузі є важливим як з лінгвістичної, так і з культурологічної точки зору. Подальший аналіз специфіки кулінарної термінології сприятиме вдосконаленню методик перекладу гастрономічних

текстів, що є важливим для міжнародного співробітництва в ресторанному бізнесі, видавництва кулінарних книг та створення багатомовних меню; а вивчення кулінарного дискурсу допоможе краще зрозуміти, як мова відображає національні традиції та культурні особливості, що є корисним для міжкультурної комунікації та розвитку гастрономічного туризму.

Література

1. Gautier Normand. Best of Gourmand: Nos 70 meilleures recettes au fromage. Boulogne-Billancourt. 2024. 113 p.
2. Mathat-Christol J., Avanzi M. Comme on dîne chez nous. Le grand livre des mots et des recettes de nos régions. Paris: Le Robert, 2021. 336 p.

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ: ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНІВ-ЖАХІВ)

Шеремет Наталія

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Лазебна О.А.

Горор як літературний жанр не втрачає своєї популярності попри різноманіття авторів та творів. Для правдоподібного змалювання

психологічного стану персонажів письменники вдаються до використання специфічних прийомів та мовних засобів. Розуміння того, яку роль вони відіграють, дозволяють читачу глибше поринути у сюжет.

Алітерація змушує читача звернути додаткову увагу на мовні засоби, у цьому випадку, епітети, та більше співчувати головному герою, що через усі пережиті жахіття настільки морально виснажений, що більше не відчуває нічого. У цьому прикладі алітерація також відіграє роль ампліфікації [1, с.10].

«The W's straggled across the ceiling. **Washed. Wiped. Wasted**».

«По стелі блукали літери «В». **Висотаний. Винищений. Втомлений**».

Персоніфікація дає емоціям додаткову вагу, однак, вони можуть вказувати і на ступінь вираження. Так, дізнавшись, що червоніє обличчя, а не персонаж, читач може зробити висновок, що сором настільки сильний, що може «жити» сам по собі. У цьому ж прикладі можемо побачити ще одну вказівку на інтенсивність відчуттів, виражену прийомом *градації*:

«He felt a flush of shame and humiliation warming his face, but now they were mixed with real anger: it had bloomed from a spark into a tiny sunken flame». «Він відчув, як **обличчя червоніє** від сорому та приниження, але тепер до цих почуттів додалася злість, що розгорілася **від іскри до маленького слабкого вогника**».

У порівнянні з обценною лексикою, *прокльони* більш поширені в українській мові, тому інколи перекладачі надають перевагу другому. Функція незмінна: передати вороже ставлення.

«Bugger you and the effword you rode in on...»

«А щоб тебе перекрутило разом із твоїми клятими ковінками...»

Порівняння як стильовий засіб є одним з найуніверсальніших, оскільки влучно підібраний відповідник може передати усю палітру негативних чи позитивних емоцій. Так, усім відомі властивості кислоти було використано з метою показати дошкульність думок та те, які страждання вони приносять герою.

«One thought worked at him, burned in him **like acid**...»

«З голови не йшла єдина думка, і пекла вона **не гірше за кислоту...**»

Якщо говорити про манеру письма Стівена Кінга, він часто послуговується *метафорами*, викривленими відповідно до жанру горору. Інколи вони являють собою фентезійні елементи, але на відміну від фентезі, дракони Кінга не допомагають героям [2, с. 94]. Утім, навіть недосвідчений читач може зрозуміти, що істота, яку порівнюють з драконом, навряд чи безневинна. Метафора допомагає зберегти саспенс: дракон врятує чи все ж поглине?

«IN MISERY? The caption below asked. NOT THE **DRAGON LADY**».

«Коментар під фото питає: «МІЗЕРНА? ТІЛЬКИ НЕ ЛЕДІ ДРАКОН».

У попередньому прикладі метафора була спрямована для того, щоб передати ставлення персонажів до інших героїв. Однак, є ще й такі метафори, що уособлюють внутрішні переживання:

«...he began to feel like nothing more than a slice of living tissue on a microscope slide or a worm on a hook...»

«Пол почувався якимось крихтним організмом, не більшим за **зріз живої тканини на скельцях мікроскопа чи черв'яка на гачку...**»

Повтори мають на меті передати ступінь злості персонажів, при цьому додавання епітетів може посилити це враження для читача.

«**The truth!** What you knew about **THE FUCKING TRUTH!**»

«**Правда!** Що тобі, в біса, відомо про **ПРАВДУ!**»

Випробування для перекладача та причина посмішки читача – *гра слів*, в окремих випадках може вказувати на позитивні емоційні стани, однак у цьому випадку вона символізує неприкриту неприязнь до інших персонажів.

«As well as silly, she's bad. **Dartmonger!** Her name ought to be **Whoremonger**».

«Орім дурості, вона ще й погана. **Дартмонгер!** Вона б мала носити прізвище **Курвонгер!**»

Риторичні питання можуть допомогти висловити пасивну агресію та незадоволення, особливо тоді, коли йдеться про використання згадок про хворобу чи розумову обмеженість.

«Are you all too stupid to remember? Did you all get amnesia?»

«Ви що, подуріли всі чи не пам'ятаєте? Чи у вас амнезія?»

Отже, для вербалізації негативних емоційних станів послуговуються лінгвостилістичними засобами, що з одного боку, можуть дозволити яскравіше виразити ступінь емоцій персонажів, а з іншого – незвично виразити емоцій задля уникнення одноманітності.

Література

1. Основні лінгвостилістичні поняття і категорії: словник-довідник філолога / упоряд. І. І. Коломієць. Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. 202 с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/3335/1/Slovnyk-dovidnyk_zi_stylistyky.pdf (дата звернення: 26.03.2025).
2. Кінг С. Мізері: роман / пер. з анг. А. Рогози. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 384 с.
3. Семків Р.А. УРОКИ КОРОЛЯ ЖАХІВ: Як писати горор? Київ: Пабулум, 2020. 184 с.
4. King S. Misery. Viking, 1987. 320 p.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ІНСТРУКЦІЙ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Андрійчук Андрій

студент 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Баклан І.М.

Німецькомовні інструкції містять терміни, що не мають точних українських відповідників. Синтаксична організація тексту оригіналу часто ускладнює переклад. Дослідження цієї проблеми є актуальним для розроблення ефективних перекладацьких підходів і подолання перекладацьких труднощів.

Тексти інструкцій належать до супровідної технічної документації, головним комунікативним завданням якої є повідомлення інформації для виконання певних дій [2, с. 144]. Лексичні труднощі перекладу пов'язані з відтворенням терміноодиниць, які не мають точних відповідників у мові перекладу (напр., *UV-Reinigungsstation* – дезінфікувальний блок).

Граматичні труднощі перекладу пов'язані з особливостями відтворення пасивного стану. Наприклад: *Die Reinigung und Pflege des Geräts darf von Kindern nicht ohne Aufsicht durchgeführt werden* [4, с. 17]. – **Не дозволяйте** дітям **виконувати** очищення та догляд без нагляду дорослих [4, с. 114]. У перекладі застосовано внутрішньокатегоріальну заміну дійсного способу наказовим способом, а також пасивний стан замінено активним станом. Найбільш уживаною граматичною трансформацією під час перекладу науково-технічних текстів є заміна частини мови [3, с. 53]. Наприклад, *für das menschliche Auge* – **для очей людини** (прикметник – іменник), *vor Benutzung* – **перш ніж користуватися** (іменник – дієслово). Серед синтаксичних

трансформацій можна виокремити такі: заміна типу речення, заміна членів речення, об'єднання речень, членування речень [3, с. 55].

Семантичні труднощі перекладу інструкцій з експлуатації пов'язані із передачею смислу одиниць перекладу, зокрема лексем і синтагм. Мовна компресія є провідним способом реалізації закону мовної економії, що зумовлюється прагненням будь-якої мови до лаконічності, чіткості й точності викладу думки [1, с. 47]. У перекладі мовна компресія реалізується за допомогою імплікації (напр., *individuelle Mundpflege* – *особиста гігієна*, *Bürstenkopf* – *насадку*). Протилежною до компресії є конкретизація (напр., *Service-Center* – центр *обслуговування клієнтів*).

Дослідження перекладу німецькомовних інструкцій з експлуатації виявило лексичні, граматичні та семантичні труднощі. Лексичні труднощі зумовлені відсутністю точних відповідників, граматичні – наявністю нетипових конструкцій для українських текстів інструкцій, семантичні – особливостями сприйняття тексту українськомовним споживачем. Важливими прийомами для подолання перекладацьких труднощів є транспозиція, внутрішньокатегоріальна заміна, синтаксичні трансформації, імплікація та конкретизація.

Література

1. Ващило О., Нагнибіда В. Засоби синтаксичної компресії в текстах галузі механічної інженерії та особливості їх перекладу українською мовою. *Advanced Linguistics*. 2021. № 8. С. 47–60. <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2021.8.247152>.
2. Іванченко М., Ботвин Т. Лексичні аспекти перекладу технічної літератури (на матеріалі інструкції з експлуатації пожежно-технічного обладнання). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Т. 2, № 60. С. 142–146. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-2-21>.
3. Матковська Г., Гудманян А., Чайковська Х. Граматико-синтаксичні особливості перекладу англомовних інструкцій з експлуатації побутових

приладів українською мовою. *Advanced Linguistics*. 2022. № 10. С. 52–58.
<https://doi.org/10.20535/2617-5339.2022.10.266046>.

4. Philips Sonicare : інстр. з експлуатації від 05.01.2022 № 300005978843.

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ КУЛЬТУРНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В АВСТРАЛІЙСЬКИХ КАЗКАХ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Бурдюг Аліна

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Андрущенко І.О.

Переклад культурно маркованої лексики вимагає не лише лінгвістичної точності, а й глибокого розуміння культурного контексту. Основне завдання перекладача — знайти баланс між збереженням культурних конотацій і адаптацією тексту для української аудиторії, щоб не втратити змістову й емоційну насиченість оригіналу. Особливої актуальності такі дослідження набувають під час перекладу українською мовою фольклорних текстів, наприклад, австралійських казок, які містять велику кількість реалій та потребують специфічного перекладацького підходу, оскільки зараз суттєво зростає інтерес до мультикультурної освіти та прагнення розширити світогляд українських читачів через знайомство з унікальною культурою аборигенів Австралії, їхніми віруваннями та світосприйняттям, а також необхідністю системних досліджень перекладу австралійського фольклору українською мовою. У свою чергу, це дозволило б заповнити значну прогалину в теорії та практиці міжкультурного перекладу. При цьому, розробка адекватних перекладацьких стратегій сприятиме збагаченню українського літературного простіру автентичними творами, що відображають унікальний австралійський культурний код.

Теоретик й історик перекладу Л. Венуті виділяє дві основні стратегії: доместикацію і форенізацію [4, с.15-20]. Доместикація передбачає адаптацію

тексту до норм цільової культури, натомість форенізація зберігає національний колорит, залишаючи відчуття «чужорідності» тексту.

Окрім цих стратегій, науковці Я. Бойко, В. Куліш й О. Гарах визначають низку інших методів передачі культурно маркованої лексики [1, с.10-11; 2, с.11]:

- **транслітерацію** — відтворення графічної форми іншомовного слова з адаптацією до норм української мови;
- **транскрипцію** (або транскрибування) — передача звучання іншомовного слова фонетичними засобами цільової мови;
- **калькування** — буквальний переклад складових частин іншомовного слова;
- **описовий переклад** — розкриття значення лексичної одиниці (якщо еквівалент відсутній) розгорнутим поясненням;
- **наближений переклад** — використання часткового еквіваленту за відсутності прямого відповідника;
- **гіпонімічний переклад** — заміна видового поняття на родове, тобто на відповідник із ширшим значенням;
- **контекстуальний переклад** — підбір відповідника залежно від контексту;
- **створення нового відповідника** — введення неологізму для позначення реалії.

Передача культурно маркованої лексики потребує збереження культурної специфіки, закладеної в реаліях, власних назвах й ідіоматичних виразах. Наприклад, при перекладі казки *The Witchdoctor and the Two Giants* застосовано різні перекладацькі стратегії: «*After a few days the **Walbiri** held a **corroboree**.*» — «*За кілька днів **вальбірі** влаштували **короборі** — свято з танцями і співами.*» [3, с.48]. Етнонім «*Walbiri*» передано транслітерацією, а «*corroboree*» — поєднанням транскрипції з описовим поясненням, що дозволяє одночасно розкрити значення і зберегти культурний підтекст.

Отже, дослідження перекладацьких стратегій свідчить, що ефективно відтворення культурно маркованої лексики потребує врахування лінгвістичних, прагматичних і стилістичних аспектів обох мовних систем. Вибір оптимального

підходу визначається комунікативною метою і очікуваннями цільової аудиторії, що обумовлює необхідність комплексного підходу та гнучкого поєднання різних методів перекладу.

Література

1. Бойко Я. В. Лінгвопрагматичні аспекти перекладу культурно маркованої лексики в англomовних публіцистичних текстах. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія*. 2015. Т. 18, № 2. С. 7–13.
2. Куліш, В.С, Гарах, О.М. Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. *Молодий вчений*. 2012. № 88, С. 64-68. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-14> (дата звернення: 12.03.2025)
3. Djugurba: Tales from the spirit time. The Witchdoctor and the Two Giants. Australian National University Press, 1974. 62 p.
4. Venuti L. The translator's invisibility: A history of translation. 2nd ed. New York : Routledge, 2008. 324 c.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ (НА МАТЕРІАЛІ ВИСТУПІВ ДЖО БАЙДЕНА, БОРИСА ДЖОНСОНА І БАРАКА ОБАМИ)

Бут Вікторія

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Сотников А.В.

Вивчення лексико-граматичних та стилістичних особливостей перекладу політичних промов сприяє розумінню механізмів міжмовної та міжкультурної комунікації в політичній сфері. Дослідження специфіки відтворення мовних засобів у промовах Джо Байдена, Бориса Джонсона і Барака Обами дозволяє

виявити ключові стратегії та тактики перекладу, що забезпечують збереження прагматичного потенціалу політичного дискурсу.

Лексико-граматичні особливості політичних промов включають широке використання політичної термінології, емоційно-оцінної лексики [1, с. 88], метафоричних конструкцій та експресивних синтаксичних структур. Переклад політичних текстів вимагає врахування соціокультурного контексту, ідеологічної спрямованості та прагматичної функції оригіналу. Політичний переклад виступає особливим видом перекладацької діяльності, спрямованим на відтворення комунікативного впливу оригіналу[5, с. 73].

Ефективність перекладу політичних текстів значною мірою залежить від адекватного відтворення стилістичних прийомів, які забезпечують персуазивний вплив на реципієнта. Синтаксичні фігури та риторичні прийоми перекладаються зі збереженням їх функціонального навантаження у структурі політичного виступу [2, с. 75].

Стратегії перекладу промов Джо Байдена включають використання функціональних аналогів при передачі ідіоматичних виразів, трансформацію синтаксичних структур для забезпечення природності звучання та збереження експресивності через відповідні стилістичні засоби. У промовах Бориса Джонсона спостерігається висока частотність використання іронії та гри слів, що вимагає креативного підходу при перекладі. Виступи Барака Обама відзначаються складною ритмічною організацією та широким використанням риторичних прийомів, які необхідно адаптувати до традицій українського політичного красномовства. При перекладі важливо зберегти індивідуальний стиль кожного політика [3, с. 156].

Грамматичні трансформації при перекладі політичних промов зумовлені відмінностями синтаксичних систем англійської та української мов. Найбільш поширеними є заміна частин мови, перестановка членів речення, членування складних конструкцій та об'єднання простих речень. Модальні конструкції перекладаються через функціональні відповідники з урахуванням прагматичного потенціалу висловлювання. Особлива увага приділяється

відтворенню часових форм, що забезпечують темпоральну перспективу політичного наративу.

Термінологічна складова політичного дискурсу вимагає особливої уваги при перекладі українською мовою. Політична термінологія характеризується системністю та наявністю усталених міжмовних відповідників [4, с. 159]. Терміни-неологізми потребують створення адекватних відповідників в українській мові. Термінологічна еквівалентність досягається через використання стандартизованих перекладацьких відповідників.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням особливостей перекладу нових форм політичної комунікації та розробкою методичних рекомендацій для перекладачів, що працюють у сфері політичного дискурсу.

Література

1. Данилюк, А. С. Лінгвостилістичні особливості англomовного політичного дискурсу та його відтворення українською мовою (на матеріалі промов Бориса Джонсона) : курсова робота / наук. кер. І.О. Андрущенко. Київ, КНЛУ. 2023. 172 с.
2. Білошапка В.С. Специфіка перекладу англomовних медіа текстів: магістерська робота. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. 97 с.
3. Коваль І. Д. Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу : кваліфікаційна дипломна робота магістра Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький, 2024. 87 с.
4. Васильчук Л. П. Лексичні та синтаксичні особливості перекладу промов сучасних політичних діячів із медичною та соціальною тематикою на прикладі промов Джо Байдена та Бориса Джонсона : дипломна робота магістра Хмельниц. нац. ун-т. Хмельницький, 2021. 89 с.
5. Кріцька Д.О. Мовна особистість в політичному дискурсі. 2023. 94 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГЛЮТОНІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У ФРАНЦУЗЬКИХ КУЛІНАРНИХ ТЕКСТАХ

Валла Марта

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Дегтярьова Є.О.

Переклад кулінарних текстів є важливим елементом міжнародної комунікації та вимагає точного відтворення не лише лексики, але й контексту кулінарних традицій, смакових вподобань та специфічних понять, які мають культурне значення.

На сьогоднішній день тема перекладу глютонімів не є достатньо дослідженою, та потребує особливої уваги, зважаючи на популярність та поширення кулінарних текстів. Не варто забувати про те, що глютоніми вживаються не лише у гастрономічній галузі, а й у технічних текстах, зокрема коли мова йде про виробництво та проєктування побутової техніки, в творах художньої літератури, історичних пам'ятках письмового характеру, рекламних текстах, тощо, що робить їх більш розповсюдженими та незамінними у словниковому складі кожної мови.

Саме це спонукало нас до вибору теми дослідження, а за тим, формування цілей та бажаних результатів дослідження. А саме:

- систематизувати підходи до вивчення поняття «глютонім», зокрема його особливостей, видів, застосування терміну у сучасній лінгвістиці;
- виокремити особливості глютонічної лексики у французькій та українській мовах;
- з'ясувати роль географічного та історичного аспектів, лінгвокраїнознавства у формуванні кулінарної лексики, її розповсюдженні та неповторності;
- визначити труднощі перекладу кулінарних текстів і шляхи їх подолання;
- представити методи перекладу й виокремити найдоречніші з них.

У ході дослідження виявлено, що одним із основних проблемних аспектів при перекладі французьких кулінарних текстів є лексика, яка включає регіональні та історичні особливості. З огляду на вікову історію Франції, зрозуміло, що її культура в усіх галузях, зокрема у гастрономії, є надзвичайно динамічною та варіативною, що спричинило виникнення незліченної кількості понять, характерних лише для регіонів Республіки. Такі слова зазвичай не мають прямих аналогів у мові перекладу, тому можуть перекладатися частково, або з поясненням.

Дослідженням проблематики перекладу глутонімів займалися І.М. Клименко та Г.М. Кушнір [1, с. 93]. У своїх працях мовознавці пропонують виділяти такі способи перекладу, як транскодування, калькування та описовий переклад.

Пропонуємо розглянути деякі приклади цих трансформацій. Розпочнемо із калькування, що передбачає використання прямих перекладів і дозволяє зберегти оригінальну форму терміну [1, с. 93], наприклад, *crêpe* як *крен* або *croissant* як *круасан*. Однак вживання калькування не завжди є доречним. Якщо прямий переклад неможливий або може створити непорозуміння, використовується описовий переклад, який пояснює значення терміну. Наприклад, *bœuf bourguignon* може бути перекладено як *яловичина, тушкована в червоному вині з овочами*.

Зауважимо, що метод транскодування поєднує в собі транслітерацію і транскрипцію [1, с. 93]. Великий відсоток глутонімів, особливо назви страв та продуктів є загальновідомими та закріпленими у словниках багатьох мов. Однак найменування, які є характерними тільки для культури того чи іншого народу, як правило, у перекладі, транскрибуються або передаються за допомогою транслітерації (наприклад, *ratatouille* – *рататуй*, *foie gras* – *фюа-гра*, *éclair* – *еклер* тощо).

Аналізуючи особливості лексичних одиниць, ми зрозуміли, що іноді при перекладі, в разі відсутності відповідників, можна вдаватися до культурної адаптації, тобто змінити або доповнити термін, щоб він був зрозумілим для

цільової аудиторії, відповідно до кулінарних традицій. Наприклад, інгредієнт *échalote* можна замінити на *цибуля-шалот*, така заміна є зрозумілою для читача. Відзначимо, що важливою та незамінною частиною глутонічної лексики є кількісне позначення інгредієнтів. Така, начебто проста та зрозуміла для кожного, категорія слів не повинна викликати жодних питань, проте під час перекладу стає зрозуміло, що труднощі виникають. У цьому випадку йдеться не про сталі одиниці, такі, як кілограм, міліграм, літр тощо, а слова чи вирази, які застосовуються замість них (наприклад, *ajouter un filet de mayonnaise* – *додати трохи майонезу*).

Окремою групою слів, яка, на нашу думку, варта додаткового дослідження, зважаючи на найбільшу кількість викликів під час перекладу, є слова які позначають методи приготування страв. Французька мова багата на гастрономічні лексичні одиниці, тож для кожного процесу пов'язаного з приготуванням їжі існує відповідний термін [2, с. 133]. З іншого боку, стає зрозуміло, що словниковий склад української мови, крізь призму кулінарного дискурсу, здається досить обмеженим. Такі розбіжності виникають із культурних аспектів та традицій обох країн та ставлять питання грамотного перекладу. У цих випадках найкращим вирішенням є використання описового перекладу, пояснення або транскрипції (наприклад, *sauté* – *спосіб приготування їжі, при якому використовується відносно невелика кількість олії або жиру; flambé* – *обробка їжі палаючим спиртом тощо*).

Таким чином, робимо висновок, що переклад глутонічної лексики в кулінарних текстах є складним завданням, яке вимагає врахування як лексичних, так і культурних аспектів. Дослідження цих факторів дозволяє робити точні переклади, які не лише передають зміст, а й колорит та традиції країни, звідки походить текст оригіналу. Використання різних методів перекладу, таких як калькування, описовий переклад та культурна адаптація, є важливим інструментом для досягнення цієї мети. Наша праця може стати поштовхом до подальшого дослідження теми кулінарії та розкрити важливі

аспекти, на які варто опиратися перекладачам для створення якісного перекладу.

Література

1. Державецька І.О. Глютонічний дискурс: перекладацький аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 52. С. 93–96. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/4457/1/33.pdf> (дата звернення: 26.03.2025).
2. Семенюк О.А. Глютонічна лексика французької мови: особливості та способи перекладу. *Актуальні питання іноземної філології*. 2016. № 5. С. 132–138. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15633/3/akpif_2016_5_24.pdf (дата звернення: 26.03.2025).

СЕМАНТИЧНЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ФУНКЦІЙНОЇ ЛЕКСИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СФЕРИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Вдовиченко Олексій

студент 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед наук, доц. Попова Л.М.

Мова є невіддільною частиною суспільства та культури. Зміна темпу життя сучасної людини, розвиток науково-технічної бази, нових реалій викликають значні зміни у мові. У ці часи великих змін, які відбуваються практично у всіх сфері суспільного життя, англійська мова, ставши мовою глобального поширення, також зазнала певних змін. Вона пристосовує себе до сучасних реалій. Впродовж довгого часу англійська мова залишається мовою міжнаціонального спілкування в усьому світі. Нові терміни або терміносполучення, які використовуються для позначення нових понять і явищ,

називають термінами-неологізмами [1]. На думку С. Панченко термінологічна лексика посідає помітне місце у словниковому складі будь-якої розвинутої літературної мови, безперервно поповнюючись новими одиницями. Нові терміни – це будь-яка нова лексика (прості терміни, складні терміни, нові терміносполучення), що з'явилася в мові на етапі її розвитку і позначає нові поняття науки і техніки, нові умови життя, соціально-політичні зміни тощо [2].

Основним чітким критерієм для визначення нової термінологічної лексики, вважає О.О. Селиванова, є період вживання [1, с. 417]. У цьому сенсі нові терміни, на думку дослідниці, не входять до загальної лексики певної мови і не публікуються в словниках. Іншим критерієм, який можна охарактеризувати неологізми є вживання загальноновідомих слів або словосполучень, вже існуючих у мові, у нових спеціальних значеннях. Третім критерієм визначення нової термінологічної лексики є використання новоутворених термінів для позначення нового поняття чи явища тільки у процесі професійної комунікації (професійний сленг). Згодом такі новоутворені терміни стають частиною пасивної лексики [3, с. 418]. Особливо використання неологізмів є поширеним серед сфери інформаційних технологій

Нові терміни, що з'явилися в сучасній англійській мові нещодавно та ще не увійшли до українських словників, можуть викликати труднощі при перекладі. Для правильного й адекватного відтворення нової термінологічної лексики необхідно проаналізувати структуру нових термінів чи терміносполучень та їх мотивацію. Розвиток нової термінологічної лексики не обмежується наявними в ній словами; можна спостерігати постійне оновлення та адаптацію нових термінів до мовної системи. Нова термінологічна лексика виникає ледве не щоденно і вимагає її правильного та адекватного перекладу українською мовою. Задачею перекладача при перекладі нових термінів українською є пояснити безеквівалентні терміни та знайти компроміс між контекстним значенням нового терміну та його лексичним значенням. У процесі перекладу нової термінології ключову роль відіграє класифікація нових термінів. Кожен термін, який з'являється у мові, є мотивованим, що означає

співвіднесеність нового терміну за фонетичною або морфологічною формами з іншими термінами.

Література

1. Гладка В. А. Поняття «неологізм» у світлі сучасних лінгвістичних парадигм. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія Філологічна*. 2009. Вип. 11. С. 170–177. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2009_11_30. (дата звернення: 26.03.2025).

2. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org>. (дата звернення: 26.03.2025).

3. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ ГАЛУЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

Висоцька Єлизавета

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Баклаженко Ю.В.

Стрімкий розвиток штучного інтелекту (ШІ) супроводжується появою великою кількості нових термінів, що потребують якісного перекладу. У зв'язку з глобальною інтеграцією технологій, виникає потреба у чіткому, зрозумілому та адаптованому до української мови перекладі англomовних термінів галузі штучного інтелекту. Це питання є важливим як для наукової спільноти, так і для практичного широкого використання, що зумовлює **актуальність** дослідження.

Метою дослідження є огляд процесу розвитку термінології в галузі штучного інтелекту та особливостей відтворення англійських термінів штучного інтелекту українською мовою.

Об'єктом дослідження є англomовна термінологія у галузі штучного інтелекту в історичному контексті.

Дослідження особливостей галузі штучного інтелекту та її термінології цікавило як вітчизняних (Сліпецька В.Д., Пушик Н.В., Савченко А.С., Синельніков О. О.) та зарубіжних (Масьйон Ф., Хуршид А., Аггарвал Ч.) науковців.

Галузь штучного інтелекту зазнала значних змін з 1950 року, коли Алан Тьюрінг вперше поставив питання: «Чи можуть машини мислити?». Визначення терміна «штучний інтелект» було вперше представлено у 1956 році Джоном Маккарті [2], який визначив ШІ як «науку створення розумних машин». Подальший розвиток галузі включав створення шахового комп'ютера Deep Blue (1990-ті), прорив у машинному навчанні (2010-ті), що сприяло розробці сучасних нейромереж [3]. У 2020-х роках великі мовні моделі, такі як ChatGPT, відкрили нові перспективи для обробки природної мови, інтегрувавшись у різні сфери людської діяльності.

Стрімкий розвиток галузі сприяв появі великої кількості нових термінів, які формуються з кількох основних джерел. Частина походить із *наукових досліджень та розробок*, де нові концепції отримують свої назви серед академічної спільноти. В процесі розробки інноваційних продуктів, технологічні компанії також поповнюють склад термінології. Наприклад *Bayesian network* (Бассова мережа), була розроблена в рамках вивчення статистики для моделювання ймовірностей та взаємозв'язків між змінними. В галузі штучного інтелекту цей підхід знайшов широке застосування при аналізі великих даних, прогнозуванні та ухваленні рішень у складних системах, включаючи медичну діагностику та фінансовий аналіз.

Завдяки розвитку автомобільної продукції, в особливості самокерованих авто, де алгоритми комп'ютерного зору та машинного навчання приймають

рішення в реальному часі та відіграють ключову роль, з'явився термін для їх позначення – *autonomous vehicle* (автономний транспортний засіб).

Крім того, варто зазначити, що деякі терміни беруть своє коріння у *поп-культурі*: наукова фантастика нерідко стає джерелом нових понять, які згодом закріплюються в науковій мові. Прикладом може слугувати фільм Стівена Спілберга «Artificial Intelligence», назва якого на момент виходу у 2001-му році була перекладена як «Штучний розум». На сьогодні цей термін еволюціонував, і загальноприйнятим перекладом є «штучний інтелект».

Переклад англomовної термінології ШІ українською мовою є складним процесом, що зумовлений як мовними особливостями, так і міждисциплінарним характером самої галузі. Штучний інтелект поєднує в собі методи та концепції з логіки, психології, лінгвістики, кібернетики, дискретної математики та програмування. Це значно ускладнює процес перекладу, оскільки багато термінів мають різні значення залежно від контексту їхнього використання [1]. Наприклад, термін *neural network* (нейронна мережа) був запозичений із біології, де позначає структуру, що моделює роботу нейронів у мозку. У штучному інтелекті цей термін набув нового значення – він використовується для позначення алгоритмів машинного навчання, що імітують роботу нервової системи людини.

Інший приклад – *heuristic search* (евристичний пошук), який у психології позначає механізми використання мисленнєвих скорочення для прийняття рішень, а в ШІ – метод знаходження оптимальних рішень за допомогою наближених алгоритмів.

Термін *agent* (агент) пройшов крізь подібну еволюцію значення. У філософії він позначає автономного суб'єкта, що приймає рішення, у кібернетиці – об'єкт управління в складних системах, а в галузі штучного інтелекту має значення програмного або апаратного суб'єкту, який аналізує середовище та виконує певні дії для досягнення поставлених цілей.

Термінологія галузі штучного інтелекту потребує структуризації та нового підходу, який враховує точність, зручність та відповідність мовним

нормам. Уніфікація термінології та розробка узгоджених перекладацьких стратегій сприятимуть ефективному використанню термінів у науковому та технічному дискурсі, що є важливим для подальшого розвитку галузі штучного інтелекту в Україні.

Література

1. Коновалова В.Б., Мирошниченко В.М. Проблеми становлення українського термінотворення в галузі штучного інтелекту. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація*. 2017. Вип. 4. С. 134 –139.
2. Andresen, S.L. John McCarthy: father of AI. *Intelligent Systems. IEEE Intelligent Systems*. 2002. Vol. 17. P. 84–85. DOI: 10.1109/MIS.2002.1039837
3. Artificial Intelligence in Society / OECD. Paris: OECD Publishing, 2019. 152 p.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Євдокименко Ілля

студент 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Деркач І.В.

Комп'ютерна документація є невід'ємною частиною сучасної ІТ-індустрії, а її якісний переклад відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного використання програмного забезпечення. Перекладач має не лише володіти мовами, а й добре орієнтуватися у технічному контексті, щоб знайти точні та зрозумілі відповідники до англomовних термінів. Водночас, цей процес супроводжується низкою труднощів.

Однією із найпоширеніших проблем є **відсутність усталених українських еквівалентів** для багатьох термінів. У таких випадках перекладачі часто використовують транслітерацію або залишають термін без змін, що не завжди зручно для пересічного користувача (Карабан, 2004). Наприклад, англійське *router* передається як *роутер*, хоча подекуди можна зустріти *маршрутизатор*. Щоб уникнути плутанини, фахівці радять застосовувати калькування або створювати нові слова на основі українських мовних ресурсів.

Другою важливою проблемою є **багатозначність термінів**, адже те саме слово в англійській мові може мати кілька технічних значень. Наприклад, *driver* — це не лише водій, а й програмне забезпечення для керування пристроєм. У такому разі перекладач повинен орієнтуватися в контексті й застосовувати функціональний переклад, тобто переклад за змістом, а не за формою (Katan, 2004). Подібний підхід дозволяє уникати двозначності й забезпечить точність.

Також слід згадати про **вплив англійської мови на українську ІТ-термінологію**. Часто трапляється надмірне запозичення, що веде до так званого «англіцизму» української мови — коли англійські терміни просто інтегруються без адаптації. Водночас адаптація є важливою складовою міжкультурного перекладу, оскільки термін повинен бути зрозумілим не лише фахівцям, а й широкій аудиторії (Katan, 2004).

Щоб поліпшити ситуацію, необхідно:

- активно співпрацювати з професійними перекладацькими і технічними спільнотами;
- розробляти стандартизовані українські відповідники;
- використовувати різні перекладацькі стратегії — калькування, транскрипцію, адаптацію та функціональний переклад залежно від ситуації (Карабан, 2004).

Переклад комп'ютерної документації — це більше, ніж просто передача слів з однієї мови на іншу. Це складний процес, що потребує глибоких знань, мовної чутливості й уміння адаптувати терміни під потреби українськомовного

користувача. Саме тому варто досліджувати і стандартизувати переклад ІТ-термінів, ґрунтуючись на практичному досвіді та наукових підходах.

Література

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова Книга, 2002. 576 с.
2. Katan D. Translating Cultures: An Introduction for Translators, Interpreters and Mediators. London: St. Jerome Publishing, 2004. 380 p.

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ТА ФУНКЦІЙНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОНІМІВ В АНГЛОМОВНИХ СЕРІАЛАХ (НА МАТЕРІАЛІ КОМЕДІЙНОГО СЕРІАЛУ "JEEVES AND WOOSTER")

Зарішняк Сергій

студент 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Колосова Г.А.

Омоніми (власні назви) — це мовні одиниці, які позначають конкретні об'єкти, явища або осіб, що мають унікальне найменування. До них належать імена людей (антропоніми), географічні назви (топоніми), назви організацій (оргоніми), етноси (етноніми) тощо. Власні назви є важливим елементом мовної системи, оскільки вони виконують не лише номінативну функцію, а й мають глибоке соціокультурне значення [1, с. 112].

Номінативна функція — основна функція онімів, що полягає в позначенні конкретних об'єктів, осіб, місць чи явищ. Наприклад, у серіалі "Jeeves and Wooster" ім'я "Jeeves" стало загальною назвою для ідеального камердинера, що виходить за межі оригінального контексту та використовується в сучасній англійській мові [2, с. 45].

Ідентифікаційна функція — власні назви дозволяють чітко розрізняти різні об'єкти, особливо в контексті міжкультурної комунікації. У серіалі "Jeeves

and Wooster" ім'я "Bertie Wooster" одразу ідентифікує головного героя як представника британської аристократії, що впливає на сприйняття його персонажа в різних мовних середовищах [3, с. 203].

Культурна функція – оніми передають національні, історичні та соціальні особливості певної мовної спільноти. Наприклад, назва "Drones Club" у серіалі вказує на типово британську традицію чоловічих клубів, де молоді аристократи проводять час у неробстві. При перекладі важливо зберегти цей культурний відтінок [4, с. 88].

Емоційно-експресивна функція – певні оніми можуть викликати асоціації або емоції, наприклад, через фонетичне забарвлення чи культурні конотації. Ім'я "Aunt Agatha" у серіалі використовується з негативним відтінком, оскільки цей персонаж постійно критикує головного героя. При перекладі можна зберегти цей ефект, використовуючи аналогічні конотації [2, с. 147].

Прагматична функція – оніми можуть впливати на адресата мовлення, створюючи певний стиль або настрій у комунікації. Наприклад, використання прізвища "Gussie Fink-Nottle" у комічних ситуаціях викликає у глядачів сміх завдяки незвичному звучанню та грі слів. У перекладі важливо знайти еквівалент, що передав би цю комічність [5, с. 190].

Окрім цього, важливим аспектом є адаптація онімів у процесі перекладу. У перекладознавстві розрізняють кілька стратегій передачі власних назв: транскрипцію, транслітерацію, калькування, адаптацію та пояснювальний переклад. Вибір стратегії залежить від жанру тексту, цільової аудиторії та мовних особливостей. Наприклад, у перекладі гумористичних серіалів важливо не лише зберегти фонетичну подібність, а й передати закладений автором комічний ефект [3, с. 245].

Таким чином, власні назви відіграють ключову роль у мові, забезпечуючи не лише ідентифікацію об'єктів, а й виконуючи важливі комунікативні, стилістичні та прагматичні функції. Їх аналіз у перекладі художніх творів та аудіовізуальних матеріалів дозволяє глибше зрозуміти культурні особливості мовної картини світу та адаптаційні стратегії у міжмовній комунікації.

Дослідження цієї теми є актуальним у контексті глобалізації та зростання міжкультурних контактів, що вимагає якісного перекладу онімів для збереження оригінального змісту та стилю [1, с. 308].

Література

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Академія, 2003. 464 с.
2. Левицький А. Е. Ономастика та перекладознавство. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 320 с.
3. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press, 2010. 532 p.
4. Nord C. Proper Names in Translation: A Functionalist Approach. Target, vol. 10, no. 1, 1998, pp. 261–284.
5. Vermes A. Proper Names in Translation: An Explanatory Attempt. Across Languages and Cultures, vol. 4, no. 1, 2003, pp. 89–108.

ФЕМІНІЗАЦІЯ СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА ОСНОВІ ФРАНКОМОВНИХ ТА УКРАЇНСЬКОМОВНИХ ОНЛАЙН ВИДАНЬ)

Головенчак Лілія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. псих. наук, доц. Цимбал І.В.

Роль жінок у спорті зазнала значних трансформацій протягом останніх століть. Сучасний спорт виник приблизно у 19 столітті, і більшість видів були розроблені для чоловіків та з урахуванням здібностей їхнього тіла. Це явище пояснюється патріархальним устроєм світу, який вплинув на розвиток більшості сфер діяльності [3, с. 82].

Яскравим прикладом дискримінації є той факт, що жінкам не дозволили брати участь у перших сучасних Олімпійських іграх 1896 року. Пізніше,

завдяки діяльності Міжнародної жіночої спортивної федерації, упередженість почала слабшати [4, с. 98-104].

Попри зростання кількості жінок, залучених у спортивну діяльність, зберігаються пункти, які потребують уваги. У 2022 році лише 38% спортивних ліцензій у Франції були видані жінкам, а деякі види спорту (футбол, регбі, велоспорт) залишаються переважно чоловічими. Жіночий спорт отримує менше медійного висвітлення, що впливає на його популярність і фінансування. Наприкінці 2022 року 81% спортивних федерацій очолювали чоловіки, навіть у сферах, де жінки домінують [6]. Однак, у порівнянні з минулими століттями, прогрес значний. Ці зміни спричинили потребу у появі слів на позначення професії, яку має жінка.

Фемінітивом називають субстантив зі значенням особи жіночої статі, за її професією, родом занять чи соціальним статусом [2, с. 10]. Він підкреслює гендерну приналежність особи та сприяє видимості жінок у різних сферах суспільного життя.

Попри широкі можливості номінативної системи української мови для відображення жіночої семантики шляхом використання маскулінізмів у генералізованому значенні, наприклад «жінка-пілот», значна частина мовців розглядає такі конструкції як менш вдалі. Тому вживання парних фемінітивів продовжує набирати популярності, незважаючи на певні мовні обмеження. Проте спостерігається значне варіювання форм: паралельно існують неусталені варіанти, що свідчить про певну нестабільність норм і процес узгодження фемінітивів у мовній практиці, який ще триває [1, с. 414]. Отже, здебільшого фемінітиви утворюються за допомогою суфіксів, таких як -к(а) (акторка), -иц(я) (вчителька), -ин(я) (поетеса) та інших [2, с. 12].

У французькій мові процес фемінізації професійних назв також набуває все більшого поширення. Традиційно багато професійних назв у французькій мові мали лише чоловічу форму, навіть коли йшлося про жінок. Однак сучасні тенденції спрямовані на створення та використання жіночих форм для позначення професій та посад, які обіймають жінки.

Існують різні способи утворення фемінітивів, зокрема за допомогою суфіксів. Деякі з найпоширеніших суфіксів для утворення жіночих форм включають:

-к(а): найпоширеніший суфікс, який додається до чоловічої форми: *баскетболіст* «basketteur» → *баскетболістка* «basketteuse». У французькому варіанті, -euse замінює суфікс -eur.

-иц(я): використовується для позначення жінок за професією чи діяльністю. Наприклад, *фехтувальник* «excrimeur» → *фехтувальниця* «escrimeuse».

-ин(я): менш продуктивний, але характерний для утворення від слів чоловічого роду на -ець: *плавець* «nageur» → *плавчиня* «nageuse» [5].

Розглянемо конкретні приклади вживання фемінітивів у французьких спортивних виданнях. *Coéquipière* (8), яке є жіночою формою від «coéquipier», використовується для позначення партнерки по команді. Воно утворюється шляхом додавання суфікса -e в кінці слова, що є типовим способом утворення жіночих форм у французькій мові. В українській мові відповідником є «партнерка по команді», де суфікс -к(а) вказує на жіночий рід.

Biathlète (9), що означає біатлоніст або біатлоністка. Це слово є спільним для обох родів і не змінюється залежно від статі особи. В українській мові використовується фемінітив «біатлоністка», утворений так само за допомогою суфікса -к(а).

Championne (10) утворюється шляхом додавання суфікса -ne до основи слова. В українській мові відповідником є «чемпіонка».

Нарешті, *sportive* (7) (спортсменка) формується шляхом заміни суфікса -if на -ive, що є типовим для французької мови. В українській мові відповідником є «спортсменка», знову ж таки із суфіксом -к(а).

Отже, процес фемінізації лексики у французькій та українській мовах має як спільні риси, так і відмінності. В обох мовах активно використовуються суфікси для створення жіночих форм. Незважаючи на деякі розбіжності у

думках мовців, впроваджуються та усталюються нові форми відповідно до особливостей кожної мови.

Література

1. Архангельська А. Словотвірна фемінізація українського жіночого лексикону і явище варіантності. *Slavistična revija*, 2020. Вип. 68. С. 411-425.

2. Брус М. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування: монографія. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника», 2019. 440 с.

3. Жировська І. Гендерні аспекти у спорті: проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 75. С. 81-84.

4. Маєрчик М., Плахотнік О., Ярманова Г. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. Вид. 3-ге, виправл. і доп. Київ: Критика, 2013. 215 с.

5. Тенісистки, дзюдоїстки, фехтувальниці: як правильно українською називати жінок-спортсменок на Олімпіаді-2024. Київ24.news. URL : <https://kyiv24.news/news/tenisystky-dzyudoyistky-fehtuvalnyczi-yak-pravyлно-ukrayinskoyu-nazyvaty-zhinok-sportsmenok-na-olimpiadi-2024> (дата звернення: 26.03.2025).

6. Représentation des femmes dans le sport. Kyu.fr. URL : <https://www.kyu.fr/representation-des-femmes-dans-le-sport/> (дата звернення: 25.03.2025).

Список джерел ілюстративного матеріалу

7. Жилон Гігонна та Рішар отримали дебютні виклики на чемпіонат світу з біатлону-2024 у складі збірної Франції. Ua.Tribuna. URL : <https://ua.tribuna.com/uk/biathlon/1000000125503-zhilon-gigonna-i-rishar-poluchili-debyutnye-vyzovy-na-ch/> (дата звернення: 20.03.2025).

8. Жюлію Сімон затримано у справі про шахрайство з кредитними картками. Ua.Tribuna. URL : <https://ua.tribuna.com/uk/biathlon/1000000104479->

[zhyuliya-simon-zaderzhana-po-delu-o-moshennichestve-s-kr/](https://ua.tribuna.com/uk/biathlon/1000000136186-mishelon-ne-vystupit-na-poslednem-etape-kubka-mira-po-bi/) (дата звернення: 20.03.2025).

9. Мішелон не виступить на останньому етапі Кубка світу з біатлону. Ua.Tribuna. URL : <https://ua.tribuna.com/uk/biathlon/1000000136186-mishelon-ne-vystupit-na-poslednem-etape-kubka-mira-po-bi/> (дата звернення: 20.03.2025).

10. Чемпіонки світу з Франції, норвезька команда мрії та зусилля українців. Sport.ua. URL : <https://sport.ua/uk/news/740698-chempionki-svitu-z-frantsii-norvezka-komanda-mrii-ta-zusillya-ukraintsiv> (дата звернення: 20.03.2025).

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КУЛІНАРНИМ КОМПОНЕНТОМ

Денисова Поліна

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Крикніцька І.О.

Фразеологічні одиниці із кулінарним компонентом є своєрідним «кодом нації», вони відображають національно-культурний досвід народу, його традиції, цінності тощо. Переклад таких фразеологічних одиниць українською мовою є складним завданням, оскільки вони мають образність, особливе емоційне забарвлення, експресивність, а інколи нелогічну структуру. Перекладач має володіти не тільки глибокими знаннями іноземної мови та її фразеології, а й намагатися передати контекстуальні та культурні особливості виразів із кулінарним компонентом [2]. Це питання є важливим для перекладацької та, загалом, наукової спільноти, що визначає **актуальність** цього дослідження.

Метою дослідження є огляд особливостей методів та стратегій перекладу фразеологічних одиниць із кулінарним компонентом українською мовою.

Об'єктом дослідження є англомовні фразеологізми з кулінарним компонентом, їхні значення та особливості перекладу англійською мовою.

Дослідження кулінарних фразеологізмів викликало інтерес як у вітчизняних (Крикніцька І., Матузкова О., Лакомська І., Мелех Г.) так і у зарубіжних (Laura Pinnavaia, Troon Harrison, Pasquale De Marco) дослідників та науковців.

Нижче представлені найпоширеніші методи перекладу фразеологізмів, зокрема із кулінарним компонентом:

1) Фразеологічний переклад (цей метод перекладу зберігає сутність, колорит фразеологічних одиниць із кулінарним компонентом, оскільки вони будуть зрозумілі українській аудиторії). Наприклад, *to butter one's bread on both sides* – *жити як вареники в маслі*.

2) Фразеологічний еквівалент (цей метод перекладу є рівноцінним до вихідного виразу та має стилістичне та буквальне значення, що є незмінним). Наприклад, *to eat like a bird* – *їсти як пташка*.

3) Відносний фразеологічний еквівалент (цей метод є подібний до фразеологічного еквівалента, проте може мати певні синтаксичні або/та морфологічні зміни). Наприклад, *as slow as molasses* – *повільний як черепаха* [1].

4) Описовий переклад (прийом перекладу, що потребує використання словосполучення, що адекватно передає зміст вихідного фразеологізму). Наприклад, *have bigger fish to fry* – *мати важливіші справи*. Він ділиться на два різновиди:

1. Переклад, що передбачає використання образу, що відрізняється від оригіналу (фразеологізм, що є схожим за значенням, проте має інші образи). Наприклад, *as cool as a cucumber* – *спокійний як удав*.

2. Переклад, що передбачає повну втрату образу, який був в оригіналі (перекладацька трансформація, що передбачає передачу змісту без фразеологічної образності). Наприклад, *go bananas* – *втратити голову*.

5) Лексичний переклад (цей метод передбачає переклад кулінарної фразеологічної одиниці за допомогою одного слова або поняття). Наприклад, *like taking candy from a baby* – *легко*.

6) Використання контекстуальної заміни (цей метод перекладу вимагає заміни образів залежно від контексту). Наприклад, *I could eat a horse* – *Я міг би віслюка з'їсти* [3].

Переклад фразеологічних одиниць із кулінарним компонентом є складним завданням та вимагає системного підходу, оскільки вони зберігають в собі культурний контекст та несуть стилістичні та комунікативні функції. Стандартизація методів перекладу кулінарних фразеологізмів є важливою для розвитку українського перекладознавства та лінгвістики.

Література

1. Гаврилова І. Особливості фразеологізмів та ідіом. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. №41. Том 1. С.126 –127.
2. Нечипоренко Б.О. Лексичні та стилістичні труднощі перекладу фразеологізмів у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 46. Том 3. С. 155 –158.
3. Савчук Г.В., Галатонова І.П. Англійські фразеологізми й особливості їх перекладу українською мовою. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. №36. Том 2. С.145 –146.

КЛАСИФІКАЦІЯ АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ГАЛУЗІ КОСМОЛОГІЇ

Качайло Анна

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Борбенчук І.М.

Головною особливістю англomовної наукової термінології у галузі космології є її походження з тих часів, коли астрономічні знання ще не осмислювались теоретично, а мали пізнавальний характер і практично-

побутове застосування. Проте, з часом та розвитком технологій ця термінологія продовжила своє формування вже на наукових засадах [1, с. 6].

В історії виникнення космологічної термінології виділяють кілька етапів [1]: **1. Доісторичний та античний періоди:** у Стародавній Греції з'явилися слова *астрономія* (*ἄστρον* – зірка, *νόμος* – закон) і *космос* (*κόσμος* – порядок, Всесвіт). **2. Наукова революція** (XVI–XVIII ст.). Терміни: *еліптична орбіта*, *афелій*, *перигелій*, *сила тяжіння*, *інерція*, *центральне тіло*. **3. XIX – п. XX ст.** Підготовка до космічних польотів. Терміни: *космічний апарат*, *штучний супутник*, *космічний корабель*, *космонавтика*, *орбітальний політ*. **4. Космічна ера (середина XX ст.).** Терміни: *космодром*, *астронавт* *космонавт* *гравітаційний маневр*, *орбітальна станція*. **5. Сучасний етап (XXI ст.).** Терміни: *мегасузір'я* *супутників*, *орбітальний буксир*, *міжпланетна колонізація*, *терраформування*, *астробіологія*.

За структурою космологічні терміни можна поділити на наступні групи [3, с. 177]:

1. Однокомпонентні терміни: *астронавт* (*astronaut*), *космонавт* (*cosmonaut*).
2. Двокомпонентні терміни (здебільшого словосполучення):
 - Іменник + іменник: *елемент орбіти* (*orbit element*), *швидкість світла* (*speed of light*), *шкала відстаней* (*distance scale*).
 - Прикметник + іменник: *космічний телескоп* (*space telescope*), *атмосферний тиск* (*atmospheric pressure*), *геостаціонарна орбіта* (*geostationary orbit*).
3. Трикомпонентні терміни:
 - Прикметник + прикметник + іменник: *лазерний геодезичний супутник* (*laser geodetic satellite*), *еруптивні змінні зорі* (*eruptive variable stars*).
 - Прикметник + іменник + іменник: *еквівалентна потужність шумів* (*equivalent noise power*), *нульовий меридіан Землі* (*zero meridian of Earth*).
 - Іменник + прикметник + іменник: *світіння нічного неба* (*night sky glow*), *шкала зоряних величин* (*stellar magnitude scale*).

– Іменник + іменник + іменник: центр мас Землі (Earth's center of mass), лінія зміни дати (date change line).

4. Багатокомпонентні аналітичні терміни, що мають чотири і більше компоненти: *лінійно-поляризоване космічне реліктове випромінювання (linearly polarized cosmic relic radiation)*.

Власне, космічна термінологія налічує велику кількість одиниць, які можна класифікувати за будовою, сенсом, тематикою, способом творення, що дозволяє розподілити терміни та досліджувати їхній розвиток у наукових галузях.

Література

1. Климишин І.А. основи космології. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 164 с.

2. Соломахін, А.Ф. Структура української астрономічної термінології другої половини ХХ–початку ХХІ століть. *Термінологічний вісник: Збірник наукових праць*. 2015. № 3(2). С. 170–177.

3. Classification. The Space Glossary. URL: <https://www.space-glossary.com/cms/glossary/12-glossary-c/2257-classification.html>. (дата звернення: 14.03.2025).

МОВНОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ TED-ЛЕКЦІЙ З ОСВІТНЬОЇ ТЕМАТИКИ

Кирпонос Ольга

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук. доц. Крикніцька І.О.

TED-лекції є унікальним жанром освітнього дискурсу, що поєднує риси науково-популярного виступу, медійного контенту та мотиваційної промови. Їх головною особливістю є доступність викладення матеріалу, що сприяє ефективному засвоєнню інформації широкою аудиторією. Оратори TED

використовують різноманітні риторичні стратегії, зокрема наративні елементи, гумор, візуалізацію даних та особистісну залученість [2; с. 30].

Особливу увагу варто приділити питанню перекладу TED-лекцій, адже вони орієнтовані на міжнародну аудиторію. У процесі перекладу важливо зберігати не лише зміст, а й стиль виступу, його емоційну складову та ритміку мовлення. Використання стратегій локалізації сприяє адаптації лекцій до культурних особливостей цільової аудиторії. Граматичні відмінності між англійською та українською мовами суттєво впливають на процес перекладу текстів. Перекладачі враховують особливості морфологічної структури обох мов, зокрема відмінності у частинах мови, граматичних категоріях і формах слів. Особливо складним є передача гумору та гри слів, які можуть мати різні значення у різних мовних культурах [1; с. 75].

Дослідження мовностилістичних аспектів перекладу TED-лекцій з освітньої тематики є актуальним, оскільки воно дозволяє виявити особливості адаптації науково-популярного дискурсу в українському перекладі. Це має значення не лише для вдосконалення перекладацьких стратегій, а й для розвитку української науково-популярної мови, збагачення її стилістичних ресурсів та розширення доступу до міжнародного освітнього контенту.

Література

1. Демецька В. Адаптивна модель перекладу в психолінгвістичному вимірі. *Психолінгвістика. Серія: Філологія*. 2019. Том 26(2). С. 70–90.
2. Дуднікова Д. TED Talks як новий синкретичний жанр сучасного медійного дискурсу. *Матеріали II студентської науково-практичної конференції, присвяченої Міжнародному дню студента*. (Харків, 15 листоп. 2019 р.) Харків : ХНПУ, 2019. С. 29–30.
3. Запольських С. П., Запольских А. Ю. Лінгвопрагматичні особливості англомовних публічних промов (на матеріалі доповідей конференції Technology Entertainment Design Talks (TED-Talks)). *Нова філологія*. 2016. № 68. С. 85-89.

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГУМОРУ В АНГЛОМОВНИХ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПАХ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Кокаревич Денис

студент 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Сокирська О.С.

Останні два століття характеризуються активною міжкультурною комунікацією. Настав час, де публічні виступи відіграють важливу роль у політичній, освітній та розважальній сферах. Гумор в англомовних виступах слугує не лише засобом привернення уваги, а й ефективним інструментом передачі прихованих смислів та відповідає за створення і покращення відносин між оратором і слухачами [3].

Глобалізація світу й розвиток інформаційних технологій збільшують потребу ефективної комунікації. У цей час будь-які публічні виступи набувають особливо важливого значення. Відомі спікери, такі як політики, лідери думок чи коміки, активно використовують гумор для утримання уваги аудиторії, створення невимушеної атмосфери та підкреслення своїх ключових тез, які треба донести до аудиторії [3].

Лінгвопрагматичні особливості гумору включають основні мовні засоби (каламбури, іронія, алітерація, гіпербола) та базові невербальні засоби (інтонація, жести, міміка). Проте гумор є культурно специфічним явищем, а тому його ефективність на пряму може залежати від контексту й аудиторії. У зв'язку з цим процес перекладу гумору є складним завданням, що потребує не лише лінгвістичної, а й культурної адаптації [1].

Основні труднощі при перекладі гумору пов'язані з:

- неможливістю збереження гри слів;
- культурними відмінностями між першоджерелом і цільовою аудиторією;
- різницею в прагматичних очікуваннях слухачів [3].

Стратегії перекладу гумору включають транскреацію, адаптацію та компенсацію. Перекладач має орієнтуватися не лише на лексичну точність, а й також на передачу прагматичного ефекту. Це з легкістю можна досягти шляхом використання еквівалентних або аналогічних мовних засобів [2].

Таким чином, гумор в англомовних публічних виступах є багатограним лінгвістичним явищем. Він поєднує в собі комунікативні, соціальні та культурні аспекти. Переклад таких виступів обов'язково вимагає творчого підходу, який враховує не лише мовні, але й культурні особливості цільової аудиторії [1].

Література

1. Болдирєва А. Є. Мовні засоби створення гумористичного ефекту: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі романів П.Г. Вудхауза): автореф. дис. ... канд. філол. наук: Одеса, 2007. 123 с.
2. Самохіна В. О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії та США: монографія Вид. 2-е, перер. і доп. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 360 с.
3. Стеванович Р., Мащ А. Проблема гумору в політичному дискурсі. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*. 2019. С. 144–149.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ-СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ ТЕХНІЧНОЇ ГАЛУЗІ НА УКРАЇНСЬКУ

Комаринська Єлизавета

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Деркач І.В.

Сучасний розвиток науки і техніки супроводжується стрімким зростанням кількості термінів у технічній галузі, значна частина яких формується в англомовному просторі. Переклад термінологічних

словосполучень є складним завданням, оскільки вимагає точності, відповідності змісту, а також врахування лексико-семантичних особливостей мови перекладу [1, с. 15].

Технічні терміни-словосполучення в англійській мові часто мають компакту структуру, де іменники розміщуються один за одним, утворюючи складні конструкції, наприклад: *data transmission system, power supply unit, liquid crystal display*. При перекладі на українську мову потрібно перебудовувати структуру відповідно до граматичних норм, зберігаючи при цьому зміст: *система передавання даних, блок живлення, рідкокристалічний дисплей*.

Однією з ключових проблем є полісемія складових термінів. Наприклад, слово *power* у різних контекстах може перекладатися як потужність, сила, живлення, енергія. Отже, важливо враховувати контекст, в якому вживається термін, а також тип тексту – технічний опис, інструкція, патент тощо.

Згідно з професором І.В. Корунцем, перекладач має не лише здійснювати лексичну заміну, а й зважати на семантичну адекватність терміна-словосполучення в цільовій мові, зберігаючи при цьому функціональну та прагматичну цінність тексту [2, с. 91]. Це зумовлює необхідність застосування перекладацьких трансформацій, зокрема конкретизації, генералізації або описового перекладу.

Також варто зважати на те, що в українській технічній мові існують усталені переклади, які потрібно враховувати при трансляції. Наприклад, *hard drive* перекладається як жорсткий диск, а не твердий привід, що є дослівним і некоректним варіантом.

Окрім цього, значну роль відіграє правильний вибір способу перекладу: транскодування, калькування, описовий переклад або введення нових термінів. Наприклад, *firewall* може передаватися як екран безпеки або межовий захист залежно від стилю і мети тексту.

Отже, при перекладі англомовних технічних термінів-словосполучень на українську мову необхідно поєднувати лінгвістичну точність, знання спеціалізованої термінології та розуміння особливостей мови оригіналу і мови

перекладу. Тільки у такий спосіб можна забезпечити якісний та адекватний переклад у сфері технічної комунікації.

Література

1. Карабан, В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова Книга, 2004. 576 с.

2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця, 2001. 448 с.

КОНЦЕПТ КОЛІР В АНГЛОМОВНІЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ЯК ВИЯВ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПЕЦИФІКИ

Комарянська Анастасія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Карачун Ю.Г.

Однією з головних функцій будь-якої мови є підтримка соціальних зв'язків між індивідами через спілкування та зовнішнє вираження внутрішнього світу кожної людини чи всієї групи за допомогою різних мовних одиниць. Завдання лінгвістів полягає в аналізі цих різноманітних одиниць, як вони вживаються, у якому контексті, яку форму та яке значення вони мають тощо. Це завдання є актуальним для низки наукових галузей, оскільки результати діагностики та оцінки можуть надати важливу та корисну інформацію для подальшого вдосконалення якості комунікативних навичок. Детальний розгляд конкретних тем – це продуктивний спосіб досконало вивчити проблему та досягти максимального результату.

У разі ретельного вивчення будь-якої мови однією з найцікавіших тем завжди є її фразеологія. Причин тому кілька, серед яких можна назвати: сильний зв'язок історичного та культурного контексту, в якому існували мову

та носії мови, що проявляється у фразеологізмах; специфічна складова, що була створена в унікальних умовах; феномен існування фразеологізмів у кожній мові тощо [2, с. 97-103]. Оскільки фразеологізми є результатом когнітивної діяльності, то за допомогою вивчення складової частини фразеологічних зворотів лінгвісти та вчені з інших сфер можуть отримати інформацію про те, як носії мови сприймають світ [4, с. 82-88]. Іншими словами, через аналіз фразеологічних одиниць ми можемо простежити культурний та історичний настрій мови.

Окремим типом фразеологічних одиниць можна назвати ті, у структурі яких міститься позначення коляру – інакше кажучи, *колоронім*. Оскільки фразеологізми в своїй основі містять емоції та враження людей про навколишній світ, то наявність використання кольорів для більш яскравого та експресивного відображення ідеї є закономірним явищем. З метою створення більш яскравих асоціацій, досить часто колір у таких виразах використовується разом з порівнянням предмета, явища чи істоти з чимось іншим («*as green as a grass*» — «*зелений як трава*»). Тим не менше, слід зазначити, що інколи фразеологізми з компонентами-кольорами можуть змінювати своє первісне буквально значення для посилення емоційної виразності. У такому випадку, використовують метафоричне перенесення, евфемізм чи перифраз, де значення скоріше ґрунтується на інших предметах, які в нашому розумінні тісно пов'язані з обраним кольором («*black coat*» означає *nin* або *батюшка*, оскільки він носить одяг чорного кольору). Але через це можуть виникати певні непорозуміння, оскільки асоціації не є сталими уявленнями і деякі зовсім різні за значенням вирази можуть мати схожу форму. На відміну від церковного значення минулого фразеологізму, схожий за зовнішнім виглядом «*the black man*» використовується як евфемізм диявола. Тому дуже важливо при вивченні фразеологізмів ретельно дослідити його вживання, щоб уникнути можливих непорозумінь. Також, для розуміння контексту виразу потрібно знати історію його створення. Для прикладу можна взяти вислів «*blue blood*», що означає аристократа або саму людину зі знатного роду. Історія створення цього фразеологізму походить від такого

історичного факту, що раніше цей колір було важко отримати через особливості виготовлення фарб, і тільки багаті люди мали можливість носити одяг такого кольору. Крім того, синій колір чудово підкреслює блідість шкіри, що було «привілеєм» багатих, оскільки тільки їм не доводилося працювати під сонцем у полі та засмагати [1, с. 8-11; 3, с. 425-429].

Як зазначалося раніше, мова, а точніше, у нашому випадку фразеологізми з колірними компонентами, несуть у собі культурні, національні та історичні значення. Проаналізувавши низку з них, можна помітити певні тенденції та асоціативні ряди, які відображають народне бачення певного кольору. Так, часто в мовах, включаючи англійську, чорний колір є кольором поганого («*black mood*» - бути в поганому настрої), а іноді влади і вищого суспільства (причина, швидше за все, чорний одяг, як мантиї суддів). Білий колір протилежний за значенням — мир і чистота («*white dove*») Сірий часто відсторонений і апатичний («*shades of gray*» — поганий настрій). Червоний завжди виражає яскраві емоції і ситуації, будь то небезпека або пристрасть («*see red*» — злитися). Синій має досить похмурий і сумний характер («*be blue*» — сумувати). Зелений і жовтий часто викликають позитивні асоціації, пов'язані з природою і гарною погодою («*be green*» – «ще зелений», тобто молодий, і «*yellow brick road*» – шлях до успіху») [1, с. 8-11].

Звичайно, кожне слово не має одного сталого значення і досить часто можна зустріти, що один колір може означати зовсім різні поняття. Тому ця тема все ще актуальна для детальнішого вивчення. Отже, можна зробити висновок, що вивчення кольорів у фразеологізмах є досить ефективним способом вивчення культурно-національної складової мови. Ці знання є основою для всіх, хто хоче зрозуміти мову та її носіїв.

Література

1. Базова В.І. Фразеологічні одиниці з компонентом-колоронімом в англійській мові: лінгвокультурний аспект. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2024. Вип. 68. С. 8 –11.

2. Кириллова М. Д., Воробйова К. В. Зіставний аналіз фразеологічних реалій в англійській та українській мовах. Нова філологія. 2021. Вип. 82. С. 97–103.
3. Лягіна І.А. Колороніми у структурі англійських фразеологізмів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна. 2010. Вип. 13. С. 425–429.
4. Полежаєв Ю. Фразеологія як об'єкт поліаспектного вивчення. 2021. Нова філологія. Вип. 2(81). С. 82–88.

МОВНІ ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВПЛИВУ В АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Королевська Анастасія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Сокирська О.С.

У сучасних умовах глобалізації міжкультурна комунікація набуває дедалі важливішого значення. Про події в тій чи іншій країні майже миттєво дізнаються у кожній точці світу. Зважаючи на те, що новини, заяви, оголошення тощо розповсюджуються з надзвичайно високою швидкістю, правильний переклад є необхідним для точної передачі оригінального змісту та сенсу вкладеного в нього, щоб уникнути непорозумінь та конфліктів.

Важливість якісного перекладу можна особливо простежити у політичній лінгвістиці. Найпоширенішими формами політичного дискурсу є агітаційна промова, дебати в парламенті, дискусії, політичні інтерв'ю, політичні промови, урядові заяви тощо [1, с. 77], що є невід'ємною частиною міжкультурної комунікації. У більшості випадків в них закладено глибокий, часто, прихований сенс, використано стилістичні прийоми, мовні засоби впливу, історичні посилання тощо, і у випадку виконання недосконалого перекладу слухачі з інших країн можуть отримати викривлену інформацію, що неточно передає

основну думку. Текст перекладу має бути адаптовано таким чином, щоб його читача було забезпечено таким емоційно-прагматичним сприйняттям, що було б аналогічним до сприйняття читача оригіналу, тобто переклад має бути адекватним. Перекладач має досконало розуміти зміст оригіналу та наміру його автора та прагнути до передачі враження від тексту оригіналу у відповідній «тональності», дотримуватися правил ораторського мистецтва (Принципи Е. Доле 1540р.). Перекладачу також важливо бути обізнаним у специфіці ментальності відповідних етносів (націй) для подолання лінгвоетнічного бар'єру. Такі екстралінгвістичні запаси знань забезпечують якісну та продуктивну міжкультурну комунікацію.

Відомі політичні діячі часто використовують синтаксичні прийоми (повтори, інверсія, риторичні запитання, антитези, градації тощо), контекстуальні мовні засоби (сарказм, порівняння, алегорія, алюзія тощо) та інші, для створення яскравих висловлювань, що посилять вплив на слухачів або читачів, запам'ятаються та справлять певне враження, адже головними функціями політичного дискурсу є боротьба за владу, інтеграція агентів політики, розвиток конфлікту та встановлення консенсусу, маніпуляція свідомістю й контроль над діями політиків й електорату тощо [2, с. 356]. Дослідження мовних засобів реалізації впливу відіграє одну з ключових ролей у перекладі політичних промов. Детальне вивчення мовних засобів впливу та їх перекладу може допомогти перекладачу передати точне повідомлення, що закладається у промові, та враження від нього.

Таким чином, вивчення проблеми правильного відтворення висловлень лідерів країн, очільників урядів, політиків, політичних діячів та активістів складають перспективу подальшого дослідження, оскільки вони досягають максимального ступеню свого впливу на міжнародному рівні лише за умови правильного аналізу використаних мовних засобів реалізації впливу в оригіналі та їх адекватного перекладу, а також використання еквівалентних мовних засобів впливу у мові перекладу.

Література

1. Лукіна Л.В. Політичний дискурс: сутність та особливості застосування. *Політикус*. 2021. № 2. С. 75–80.
2. Селіванова О.С. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОМОВ ТА ПІДХОДИ ДО ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Кравченко Анастасія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Борбенчук І.М.

Промову розуміють як публічний усний виступ, основною метою якого є висвітлення конкретної інформації та вплив на волю слухачів, їхній розум і почуття, використовуючи при цьому логічну стрункість тексту, що насичена емоційними й характерно вольовими імпульсами мовця. У різні часи дослідженням промов займалися такі науковці, як Н. Акоп'янц, А. Волкова, О. Вольфовська, А. Поперечна, І. Клименко, І. Самойлова, Н. Шевчук тощо.

Структура промови передбачає вступ, основну частину й висновок, де кожен компонент виконує функцію впливу на аудиторію та викликає певні емоції. Вступ привертає увагу за рахунок озвученої теми та встановлення контакту. Основна частина розкриває суть теми через послідовність аргументів, а також містить опис проблеми й шляхи її вирішення. Висновок узагальнює сказане й закликає до дій, закріплюючи ключові ідеї часто за рахунок емоційного акценту.

Тематично промови можна класифікувати на офіційні, публічні, академічні, політичні, рекламні, мотиваційні, художньо-публіцистичні та технічні. Кожен жанр має свої характеристики і впливає на перекладацькі підходи у передачі змісту. Зокрема, *офіційна промова* має логічну

послідовність й елементи риторики, а тому перекладач повинен вільно орієнтуватися в темі, щоб адекватно передати сенс. **Публічна промова** допомагає переконати аудиторію й донести основну думку. Перекладачеві на конференціях, самітах, лекціях потрібно володіти високим рівнем мови та уміти працювати синхронно. **Академічні промови** мають аналітичний характер, а їхня головна мета полягає в чіткому й зрозумілому донесенні інформації. У таких текстах важливо дотримуватися структурованості, логічної послідовності та використання наукової термінології. Перекладач повинен забезпечити точність викладу, уникати двозначностей і водночас адаптувати лексику відповідно до традицій цільової мови. **Рекламні промови** спрямовані на привернення уваги аудиторії, формування позитивного іміджу бренду або підкреслення унікальності пропозиції. Вони часто містять слогани, гру слів, гумор, що ускладнює переклад. Перекладачі зазвичай застосовують локалізацію, коли слогани чи гасла не просто перекладаються, а й модифікуються відповідно до культурних особливостей цільової аудиторії. **Художньо-публіцистичні промови** передбачають виступи письменників, журналістів або діячів культури, де образність мовлення має велике значення. Методи перекладу таких текстів можуть бути схожими на літературний переклад, оскільки важливим моментом є передача не лише інформації, а й стилю автора, його унікальних мовних особливостей, гру слів та метафор. У цьому випадку перекладач іноді змушений відмовитися від буквального перекладу на користь емоційної та художньої точності. **Технічні промови** відрізняються використанням великої кількості термінів, точних даних, специфічних понять та чіткої структури. Перекладач має не лише вільно володіти мовами, але й розуміти технічний зміст, щоб коректно передати інформацію.

Отже, кожен тип промови має специфічні характеристики, які варто враховувати перекладачеві для забезпечення точності, емоційного впливу й стилістичної відповідності оригіналу. Уміння аналізувати промову відповідно до її жанру та комунікативної мети дозволяє перекладачеві ефективно

адаптувати її для цільової аудиторії, роблячи виступ максимально природним і зрозумілим.

Література

1. Акоп'янц Н.М. Специфіка перекладу сучасних політичних промов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: Філологія*. 2019. № 42. Том 3. С. 32–36 URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/ab4c892c-fd5c-4092-924b-fb68a6aa9cd5/content> (дата звернення: 28.03.2025).
2. Сюрєнко О., Волкова А., Поперечна А. Способи відтворення лінгвокультурних особливостей англомовних політичних промов українською мовою. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2021. № 33. С. 524–527. URL: <https://www.lingstud.od.ua/archive/2021/33/35.pdf> (дата звернення: 28.03.2025).

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Кривошея Маргарита

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Деркач І.В.

Технології стрімко розвиваються, а мовна система безупинно збагачується новими поняттями. Серед них особливу роль відіграють терміни, що позначають спеціалізовані поняття в науці, техніці й інших сферах. Науково-технічний стиль має свої характерні риси, зокрема інформативність, логічність, об'єктивність і нейтральність. Саме технічна сфера найбільш активно генерує нові терміни. Англійські технічні терміни класифікують за

спеціалізаціями. Виділяють загальнонаукові, міжгалузеві і вузькогалузеві поняття [1, с. 226].

Функції термінів відіграють важливу роль у науковій і технічній комунікації, забезпечуючи точність, однозначність і системність викладу. Однією з головних функцій термінів є номінативна. Крім неї, також виокремлюють сигніфікативну, комунікативну, інформативну, когнітивну і класифікаційну. Систематизація англійської технічної термінології дозволяє ділити поняття за галузями. Є широкий спектр дисциплін, як-от, програмування, електроніка, машинобудування, фізика, будівництво тощо.

Технічні тексти насичені спеціалізованими термінами і термінологічними словосполученнями, що відображають поняття конкретної сфери. Вони є невід'ємною складовою таких текстів, проте водночас ускладнюють процес перекладу. Цей процес зумовлено відсутністю точних еквівалентів, а також варіативністю термінів у різних мовах. Для якісного перекладу науково-технічних матеріалів перекладач має глибоко розуміти зміст тексту та специфіку відповідної галузі. Виокремлюють три етапи створення адекватного перекладу технічного тексту: аналіз структури тексту, розуміння суті проблеми і точність передачі змісту за допомогою відповідників для понять.

Підбір еквівалентів – найбільш поширений спосіб перекладу англійських технічних термінів. Еквіваленти або відповідники – це слова, словосполучення чи вирази в мові перекладу, що передають значення одиниць оригінального тексту [2, с. 279]. Якщо такого відповідника немає, то можна скористатися перекладацькими трансформаціями. Серед основних видів перекладу англійської технічної термінології українською мовою виокремлюють: транскодування, калькування, модуляцію, експлікацію, конкретизацію, генералізацію.

Дослівного перекладу не завжди достатньо для передачі точного змісту тексту. Застосування граматичних трансформацій, таких як розподіл або поєднання частин речень, заміна елементів, зміна порядку слів, вилучення зайвих частин і додавання елементів, дозволяє адаптувати текст відповідно до норм мови перекладу [3, с. 457]. Враховуючи постійний розвиток мови й появу

нових термінів, перекладач повинен постійно вдосконалювати свої навички, слідкуючи за змінами у відповідних науково-технічних сферах.

Отже, терміни відіграють ключову роль у науково-технічній комунікації, забезпечуючи точність, системність й однозначність викладу. Основною проблемою перекладу технічної термінології є відсутність точних еквівалентів. Для передачі значення термінів використовують перекладацькі трансформації. Окрім лексичних методів, застосовуються також граматичні трансформації. Для якісного перекладу перекладач має розуміти специфіку відповідної галузі.

Література

1. Борисевич І.П., Ратомська Л.В. Термінознавство та особливості перекладу термінів українською мовою. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. 2012. №2. С. 224-227.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: навчальний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 577 с.
3. Шумило І.І. Особливості перекладу галузевих текстів. *Молодий вчений*. 2018. № 7. С. 455-457.

ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПРЕСИ НА ТЕМУ ВІЙНИ

Лобунько Катерина

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Карачун Ю.Г.

Переклад сучасної англomовної преси, що висвітлює воєнну тематику, вимагає тонкого підходу, який спирається на трансформації для подолання мовних і культурних бар'єрів. У тезах наведено ключові способи перекладу таких текстів з англійської мови на українську. Аналізуючи приклади з актуальних

матеріалів воєнної журналістики, ми демонструємо, як перекладачі адаптують англomовні тексти до норм цільової мови, зберігаючи силу та задум оригіналу.

Одним з найпоширеніших способів перекладу є додавання, коли до тексту вносять додаткову інформацію для пояснення контексту, невідомого читачам цільової мови [2, с. 76]. Наприклад, фраза «*The Pentagon deployed troops*» [6] може бути перекладена як «*Міністерство оборони США, відоме як Пентагон, відправило війська*». Такий прийом забезпечує зрозумілість, компенсуючи прогалини у знаннях аудиторії без зміни основного змісту.

Натомість опущення застосовують, коли в оригіналі є зайві чи культурно специфічні деталі [3, с. 115]. У реченні «*Marines rallied at Camp Pendleton before dawn*» [9] перекладач може вилучити «*Camp Pendleton*», якщо ця назва не має значення для читачів, скоротивши до «*Морські піхотинці зібралися перед світанком*». Це спрощує текст, відповідаючи потребі стислості у перекладі преси.

Заміна відіграє важливу роль, особливо при роботі з ідіомами чи образними виразами, характерними для воєнних репортажів [1, с. 186]. Заголовок «*Boots on the ground in escalating conflict*» [5] буквально перекладати недоцільно, тому його можна трансформувати наступним чином: «*Солдати прибули до зони ескалації конфлікту*», замінивши образний вираз на зрозумілий еквівалент. Це зберігає доступність і силу тексту.

Ще один прийом – перестановка, що передбачає зміну порядку слів чи конструкцій відповідно до норм цільової мови. Це адаптує текст до природного звучання для читачів. Наприклад, пасивна форма «*Airstrikes were launched by NATO forces*» [8] може стати активною: «*Сили НАТО завдали авіаударів*». Така зміна покращує плинність і додає динаміки, що важливо для воєнних репортажів. Перестановка може стосуватися й ширших фрагментів. У реченні «*The city was devastated, with buildings reduced to rubble by relentless bombardment*» [8] перекладач може наголосити на дії: «*Невпинні бомбардування зруйнували місто, залишивши руїни*». Це показує, як синтаксис впливає на сприйняття.

Нарешті, узагальнення пом'якшує специфічні терміни, коли доступність важливіша за точність [4, с. 59]. У «*Troops faced RPG fire*» термін «*RPG*»

(реактивна протитанкова граната) можна узагальнити до наступного «Війська зіткнулися з вогнем важкої зброї», якщо еквівалента немає або жаргон незрозумілий. Наприклад, «*The squad dodged sniper and mortar fire*» [7] може стати «Загін ухилився від ворожого обстрілу», об'єднавши деталі в ширше поняття. Цей підхід віддає перевагу плавності, зберігаючи емоційний вплив тексту, що є ключовим для воєнної журналістики.

Приклади з видань, таких як *The New York Times* чи *The Guardian*, ілюструють ці трансформації на практиці. У реченні «*The ceasefire collapsed under heavy shelling*» [5] перекладач може поєднати опущення та перестановку, отримавши «Сильні обстріли припинили перемир'я», прибравши зайве та змінивши структуру для наголосу. Такі рішення підкреслюють роль перекладача як редактора, що балансує між точністю та функціональністю.

Отже, переклад англomовної воєнної преси спирається на набір таких основних способів перекладу – додавання, опущення, заміну, перестановку та узагальнення. Ці способи дозволяють долати мовні розбіжності, культурні нюанси та стилістичні вимоги. Аналіз конкретних одиниць перекладу та шляхів їхньої адаптації розкриває складну механіку перекладу воєнної журналістики, пропонуючи погляд на мистецтво трансформаційного перекладу.

Література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова Книга, 2004. 577 с.
2. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
3. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
4. Тащенко Г. В. Актуальні проблеми теорії та практики перекладу: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків: друкарня «Мадрид», 2021. 168 с.

5. Varenikova M., Entous A. Ukraine's Incursion Into Russia: A Turning Point in the War. *The New York Times*. 2024. August 10. P. A1.
6. Schmitt E., Barnes J. E. U.S. Military Support to Ukraine Deepens as War Drags On. *The New York Times*. 2023. March 5. P. A6.
7. Boxerman A. Israel Strikes Lebanon After Rocket Fire, Escalating Tensions. *The New York Times*. 2025. March 24. P. A3.
8. Borger J. Russia's War in Ukraine: How Putin's Strategy Unraveled. *The Guardian*. 2022. December 15. World News. P. 10.
9. Sabbagh D. NATO Faces New Challenges as Ukraine Conflict Enters Third Year. *The Guardian*. 2024. February 20. P. 8.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІЙНИЙ КОНТЕНТ ФАХОВОГО ТЕКСТУ В ПЕРЕКЛАДІ

Олійник Марк

студент 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: док. філол. наук, проф. Гудманян А.Г.

Переклад фахових текстів вимагає не лише високого рівня лінгвістичної компетенції, але й глибокого розуміння специфіки галузі, до якої належить текст оригіналу. Особливої актуальності набуває переклад міжнародних документів, зокрема матеріалів НАТО, які спрямовані на розбудову системи національної безпеки та встановлення єдиних стандартів у різних сферах.

Відтворення структурно-функційного контенту фахового тексту передбачає збереження не лише змісту, але й структурної організації та функціональної спрямованості оригіналу. Компендіум НАТО з виховання доброчесності та боротьби з корупцією є репрезентативним матеріалом для дослідження, оскільки поєднує специфічну термінологію, усталені мовні конструкції та чітку структурну організацію [1, 2].

При перекладі фахових текстів такого типу необхідно враховувати як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні фактори. До лінгвістичних належать термінологічна насиченість, стандартизовані синтаксичні конструкції та специфічні стилістичні особливості. Екстралінгвістичні фактори включають політичний та соціокультурний контекст, нормативно-правову базу та інституційні особливості [3, с. 17].

Аналіз перекладацьких трансформацій, що застосовуються під час відтворення структурно-функційного контенту компендіуму НАТО, дозволяє виділити кілька основних стратегій. На лексичному рівні найчастіше використовуються термінологічні відповідники, калькування та транскодування.

На синтаксичному рівні спостерігаються такі трансформації, як членування речень, зміна порядку слів та синтаксична заміна. Ці перетворення зумовлені різницею в структурі англійської та української мов, а також необхідністю забезпечити чіткість та однозначність викладу інформації.

Важливим аспектом є збереження функційної спрямованості тексту. Компендіум НАТО має регулятивну, інформативну та директивну функції, які повинні бути адекватно відтворені в перекладі. Для цього необхідно зберегти не лише зміст, але й комунікативну інтенцію оригіналу, що досягається шляхом відтворення модальності, імперативності та інших прагматичних аспектів тексту.

Отже, відтворення структурно-функційного контенту фахового тексту, зокрема компендіуму НАТО з виховання доброчесності та боротьби з корупцією, є комплексним процесом, що вимагає застосування різноманітних перекладацьких стратегій та урахування багатьох лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів. Правильний вибір перекладацьких трансформацій забезпечує адекватне відтворення як структури, так і функційного спрямування оригіналу, що є ключовим для ефективного міжкультурного обміну інформацією у сфері міжнародної безпеки та співпраці.

Література

1. Бурлакова І.В., Семигінівська Т.Г. Відтворення структурно-функціонального контенту фахового тексту. *Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика*: зб. наук. пр. / за заг. ред. А.Г. Гудманяна, С.І. Сидоренка. Київ: Аграр Медіа Груп, 2020. С.19-25.
2. A Compendium of Best Practices. Building Integrity and Reducing Corruption in Defence. Geneva, 2010. 333 p.
3. Петренко В.В. Політична мова як засіб маніпулятивного впливу. Київ: Освіта, 2003. 112 с.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ МИРНИХ УГОД ТА ЇХНІЙ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Прядка Анна

студентка I курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Крикніцька І.О.

Мирні угоди є ключовими юридичними документами, що регулюють припинення конфліктів і міжнародне співробітництво. Точність перекладу їхньої термінології є критичною для забезпечення правової коректності. Лексико-семантичні особливості англomовної термінології мирних угод ускладнюють переклад через відмінності між правовими системами. Дослідження аналізує семантичні характеристики миротворчої термінології та стратегії її перекладу українською мовою.

Метою є виявлення лексико-семантичних особливостей термінології мирних угод і визначення оптимальних стратегій їх перекладу.

Методи дослідження: термінологічний аналіз [1]; порівняльно-зіставний метод [3]; компонентний аналіз [4]; метод безперервної вибірки [2].

Основні особливості термінології:

Полісемія – терміни мають кілька значень залежно від контексту (resolution: "резолуція" або "вирішення конфлікту") [6]. Омонімія – різні значення в міжнародному та національному праві (sanction: "санкція" або "офіційний дозвіл") [5]. Синонімічні ряди – різні рівні формальності (treaty, agreement, accord) [4]. Формальність і усталеність конструкцій (confidence-building measures – "заходи щодо зміцнення довіри") [2].

Методи перекладу:

1. Калькування (*ceasefire agreement* – "угода про припинення вогню") [1].
2. Описовий переклад (*peace enforcement* – "примусове забезпечення миру") [3].
3. Функціональний аналог (treaty – "договір") [5].

Важливим аспектом є правова еквівалентність, оскільки правові концепти різних систем можуть не мати точних відповідників (common law – прецедентне право) [4].

Юридичні виклики перекладу: точне відтворення термінів з юридичними наслідками; ризик зміни статусу документа через некоректний переклад [2]; розбіжності правових традицій [5].

Переклад миротворчої термінології ускладнюється полісемією, омонімією, синонімічними рядами та відмінностями між правовими системами. Оптимальними методами є калькування, описовий переклад і використання функціональних аналогів. Коректний переклад критично важливий для правової точності міжнародних документів.

Література

1. Даниленко В. П. Лінгвістичний аспект стандартизації термінології, 1993. 126 с.
2. Жукова О. В. Юридична термінологія у міжнародних угодах: проблеми перекладу. Харків : Вид. дім «Фактор», 2019. 250 с.
3. Карабан В. Translation from Ukrainian into English: a guidebook. Vinnytsia : Nova Knyha, 2003. 608 с.

4. Baaij C. J. W. The role of legal translation in legal harmonization. Oxford University Press, 2018. 235 с.
5. Biel L. Lost in the eurofog: the textual fit of translated law, 2014. 348 с.
6. Katan D. Translating cultures: an introduction for translators, interpreters and mediators. London : St. Jerome Publishin, 2004. 392 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПОВІДОМЛЕНЬ В АНГЛОМОВНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Самар Назар

студент 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Колісник М.П.

У сучасному світі з кожним роком, місяцем та днем активно розвивається культура обміну інформацією за допомогою соціальних мереж. Можливості, які пропонують сучасні засоби комунікації, розробляються таким чином, аби кожна людина, незважаючи на статус, походження та спроможність відчувала рівність у спілкуванні між різними групами людей. Новітні технології дозволяють підтримувати зв'язок з родичами чи друзями у всіх куточках світу, ділитися яскравими моментами з власного життя, а також обговорювати події, які відбуваються у різних країнах. Соціальні мережі розширюють не лише наше бачення світу, але й дозволяють знайти велику кількість друзів чи однодумців, обговорювати події, підтримувати один одного морально, а також розвивати когнітивні навички. Адаптація технологій до сучасних потреб суспільства допомагає усунути бар'єри у спілкуванні, що дає нам змогу комунікувати з іноземцями англійською мовою та безпосередньо сприймати інформацію з першоджерел, зберігаючи її достовірність [2].

Водночас соціальні мережі не лише сприяють глобальній взаємодії, а й створюють унікальне мовне середовище, у якому активно формуються та поширюються специфічні лексичні, семантичні та граматичні особливості,

зокрема сленг, аббревіатури й неформальні вирази. Це відображає процеси мовної економії та експресивності, що є ключовими для цифрової комунікації. Важливу роль також відіграє бачення адресантом емоційного забарвлення сказаного, наприклад, характерними для онлайн-спілкування є звороти, фразеологізми, неологізми та вислови, для збереження оригінальної семантики та стилістики яких, потрібно знайти особливий підхід у перекладі.

Не менш важливим аспектом є структура повідомлень, надісланих у соціальних мережах. Характерними граматичними особливостями такого виду комунікацій є наявність коротких речень, використання дієслівних форм для вираження емоцій, значне скорочення граматичних елементів (пропуск часток, займенників тощо) [1]. Це напряду впливає на вибір стратегії перекладу та трансформацій, що дозволяє зберегти основні елементи повідомлення, навіть у разі зміни їхньої форми.

Таким чином, перекладаючи повідомлення, необхідно враховувати контекст їх створення, оскільки значення багатьох виразів напряду залежить від конкретних ситуацій, соціальних взаємодій та культурних особливостей. Під час перекладу важливо зберігати оригінальний емоційний і соціальний контекст, щоб повідомлення залишалось актуальним та не втратило свого смислового навантаження для читача.

Література

1. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської літератури на українську мову. Ч.1: Граматичні труднощі. 1997. 302 с.
2. Lozynska, L. F., Tsikhotska O. A. The role of interactive learning technologies in the process of teaching foreign languages at higher medical educational institutions. *Science Education*. 2016. P. 24.

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ЗООЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Сергієнко Поліна

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Попова Л.М.

Людині, як особистості, притаманна цікавість до навколишнього світу та постійне прагнення до його дослідження, чим і зумовлений активний розвиток науки, виникнення нових методів дослідження, відкриття нових видів, і відповідно й розширення термінологічної бази, яка потребує дослідження та перекладу, що й робить термінологію об'єктом активних лінгвістичних та перекладознавчих досліджень.

Свого часу, зоологічну термінологію вивчали як українські (Жуйкова, М. В., Загороднюк, І., Кулько, В. А., Пономаренко, Н. М., Рогач, Л. В. та ін.), так і іноземні (Аміркуловна, К. М. (Amirkulovna, K. M.), Дюбуа, А. (Dubois, A.), Гумар, М. (Humar, M.), Маллет, Дж. (Mallet, J.), Родріґез, К. Г. (Rodriguez, C. G.) та ін.) вчені.

Своїм існуванням термінологія як окрема наука завдячує австрійському індустріалісту Ойгену Вюстеру, який досліджував систематизацію термінів у сфері електричної інженерії. «Кожне термінологічне дослідження починається з термінів і має на меті чітке розмежування між ними» [8, с. 1].

За М. О. Вакуленком [3, с. 18], неможливо виділити одне визначення терміну, тому доцільно розглянути найпоширеніші: 1) слово або словосполучення, що має конкретне визначення, позначає і формулює професійне поняття та використовується в процесі пізнання наукових і професійно-технічних явищ та взаємозв'язків між ними [1]; 2) «слово або словосполучення, що позначає певне поняття в науці, техніці чи іншій галузі діяльності і має визначення, яке розкриває саме ті ознаки, що належать до цієї

галузі» [7, с. 7]; 3) «мовний знак, що позначає поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки» [5, с. 15].

За сферою функціонування терміни поділяються на загальнонаукові, міждисциплінарні та вузькоспеціальні [2, с. 60]. За будовою – на прості, складні та словосполучення [6, с. 256; 4, с. 181].

Враховуючи специфіку об'єкта дослідження, варто зазначити, що станом на сьогодні не існує однозначного підходу до перекладу термінологічних одиниць, проте більшість науковців визначають такі найуживаніші способи перекладу термінів, як описовий переклад, калька або ж дослівний переклад, транскрипція, транслітерація та транскодинг [4].

Так, аналіз 50 одиниць англomовної зоологічної термінології із серіалу Девіда Аттенборо «Блакитна планета», частково підтримує попереднє твердження, оскільки абсолютну більшість становить калька, 15 одиниць або 30% (*blue whale* – *синій кит*), транслітерація становить 10%, 5 одиниць (*plankton* – *планктон*), транскодинг – 6%, 3 одиниці (*dinosaur* – *динозавр*), описовий переклад – 6%, 3 одиниці (*calves* – *новонароджені китенята*).

Література

1. Баран І. М. Структурно-семантичні і стилістичні особливості функціонування військової термінології в сучасному англomовному масмедійному дискурсі і засоби їх відтворення українською мовою : кваліфікаційна робота магістра. Київ : Київський національний лінгвістичний університет, 2024. 109 с.
2. Барнич І. І. Поняття «фахова мова» і «термінологія» в німецькій і українській мовах. *Львівський філологічний часопис*. 2018. № 3. С. 9–14.
3. Вакуленко М. О. Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 361 с.
4. Герасімова О. М. Особливості перекладу термінів (на прикладі прикордонного дискурсу). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2016. № 22. С. 180–182.

5. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. 3-тє вид. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
6. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу : навч. посіб. Київ : Книга, 2001. 320 с.
7. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу) : монографія. Київ : Логос, 2006. 99 с.
8. Wüster E. Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie. 3rd ed. Bonn : Romanistischer Verlag, 1991. 239 S.

Джерела ілюстративного матеріалу

9. Watch The Blue Planet Season 1 Episode 1: Ocean World full HD on SFlix Free. *SFlix*. URL: <https://sflix2.to/watch-tv/free-the-blue-planet-hd-37851.5088766> (дата звернення: 20.03.2025)
10. Серіал «Блакитна планета» (1 сезон) українською онлайн. *UAserial*. URL: <https://uasegal.com/the-blue-planet/season-1> (дата звернення: 20.03.2025)

JARGON MILITAIRE DANS LES MEDIAS FRANCOPHONES DES ÉTATS-UNIS D'AMERIQUE

Stolachshuk Lyubomir

étudiant en première année de master, faculté de linguistique

Institut polytechnique Igor Sikorsky de Kyiv

Directrice de recherche: PhD en philologie, maître de conférence

Yevheniia Dehtiarova

La traduction du jargon militaire représente un défi complexe et important, en particulier lorsqu'il s'agit de conflits armés, d'actions militaires et de situations politiques. Les médias américains, notamment la presse francophone, couvrent régulièrement des événements internationaux, y compris des événements militaires. En raison de cette couverture, la traduction de ce jargon militaire devient nécessaire,

car de telles expressions ont des caractéristiques spécifiques, et leur transmission précise en ukrainien demande une grande attention au contexte [1, p. 132].

Le jargon militaire est un lexique spécialisé qui fait référence à des contextes militaires où la signification des mots et expressions peut différer de leur usage quotidien. Dans les médias américains, tant en anglais qu'en français, le jargon militaire est utilisé pour transmettre des nouvelles liées aux événements militaires. Ce contexte oblige à analyser ces termes et expressions pour leur traduction correcte et appropriée en ukrainien.

La traduction du jargon militaire en une autre langue, en particulier l'ukrainien, nécessite la prise en compte de plusieurs facteurs [3, p. 247]. **Les différences culturelles** : Le lexique militaire et les termes utilisés dans l'armée des États-Unis peuvent ne pas avoir d'équivalents exacts dans le contexte ukrainien. **Le changement de signification** : De nombreux termes du jargon militaire peuvent avoir des significations métaphoriques ou symboliques, difficiles à rendre par une traduction directe. **La dépendance contextuelle** : Les mots peuvent avoir différentes significations selon le contexte, ce qui nécessite une analyse attentive.

La presse francophone aux États-Unis, comme « Le Courrier de la Nouvelle-Orléans », utilise souvent le jargon militaire pour rendre compte des événements militaires internationaux. La langue française, dans de tels contextes, peut comporter des emprunts directs à l'anglais ainsi que des termes adaptés, nécessitant une approche particulière pour la traduction en ukrainien. Le lexique français présente des spécificités, notamment en raison de l'influence historique de l'armée française, qui se reflète également dans les médias.

Lors de la traduction du jargon militaire dans les médias francophones, plusieurs types de transformations lexicologiques et sémantiques peuvent être identifiés. **Le calque** : la traduction par une expression calquée. Par exemple, l'expression française « tir de barrage » peut être traduite par «загороджувальний вогонь». **La translittération** : la traduction de termes empruntés à l'anglais et devenus partie intégrante du jargon militaire français, comme le mot « drone », qui reste en ukrainien sous forme de «дрон». **L'explication** : lorsque certains termes ou

expressions n'ont pas d'équivalents exacts en ukrainien, il peut être nécessaire d'ajouter une explication ou un éclaircissement. Par exemple, l'expression française « zone de guerre » pourrait être traduite par «зона бойових дій».

La traduction du jargon militaire du français en ukrainien présente plusieurs problèmes. **L'incompatibilité des réalités culturelles** : par exemple, un terme français utilisé dans le contexte des opérations militaires peut ne pas avoir d'analogue direct en ukrainien en raison de différences historiques et de traditions militaires. **Les emprunts à l'anglais** : en raison de l'influence de l'anglais sur la langue française moderne, de nombreux termes utilisés dans le jargon militaire sont des emprunts à l'anglais, ce qui complique la recherche d'équivalents en ukrainien. **L'interprétation des métaphores et expressions argotiques** : le jargon militaire comprend souvent des métaphores, des expressions idiomatiques et de l'argot, qui nécessitent une compréhension approfondie de la culture et du contexte [2, p. 187]. Par exemple, l'expression française « mettre la main à la pâte » dans un contexte militaire pourrait signifier « participer à l'opération », et cette nuance doit être traduite avec soin pour préserver son sens original.

Voici quelques exemples de termes et expressions françaises utilisés dans un contexte militaire : « coup de feu » (attaque armée) – traduit en ukrainien par «стрілянина» ou «вогонь», « point chaud » (zone de guerre) – peut être traduit par «гаряча точка», «гаряча зона», faisant référence à des zones dangereuses ou actives du front, « le front » (le front) – ce terme est couramment utilisé en ukrainien sans modification, car il est un terme générique.

La traduction du jargon militaire de la presse francophone des États-Unis en ukrainien est une tâche complexe qui nécessite la prise en compte de nombreux aspects lexicaux et sémantiques. La spécificité du lexique militaire demande non seulement une traduction précise, mais aussi une adaptation aux réalités culturelles et linguistiques de chaque langue. La prise en compte du contexte dans lequel certains termes sont utilisés, ainsi que la mise à jour constante des stratégies de traduction, sont essentielles pour assurer une traduction fidèle du jargon militaire.

Références

1. Navalna M., Shynkaruk V., Kostusiak N., Prosiannyk O., Chernobrov Yu., Adamchuk N. Lexico-Semantic Innovations in the Texts of the Ukrainian Mass Media on Military Topics. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. Vol. 13. Issue 1. Spec. Issue XXXIV. P. 132–139.
2. Saber A. Métaphore et culture professionnelle chez les militaires américains. Colette Cortès (dir.), *La métaphore. Du discours général aux discours spécialisés*, Cahiers du C.I.E.L. Paris: Centre interlangues d'études en lexicologie, Université Paris 7, UFR EILA, 2004. P. 187–197.
3. Yablochnikova V.O. Translation peculiarities of the military terminology. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2023. № 61. P. 246–249.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ ПОЛІТИЧНИХ НОВИН УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Тараненко Олександр

студент I курсу магістратури, факультету лінгвістики

КПІ ім. Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук., доц. Сотников А.В.

У сучасному світі, де обмін інформацією набув глобального характеру, об'єктивний і точний переклад політичних новин є критично важливим. Переклад – це процес двостороннього спілкування, що забезпечує обмін інформацією між різними культурами [1, с. 37]. Політичні новини, мають вплив на формування суспільної думки, політичної свідомості, а також на міжнародні відносини України. Згідно з К. Шеффнер політичний дискурс часто вимагає не лише лінгвістичного аналізу, а й розуміння комунікативної мети мовця [3, с. 78]. Вони вимагають точного відтворення змісту, враховуючи особливості мови-оригіналу та культурного контексту, у якому вони створені. Це

передбачає необхідність збереження лексичних, граматичних і стилістичних характеристик англомовних текстів у процесі перекладу. У дослідженні було розглянуто такі особливості перекладу англомовних текстів політичних новин:

Лексичні особливості:

- передача політичних термінів (*sanctions* – санкції, *impeachment* – імпічмент) [4];
- переклад фразеологічних зворотів (*add fuel to the fire* – підлити масла у вогонь);
- адаптація заголовків новин (*President Trump Signs Executive Orders* – Президент Трамп підписав виконавчі укази) [5].

Граматичні особливості:

- трансформація пасивних конструкцій (*was introduced* – було запроваджено → уряд запровадив);
- зміна порядку слів відповідно до норм української мови або ж транспозиція (*Fifty senators, an equal number of Republicans and Democrats, are co-authors of the bill* – 50 сенаторів – співавторів законопроекту – однакова кількість республіканців і демократів) [4].

Стилістичні особливості:

- використання офіційно-ділового стилю (*The report sparked a furious reaction from Ukrainian President Volodymyr Zelensky* – Доповідь викликала шалену реакцію президента України Володимира Зеленського)[6];
- нейтралізація або збереження експресивної лексики (*a spit in the face* – плювок в обличчя) [6].

Як бачимо, переклад політичних новин потребує точного відтворення змісту, стилістики та контекстуальних відтінків. Вибір правильних лексико-граматичних засобів впливає на сприйняття тексту читачем і формує його розуміння політичних подій.

Література

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
2. Newmark P. A Textbook of Translation. London: Prentice Hall, 1988. 292 p.
3. Schäffner C. Political Discourse Analysis. Amsterdam: John Benjamins, 2004. 265 p.
4. О. Глущенко. Сенатори США підготували законопроект про посилення санкцій проти Росії. *Українська Правда*. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2025/04/2/7505612/> (дата звернення 27.03.2025).
5. C-Span. President Trump Signs Executive Orders. URL: <https://www.c-span.org/program/white-house-event/president-trump-signs-executive-orders/657933> (дата звернення 27.03.2025).
6. J. Bickerton. Thousands Sign Ukraine Petition To Remove Amnesty Chief Agnes Callamard. URL: <https://www.newsweek.com/thousands-sign-ukraine-petition-remove-amnesty-chief-agnes-callamard-1732898> (дата звернення 26.03.2025).

ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ В Б'ЮТІ-ІНДУСТРІЇ

Федорова Ксенія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Карачун Ю.Г.

Англомовний рекламний дискурс у сфері б'юті-індустрії є важливою складовою сучасної глобалізованої комунікації, оскільки він значною мірою впливає на споживчі вподобання та поведінку. Вивчення особливостей цього дискурсу допомагає зрозуміти, як через мовні засоби та рекламні стратегії створюються ефективні комунікативні посили, які орієнтовані на певну цільову

аудиторію. Оскільки б'юті-індустрія – одна зі сфер, яка найдинамічніше розвивається і взаємопов'язана з міжнародними ринками, дослідження рекламних текстів у цьому контексті є важливим для розуміння специфіки комунікації в цій галузі.

Метою дослідження є аналіз англomовного рекламного дискурсу сфери б'юті-індустрії з акцентом на перекладацькі особливості, що сприяють створенню ефективної рекламної комунікації на міжнародних ринках.

Англomовний рекламний дискурс у б'юті-сфері є важливим елементом маркетингової комунікації, що формує сприйняття брендів і впливає на поведінку споживачів. Його ключовими особливостями є креативність, емоційна виразність, образність і прагматична спрямованість на переконання та мотивацію цільової аудиторії [1].

Переклад рекламного дискурсу у сфері б'юті-індустрії є складним завданням, оскільки текст має не лише передавати зміст, а й зберігати стилістичну та емоційну виразність. Основними способами перекладу є:

- Транскреція – творча адаптація тексту з урахуванням культурних особливостей цільової аудиторії. Наприклад, слоган «*Because you're worth it*» може бути перекладений не дослівно, а адаптовано, щоб передати емоційний посил, наприклад, «*Ти цього варта*» [6].
- Експлікація – пояснення незрозумілих або специфічних термінів, особливо пов'язаних з інгредієнтами або технологіями у косметичі (Estée Lauder використовує терміни, як-от «*Retinol*» (ретинол), додаючи примітки, що це — потужний інгредієнт для боротьби з віковими змінами шкіри).
- Калькування – використання дослівного перекладу, якщо це не порушує природність мовлення (наприклад, «*The power of nature*» від Garnier переклали в Україні, як «*Сила природи*»).
- Лексична заміна – підбір аналогів, які краще передають сенс у культурному контексті (наприклад, «*flawless skin*» від Mac Cosmetics може бути передано як «*ідеальна шкіра*», а не «*бездоганна шкіра*», оскільки це звучить більш природно, привабливо та зрозуміло для споживачів).

Англомовний рекламний дискурс у сфері б'юті-індустрії характеризується комплексним поєднанням мовних особливостей. Ефективний переклад таких текстів вимагає не лише знання мови, а й розуміння культурних аспектів, маркетингових стратегій та комунікативних функцій реклами. Використання мовних засобів сприяє підвищенню впливовості рекламного повідомлення, тоді як транскреція та адаптація допомагають зробити його зрозумілим та привабливим для іншомовної аудиторії [5].

Англомовний рекламний дискурс у сфері б'юті-індустрії має специфічні особливості, зокрема використання позитивних асоціацій, емоційних акцентів і прагнення до створення ідеалізованих образів, що сприяє залученню споживачів. Рекламні тексти часто базуються на інноваційних мовних стратегіях, що ефективно підвищують їхню привабливість та зручність для сприйняття.

Література

1. Безугла Т. А. Лінгвопрагматичні та стилістичні властивості рекламного дискурсу. *Вісник Харківського національного університету імені В. М. Каразіна. Серія: Філологія*. 2018. Вип. 1052(74). С. 31–36.
2. Бехта І. І. Гіпертекст – альтернативна модель конвенційного тексту у постмодерністську епоху. *Мовні та концептуальні картини світу*. 2019. Вип. 11(1). С. 38–41.
3. Радецька С. В. Методичні рекомендації щодо прагматичної адаптації під час перекладу реклами. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*. 2021. № 2(5). С. 323–327.
4. Мельник Г. С. Медіатекст як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Журналістський щорічник*. 2012. С. 5–9.

ПРОМПТИНГ У МАШИННОМУ ПЕРЕКЛАДІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Хугаєва Анна

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Чайковська О.Ю.

Машинний переклад на сьогодні зазнав значного розвитку завдяки появі штучного інтелекту та нейронних мереж. Одним із ключових інструментів оптимізації процесу перекладу є промптинг – метод формулювання запитів, що впливають на якість та точність перекладеного тексту. Промпти дозволяють задавати стиль, контекст та специфічні термінологічні параметри, що може пришвидшити роботу у різних професійних сферах, зокрема у перекладі.

Тому важливим питанням є вплив промптингу на результати машинного перекладу, особливо в системах, які використовують нейронні мережі та великі мовні моделі (LLM). А саме, визначення оптимальної довжини промптів та їхньої ефективності, роль ширшого контексту для покращення узгодженості перекладу, попереднє редагування (pre-editing), а також постредагування (post-editing).

У порівнянні з правилами, які використовуються у Rule-Based Machine Translation (RBMT), промптинг забезпечує значно більшу гнучкість та швидкість адаптації. У той час як RBMT потребує створення десятків тисяч правил та їхньої взаємодії, промптинг дозволяє керувати перекладом на основі природної мови. Статистичні методи перекладу, такі як Statistical Machine Translation (SMT), мають переваги у використанні корпусів даних, але вони часто ігнорують контекст або складні синтаксичні структури. Натомість промптинг у нейронних моделях дозволяє враховувати семантичний контекст.

У зв'язку з розвитком технологічного прогресу словники перетворюються на гаджети та програмне забезпечення зі штучним інтелектом (ШІ). Тому питання правильного формулювання промптів наразі особливо

актуальне для перекладача, адже мова йде й про автоматичний переклад відео, субтитрів та інтерпретацію жестових мов.

У цьому контексті можна говорити про " The Prompt Sandwich (PETED) ", що включає наступні складові: *persona* – встановлення ролі моделі, наприклад, перекладача або експерта в певній галузі; *explain task* – чітке формулювання завдання для нейромережі; *template* – задання шаблону відповіді, який допомагає покращити узгодженість перекладу. *external data* – використання зовнішніх джерел для уточнення контексту; *double-check* – перевірка результату за допомогою додаткових інструкцій або повторного уточнення промпту [1].

Основними типами промтів, які доцільно використовувати при перекладі є *zero-shot prompting* – модель отримує завдання без прикладів, покладаючись на свої попередні знання; *one-shot prompting* – модель отримує одне демонстраційне завдання перед виконанням основного; *few-shot prompting* – модель навчається на кількох прикладах для кращого розуміння контексту; *open-ended prompts* – відкриті запити, що дозволяють моделі генерувати більш творчі та гнучкі відповіді; *close-ended prompts* – запити, які обмежують відповідь моделі конкретними рамками для отримання точного результату [1].

Отже, грамотне використання промтів у сучасних реаліях здатне значно підвищити швидкість роботи перекладача та відкриває широкі перспективи для автоматизованого перекладу. Основним питанням є доцільність використання штучного інтелекту у різних видах перекладу; якість такого перекладу; час, який потрібно витратити на пост-редагування; використання відповідних типів промтів для досягнення потрібних перекладацьких рішень.

Література

1. Akbari M., Seewald-Heeg U. Machine Translation Post-Editing of Neural and Prompt-Based Machine Translation : конспект лекцій. Köthen : Anhalt University, 2025.19 с.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ АКТИВ ACQUIS COMMUNAUTAIRE

Худина Ольга

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Баклаженко Ю.В.

Acquis communautaire – це сукупність законів і правил, які діють у Європейському Союзі та є обов'язковими для всіх його членів. Вони охоплюють міжнародні угоди, судові рішення та принципи права ЄС [1]. Це поняття важливе не лише для юриспруденції, а й для лінгвістичного аналізу, оскільки правові акти ЄС стають предметом дослідження в роботах багатьох лінгвістів в усьому світі (Л. Славова, Д. Касяненко, В. Карабан, О. Чередниченко, Е. Вагнер, К. Беднарова-Гібова). Через складність та специфічність *acquis communautaire* його переклад на інші мови пов'язаний із низкою викликів:

1. Переклад правових актів *acquis* ЄС супроводжується труднощами через специфічну термінологію, яка може не мати точного відповідника в українській мові або вимагати роз'яснення. Деякі терміни мають вузькоспеціалізоване значення, при перекладі якого треба використовувати описовий метод перекладу. Наприклад: *lairaging* – передзабійне витримування тварин, *carried interest* – премія за успішне управління, *EU declaration of conformity* – декларація про відповідність вимогам ЄС.

2. Багато юридичних термінів мають кілька значень залежно від контексту, що може ускладнювати вибір правильного варіанту перекладу. Наприклад: *liability* – відповідальність або зобов'язання, *remedy* – правовий засіб захисту або відшкодування шкоди.

3. Відмінності між правовими системами України та ЄС спричиняють складнощі у перекладі юридичних понять, оскільки деякі з них можуть не мати аналогів або відрізнятися за значенням. Наприклад, *tribunal* у праві ЄС – це судова або квазісудова установа, тоді як в українській мові трибунал зазвичай

асоціюється з військовим судом. Тому цей термін зазвичай перекладають як суд, арбітражний орган або комісія. Подібна ситуація і з *Court of Auditors*, що офіційно перекладається як Європейська палата аудиторів, хоча слово *court* у більшості випадків означає суд.

4. У правових актах ЄС нерідко використовуються терміни, запозичені з німецької, грецької, французької мов, які можуть бути не зовсім зрозумілими або викликати плутанину. Наприклад: *acquis communautaire* – правова система ЄС або, дослівно, правовий доробок ЄС, *ombudsman* – уповноважений з прав людини, *cartel* – картель, який в українській мові може сприйматися не тільки як економічне явище, але й мати негативні кримінальні асоціації.

5. Латинські вирази, що часто зустрічаються в правових текстах ЄС також ускладнюють процес перекладу. Наприклад: *de jure* – юридично, *ipso facto* – саме собою, *pacta sunt servanda* – договори повинні виконуватися, *ex officio* – завдяки обійманій посаді, *ultra vires* – за межами повноважень, *mutatis mutandis* – із необхідними змінами, *inter alia* – крім того, *bona fide* – добросовісно.

6. Переклад абревіатур у правових актах ЄС ускладнений через відсутність прямих відповідників та необхідність точного тлумачення. Наприклад: *TFEU* – Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), *GDPR* – Загальний регламент про захист даних, *ECHR* – Європейська конвенція з прав людини, *EUIPO* – Європейська агенція інтелектуальної власності, *OLAF* – Європейське управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству.

Таким чином, переклад актів *acquis* ЄС є складним і багатогранним процесом, що вимагає не лише глибокого знання юридичної термінології, її походження, але й розуміння особливостей правових систем, контексту використання термінів, а також офіційних стандартів українського перекладу.

Література

1. European Commission. Acquis. Official website. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=legissum:acquis> (дата звернення: 24.03.2025).
2. Manual on EU Legal Translation into Ukrainian. In 2 parts. Part B. Ukrainian Language and Translation into Ukrainian. Kyiv: Publishing and Polygraphic Center "Kyiv University", 2024. 289 p.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ІНСТРУКЦІЙ ДО ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Чмихал Марія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Деркач І. В.

Інструкція є важливим текстовим жанром, який поєднує знання та дію, забезпечуючи ефективну передачу інформації. Зважаючи на зростаючу роль міжнародного фармацевтичного ринку та необхідність якісного медичного обслуговування, дослідження особливостей перекладу англomовних інструкцій залишається актуальним для перекладачів, працівників галузі охорони здоров'я та пацієнтів.

Вивченням інструкцій, зокрема використанням в них медичної термінології та способах її перекладу займалася велика кількість науковців: І. Чумакова, В. Карабан, Р. Поворознюк, Л. Рехтін, М. Писаренко, А. Боцман, Н. Лещенко та інші.

Інструкцією називають набір керівних вказівок, що регулюють порядок виконання певних дій для досягнення бажаного результату. В англійській мові для позначення цього поняття використовується низка термінів: “owner’s manual”, “user instruction”, “operating instructions” тощо [1, с. 11].

Інструкції щодо застосування лікарських засобів поділяються на такі категорії:

- 1) інструкція для лікарів;
- 2) інформаційний листок-вкладиш для пацієнтів [4, с. 293].

В інструкції до лікарських засобів міститься інформація про склад препарату, фармакологічні властивості, показання та протипоказання, дозування, побічні ефекти, умови зберігання тощо.

Медичні інструкції до лікарських засобів містять значну кількість спеціалізованих термінів, що формують терміносистему медичної галузі. Основне призначення цієї терміносистеми – забезпечення ефективної комунікації в науково-професійній сфері медицини.

Медична термінологія виконує низку функцій у текстах інструкцій до лікарських засобів. Номінативна функція дозволяє позначати та уніфікувати медичні явища. Уніфікаційна функція сприяє точності й запобігає різночитанням текстів. Комунікативна та інформативна функції забезпечують передачу знань і доступність інформації для споживачів. Евристична функція сприяє набуттю нового знання через аналіз та осмислення інформації.

Для того щоб отримати адекватний та еквівалентний переклад інструкції до лікарського засобу фахівці вдаються до лексичних (добір відповідника, транскрибування, калькування, додавання), граматичних (заміна стану, зміна порядку слів, додавання, опущення), лексично-граматичних (описовий та антонімічний переклади), синтаксичні (членування та об'єднання речень) [3, 301-344].

Медична інструкція є важливим засобом комунікації між виробником та споживачем лікарського засобу. Медична термінологія в інструкціях до лікарських засобів виконує важливі функції, сприяючи збереженню точності, однозначності та доступності інформації для різних категорій користувачів.

Переклад інструкцій потребує ретельного підходу та застосування різних лексичних, граматичних, лексично-граматичних і синтаксичних трансформацій для збереження точності та доступності інформації.

Література

1. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. Київ, 2016. 38 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: навч. посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 577 с.
3. Поворознюк Р. В. Переклад англomовних інструкцій для застосування медичних препаратів українською мовою. Мовні і концептуальні картини світу. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2015, С. 292–304.

СКЛАДНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ДИСКУРСІ

Шахова Яна

студентка 1 курсу магістратури, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: док. пед. наук, проф. Корнєва З.М.

У сучасних умовах глобалізації адекватна міжмовна науково-технічна комунікація є важливим чинником інтеграції знань та технологічного обміну між державами. Основною лінгвістичною проблемою технічного перекладу є збереження семантичної точності термінів, що позначають чітко визначені поняття. Невідповідність між концептуальними категоріями у різних мовах, багатозначність технічних лексем, контекстуальна варіативність і термінологічна не стандартизованість становлять значні труднощі для перекладачів.

Серед основних лексичних проблем перекладу технічних текстів особливу складність становить варіативність термінів, спричинена їх **полісемією**. Наприклад, англomовний термін *valve* залежно від контексту може означати як *клапан* у машинобудуванні, так і *електронну лампу* в електротехніці.

Розглянемо такі приклади:

1. *Valves control the fluid flow and pressure in a system*[5]. – *Клапани регулюють потік робочого середовища та тиск у системі.*
2. *The concept of thermionic valve used the idea that a heated element in a vacuum emitted electron* [6]. – *Концепція електронної лампи ґрунтувалася на явищі випромінювання електронів нагрітим елементом у вакуумі.*

Багатозначність одного терміну ускладнює вибір адекватного українського еквівалента, що вимагає від перекладача не лише глибокого знання мовної системи, а й ґрунтовної технічної компетентності.

Окрему складність становить **переклад новітніх термінів (неологізмів)**, що ще не отримали закріпленої термінологічної форми в українській мові. Переклад нових лексем зумовлює вибір між описовою передачею значення та калькуванням. Термін *blockchain*, первісно адаптований як *ланцюжок блоків*, згодом був інтегрований в українську мову через транслітерацію *блокчейн*, оскільки така форма сприяє швидшому перекладу та розумінню. Тому речення *Blockchain could act as an intermediary to securely store and move enterprise data* [4], перекладається як *Блокчейн може виступати посередником для безпечного зберігання та передачі корпоративних даних*. Термін став повноцінною лексичною одиницею, здатною до синтаксичної та морфологічної інтеграції.

Значною проблемою є **псевдоінтернаціоналізми**, або «зрадливі друзі перекладача», тобто лексеми у двох мовах, які схожі за графічним чи фонетичним аспектами, але відрізняються у семантиці[1]. До прикладу, *If the sensor calibration process fails to correctly initiate, the system may fail.* – *Якщо калібрування датчика не буде правильно запущено (а не ініційовано), система може не спрацювати.*

Іншим прикладом хибного друга перекладача може слугувати термін *configuration*. *Configuration spaces of points have become so omnipresent in so many areas of mathematics, physics, and even the applied sciences* [3]. – *Геометричне розміщення точок стало настільки поширеним у багатьох галузях математики, фізики та навіть прикладних наук.*

Слід зважати на особливості мовної системи української мови, яка прагне до унікальності термінологічних одиниць у межах одного тексту. На відміну від англійської, де припустима повторення термінів, українська наукова мова **уникає тавтології**. До прикладу, *Laser light scattering is a technique that uses the light from a laser to determine the size of particles.* – *Метод розсіювання лазерного випромінювання використовує світло для визначення розмірів частинок* [4], де у варіанті перекладу збережено зміст і відсутнє повторення.

Вирішенням проблем є комплексний підхід. Розвиток спеціальних глосаріїв, адаптованих до українських реалій, підвищення кваліфікації перекладачів, а також удосконалення знання іноземних мов у технічних спеціалістів, що дозволяє зменшити кількість посередницьких помилок при обміні науковою інформацією.

Література

1. Кириченко, О.А. Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми в англійській та українській мовах. Перший крок у науку // матеріали XI студентської конференції. Суми: СумДУ, 2020. С. 224
2. Blockchain. URL: <https://www.blackduck.com/glossary/what-is-blockchain.html>. (дата звернення: 22.03.2025).
3. Kallel, S. Configuration spaces of points: A user's guide. Encyclopedia of Mathematical Physics, 2nd edition. American University of Sharjah, UAE, and Laboratoire Painlevé, Université de Lille, France., 2025.
4. Particle Size Determination Via Laser Scattering. URL: <https://www.imsimicron.it/en/particle-size-determination-tramite-laser-scattering> (дата звернення: 22.03.2025).
5. Sreekala S. K., Thirumalini S. Study of Flow Performance of a Globe Valve and Design Optimisation. *Journal of Engineering Science and Technology*. 2017. Vol. 12. No. 9. P. 2403–2409.

6. Thermionic Valve. URL: https://www.electronics-notes.com/articles/electronic_components/valves-tubes/what-is-a-tube-basics-tutorial.php. (дата звернення: 22.03.2025).

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ

Щербина Лілія

студентка 4 курсу бакалаврату, факультет лінгвістики

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Попова Л.М.

Військові звання становлять невід'ємну частину військової термінології, яка визначається як терміни, що безпосередньо пов'язані із військовою сферою та вживаються у зв'язку із військовими поняттями [2]. Особливості їх перекладу окремо науковцями розглядались мало, проте В. Балабін, Н. Гасюк, Н. Бхіндер, Е. Wicker досліджували військову термінологію та мілітарний переклад загалом.

Коректний переклад військових звань має забезпечити обидві сторони адекватним перекладом та повним безпомилковим розумінням ситуації. Основну проблему в цьому питанні становить відсутність відповідників, оскільки ієрархія у війську між країнами відрізняється. Між країнами, які входять до НАТО, ця проблема регулюється стандартом НАТО STANAG 2116. Він повністю не вирішує проблему, оскільки все ще існують безеквівалентні звання, проте спрощує переклад. Наприклад, Відділ Перекладу НАТО створив English Styleguide, в додатках яких надав списки звань Канади, Великобританії, США, Бельгії, Франції та Люксембургу із відповідним кодом [3]. З них видно, що існують звання притаманні лише одній країні. Україна ж не входить до НАТО, проте проводила реформи, аби наблизити військову структуру до її стандартів.

У залежності від рангу та наявності його еквіваленту в українській мові при перекладі найчастіше застосовуються наступні прийоми:

- **Еквівалентний переклад:** переклад colonel, lieutenant-colonel, commander як полковник, під-полковник, капітан II рангу відповідно можуть вважатися еквівалентним перекладом.
- **Конкретизація та генералізація:** у Великобританії до молодшого офіцерського складу(OF-1) відносяться два звання – lieutenant та second lieutenant, у той час як в Україні законодавчо закріплено три – старший лейтенант, лейтенант та молодший лейтенант [1]. Для lieutenant прийнятим відповідником вважається старший лейтенант. У випадку з second lieutenant частіше використовується лейтенант, рідше – молодший лейтенант. Також може застосовуватись **дослівний переклад** – другий лейтенант [4].
- **Транскрипція та калька:** такі звання як admiral, vice-admiral, captain, major перенеслися до української мови через транскрипцію та кальку з французької, латинської і т.д.

В ідеалі при перекладі використовуються вже існуючі відповідники рангів. Проте, можуть виникати ситуації коли певного рангу в українській армії не існує. Наприклад, такого звання як Admiral of the Fleet (Великобританія) та Fleet Admiral (США) в Україні немає. У такій ситуації застосовується дослівний переклад «адмірал флоту» [4]. При потребі далі можуть дати пояснення про ієрархічне положення такого рангу або просто вказати поряд код НАТО – OF-10.

Отже, переклад англomовних військових рангів українською мовою має свою специфіку та проблематику. Перекладач може вдаватися до різних прийомів, щоб якнайточніше передати інформацію, враховуючи такі лексико-семантичні особливості рангів як відсутність відповідників, використання запозичень, полісемантичність та контекстуальність.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо військових звань військовослужбовців: Закон України від 04.06.2020 № 680-IX. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/486740_655468 (дата звернення: 27.03.2025).
2. Пуш О.М., Гасюк Н.В. Особливості перекладу військової термінології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2022. № 58. С. 305–308.
3. English styleguide. URL: https://www.nato.int/clearwriting/clearwriting_files/docs/clearwriting_styleguide.pdf (date of access: 27.03.2025).
4. English-Ukrainian military dictionary. Англо-український військовий словник. URL: <https://english-military-dictionary.org.ua/> (date of access: 27.03.2025).

МІСІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

FERNUNTERRICHT AN UNIVERSITÄTEN: EINE VORÜBERGEHENDE NOTWENDIGKEIT ODER DIE ZUKUNFT DER BILDUNG?

Stenko Daria, Arhypenko Julia

Studentinnen des 2. Studienjahres, Fakultät für Linguistik

Kyjiwer Polytechnisches Ihor-Sikorskyj-Institut

Wissenschaftliche Beraterin: PhD (Germanistik), Dozentin Kotvytska V.A.

Die Art des Lernens hat sich stark verändert. Früher dominierten Präsenzvorlesungen, doch heute ermöglicht die Digitalisierung Fernunterricht. Studierende können flexibel von überall lernen, was Universitäten vor neue Herausforderungen und Chancen stellt. Besonders durch die COVID-19-Pandemie und den Krieg in der Ukraine gewann digitales Lernen an Bedeutung.

Fernunterricht hat eine lange Geschichte – bereits im 19. Jahrhundert gab es Fernstudien per Brief. Mit der Digitalisierung entstanden E-Learning-Plattformen und Online-Vorlesungen [1; 2]. Besonders in Krisenzeiten erwies sich diese Form der Bildung als essenziell.

Die Vorteile sind Flexibilität, breiterer Bildungszugang, Ortsunabhängigkeit, Studium im eigenen Tempo, individuelle Zeiteinteilung und geringere Kosten [2, S. 27]. Digitale Technologien wie interaktive Videos und virtuelle Klassenzimmer verbessern das Lernen. Zudem fördert Fernunterricht Selbstorganisation – eine wichtige Zukunftskompetenz [2, S. 28].

Dennoch gibt es Herausforderungen: weniger soziale Interaktion, technische Hürden sowie fehlende Selbstdisziplin und Eigenmotivation. Eine Umfrage zeigt, dass 60 % der Schüler Präsenzunterricht bevorzugen, während 25 % Fernunterricht nutzen. Lehrkräfte sehen Vorteile, aber auch Motivationsprobleme. Blended Learning – eine Kombination aus Online- und Präsenzlehre – wird als gute Lösung betrachtet. Hybride Modelle kombinieren Online-Lernen mit Vor-Ort-Veranstaltungen und bieten Flexibilität sowie persönlichen Austausch. Beispiele sind Online-Vorlesungen

mit Präsenz-Workshops und Präsenzseminaren oder digitale Gruppenarbeiten mit persönlichen Treffen.

Die Zukunft des Fernunterrichts liegt in hybriden Lernformen, interaktiven Plattformen, personalisierten Lernwegen und Technologien wie KI (Künstliche Intelligenz) und VR (Virtual Reality). Institutionelle Maßnahmen wie digitale Infrastruktur und internationale Kooperationen sind entscheidend.

Während hybride Formate an Universitäten bleiben, müssen soziale Interaktion und Qualität gesichert werden. Offene Fragen betreffen die Rolle der Lehrkräfte, Chancengleichheit und weitere effektive Verbesserungen des digitalen Lernens. Die Entwicklung des Fernunterrichts ist vielversprechend, und das Kontinuum der Probleme, die zu lösen sind, ist sehr umfangreich.

Literatur

1. Власенко Л. В. Переваги та недоліки дистанційного навчання. Професійна підготовка педагога: історичний досвід і виклики сучасності: збірник наукових праць. Дрогобич: РВВ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. С. 224–228. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/12165>

2. Лавриненко Л. М. Освіта в реальності сьогодення – дистанційне навчання. *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень*: матеріали міжн. наук. конф. (м. Луцьк, 10 квітня 2020 р.). Том 1. МЦНД, 2020. С. 25–28. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/issue/view/10.04.2020/268>